

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΆΞΟΝΑ 4
«ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER»
ΤΗΣ 4ης ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2007-2013
ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΤΣΕΚΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ**

Στις 10 Ιουνίου του 2008 το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, προκήρυξε διαγωνισμό για την επιλογή Τοπικών Προγραμμάτων στα πλαίσια του Άξονα 4 «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER» του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013 (ΠΑΑ)».

Η προκήρυξη αυτή αποσκοπεί στην επιλογή:

1. των περιοχών που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο του Άξονα 4 του ΠΑΑ
2. των τοπικών προγραμμάτων Leader που θα εφαρμοστούν στις περιοχές αυτές
3. των τοπικών εταιρικών σχημάτων (Ομάδων Τοπικών Δράσεων) που θα σχεδιαστούν και θα εφαρμοστούν τα τοπικά προγράμματα Leader στις περιοχές αναφοράς τους.

Τα Leader είναι Δεσμοί μεταξύ των δράσεων για την Ανάπτυξη της Αγροτικής Οικονομίας και αποτελούν μία Κοινοτική Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει ως στόχο την βελτίωση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων της υπαίθρου μέσα από την αειφόρο ανάπτυξη.

Η αειφορία αυτή επιτυγχάνεται μέσα από τις δραστηριότητες των κατοίκων που αναδεικνύουν τις ομορφιές του τόπου τους, αποτελούν μία ακόμη πηγή εισοδήματος και παράλληλα προστατεύεται η φυσική και πολιτισμική κληρονομιά. Στο παρελθόν οι εφαρμογές της Πρωτοβουλίας Leader, περιορίστηκαν σε περιοχές που παρουσίαζαν τα μεγαλύτερα διαρθρωτικά προβλήματα και κυρίως σε ορεινές και μειονεκτικές.

Ωστόσο, μετά την εμπειρία των εφαρμογών αυτών και παράλληλα λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ισόρροπης ανάπτυξης του αγροτικού χώρου, η «προσέγγιση Leader» στο πλαίσιο του Άξονα 4 του ΠΑΑ, αφορά ορεινές, μειονεκτικές και πεδινές (για πρώτη φορά) συμπεριλαμβανομένων νησιώτικων περιοχών της χώρας.

Ειδικότερα, τα τοπικά προγράμματα Leader, μπορούν να εφαρμοστούν στο σύνολο των αγροτικών περιοχών της χώρας, όπως αυτές ορίζονται στο Άρθρο 7.2.1 της προκήρυξης.

Η πρώτη μορφή ήταν το Leader I(1991-1996) και συνεχίστηκε με το Leader II (1996-2001) όπου μετά τη λήξη του συνεχίστηκε μέχρι το 2006 ως Leader Plus.

Σήμερα έχουμε την Εφαρμογή της Προσέγγισης Leader στα πλαίσια του Άξονα 4 του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013».

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται μία αγροτική χώρα όπου οι αγροτικές περιοχές λαμβάνουν μεγάλο μέρος του συνόλου. Κάθε περιοχή της αντιμετωπίζει τα δικά της προβλήματα και γι' αυτό το λόγω η Ελλάδα έχει ενταχθεί σε αρκετά προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού χώρου όπως είναι τα ΟΠΑΑΧ αλλά και τα LEADER.

Συγκεκριμένα στην ευρύτερη περιοχή του Νομού Μεσσηνίας όσον αφορά την Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER, είχαν ενταχθεί δύο γεωγραφικές περιοχές.

Κατά την Α' Προγραμματική Περίοδο Leader I, είχαμε την ένταξη της Δυτικής Μεσσηνίας και στην συνέχεια κατά την Β' Προγραμματική Περίοδο Leader II, είχαμε την ένταξη της ευρύτερης περιοχής της Μάνης όπου από τις 53 εγκεκριμένες επενδύσεις, πραγματοποιήθηκαν οι 52 με συνολικό προϋπολογισμό 1.420.538.000 δρχ.

Κατά την Γ' Προγραμματική περίοδο Leader Plus είχαμε την κατάθεση της πρότασης του Νομού Μεσσηνίας για την ένταξη της στο παραπάνω πρόγραμμα.

Η περιοχή εφαρμογή της πρότασης αυτής καταλάμβανε το σύνολο των ορεινών όγκων του Νομού Μεσσηνίας καθώς και τμήμα του Νομού Αρκαδίας.

Όλες οι περιοχές χαρακτηριζόταν ορεινές και μειονεκτικές.

Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης όμως, ήταν αρνητικό και έτσι δεν κατάφερε ο Νομός Μεσσηνίας να ενταχθεί στο πρόγραμμα Leader Plus.

Οι λόγοι απόρριψης της πρότασης του Νομού Μεσσηνίας όπως επικαλέστηκε σε απάντηση της προς την Αναπτυξιακή Μεσσηνίας, η Επιτροπή Αξιολόγησης του Υπουργείου Γεωργίας αναφερόταν σε θέματα που αφορούσαν την έλλειψη των προδιαγραφών και της πληρότητας της πρότασης του Νομού.

Στον Άξονα 4 «Εφαρμογή της Προσέγγισης Leader» του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013», κάνει την προσπάθεια του να ενταχθεί ο Νομός Μεσσηνίας με την κατάθεσή της πρότασης «Η Ζωή στον Μεσσηνιακό Ελαιώνα» όπου σήμερα η πρόταση βρίσκεται σε στάδιο αξιολόγησης. Η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης που περιλαμβάνει ο φάκελος της παραπάνω πρότασης, καλύπτει το Νότιο και Νοτιοανατολικό τμήμα του Νομού Μεσσηνίας, ο οποίος αποτελείται από 14 Δήμους και 91 Δημοτικά Διαμερίσματα και έχει έκταση 981,91τ.χλμ, καταλαμβάνοντας το 32,76% της έκτασης του Νομού Μεσσηνίας και το 6,33% της έκτασης Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Αποτελείται από ορεινές και πεδινές εκτάσεις.

Ο Άξονας 4 του προγράμματος Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013 περιέχει τρία μέτρα τα οποία είναι:

Μέτρο 4.1 «Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης»

Μέτρο 4.2.1 «Διατοπική και Διεθνική Συνεργασία»

Μέτρο 4.3.1 «Λειτουργία της Ομάδας Τοπικής Δράσης, απόκτηση δεξιοτήτων και εμπύχωση της περιοχής»

Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τοπικού Προγράμματος, η συνολική δαπάνη ανέρχεται σε 30.160.580,00€

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	1
Κεφάλαιο 1^ο.....	3
1.1 Προκήρυξη διαγωνισμού για την υποβολή σχεδίων τοπικών προγραμμάτων στα πλαίσια του Άξονα 4: «εφαρμογή της προσέγγισης Leader».....	3
1.2 Περίληψη της προκήρυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στα πλαίσια του Άξονα 4.....	4
Κεφάλαιο 2^ο Το πρόγραμμα αγροτικής Ανάπτυξης LEADER και η εφαρμογή του στον Ελλαδικό χώρο.....	9
2.1 Η πορεία των προγραμμάτων LEADER στην Ελλάδα.....	10
2.2 Ανάπτυξη μέσω των προγραμμάτων LEADER.....	11
2.2.1 Ο αγροτουρισμός: ευκαιρία για την αναγέννηση της υπαίθρου μέσω των προγραμμάτων LEADER.....	14
2.3 Αγροτική ανάπτυξη στην Δ' Προγραμματική Περίοδο.....	16
2.4 Η εφαρμογή της προσέγγισης leader στον Ελλαδικό χώρο.....	17
2.4.1 Περιοχές εφαρμογής τοπικών προγραμμάτων leader.....	19
2.5 Προτεραιότητες του Εθνικού σχεδίου στρατηγικής αγροτικής ανάπτυξης 2007-2013.....	20
2.6 Προτεραιότητες του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.....	21
2.7 Προτεραιότητες του Άξονα 4-Προσέγγιση leader.....	22
2.8 Ο Άξονας 4 και του μέτρα του.....	23
2.9 Δομές στήριξης LEADER.....	27
2.10 Κριτήρια επιλογής και αξιολόγησης για τα τοπικά προγράμματα και τα αντίστοιχα ΟΤΔ του άξονα 4.....	28
2.11 Χρηματοδότηση LEADER.....	30
Κεφάλαιο 3^ο Τα LEADER II στην περιοχή της Μάνης.....	32
3.1 Η Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης.....	33
3.2 Η ένταξη της Μάνης στο πρόγραμμα LEADER II.....	34
3.2.1 Οι περιοχές παρέμβασης του LEADER II στην Μάνη.....	34
3.3 Μέτρα του προγράμματος LEADER II.....	35
3.3.1 Τα έργα ανά μέτρο στην περιοχή της Μάνης	37
3.4 Τελικές επιπτώσεις του προγράμματος LEADER στην Μάνη.....	60
3.4.1 Διαχωρισμός έργων σε ιδιωτικά και δημόσια.....	62

Κεφάλαιο 4° Ο Νομός Μεσσηνίας στην Κοινοτική Πρωτοβουλία leader plus 2000-2006.....	67
4.1 Ταυτότητα του επιχειρησιακού προγράμματος Κοινοτικής Πρωτοβουλίας leader plus.....	67
4.2 Στόχοι του προγράμματος leader plus.....	68
4.3 Περιοχές παρέμβασης του Ν. Μεσσηνίας για την ένταξη της στο leader plus.....	68
4.4 Λόγοι απόρριψης της πρότασης του Ν. Μεσσηνίας στο πρόγραμμα leader plus.....	80
4.4.1 Λόγοι επανεξέτασης του φακέλου.....	81
Κεφάλαιο 5° Η προσέγγιση leader της 4^{ης} προγραμματικής περιόδου 2007- 2013 στον Ν. Μεσσηνίας.....	82
5.1 Η Αναπτυξιακή Μεσσηνίας.....	83
5.1.1 Διοικητικό Συμβούλιο της Αναπτυξιακής Μεσσηνίας	84
5.1.2 Επίπεδο λήψης αποφάσεων.....	85
5.2 Προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης	88
5.2.1 Χαρακτηριστικά προτεινόμενης περιοχής παρέμβασης	93
5.3 Στόχοι του τοπικού προγράμματος.....	95
5.3.1 Γενικοί στόχοι.....	95
5.3.2 Ειδικοί στόχοι.....	97
5.4 Κεντρικός θεματικός άξονας στρατηγικής.....	98
5.4.1 Το πρόβλημα.....	98
5.4.2 Οι δυνατότητες.....	100
5.4.3 Η πρόκληση.....	101
5.5 Συσχέτιση στρατηγικής και στόχων.....	103
5.5.1 Συσχέτιση στρατηγικής τοπικού προγράμματος με την ευρύτερη στρατηγική της περιοχής	105
Κεφάλαιο 6° Χρηματοδότηση του Άξονα 4-προσέγγιση leader.....	108
6.1 Χρηματοδότηση τοπικού προγράμματος προσέγγιση leader.....	108
6.2 Χρηματοδοτικοί πίνακες τοπικού προγράμματος	110
6.2.1 Συγκεντρωτικός χρηματοδοτικός πίνακας του τοπικού προγράμματος.....	111
6.2.2 Χρηματοδοτικός πίνακας τοπικού προγράμματος ανά υπόμετρο και δράση.....	112
6.3 Χρηματοδοτική βαρύτητα μέτρων και υπομέτρων του τοπικού προγράμματος.....	113
6.3.1 Χρηματοδοτική βαρύτητα μέτρων.....	113
6.3.2 Χρηματοδοτική βαρύτητα υπομέτρων του μέτρου 4.1 «Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης.....	114

6.3.3 Χρηματοδοτική βαρύτητα υπομέτρων του μέτρου 4.2.1 «Διατοπική και Διεθνική Συνεργασία».....	114
6.3.4 Χρηματοδοτική βαρύτητα υπομέτρων του μέτρου 4.3.1 «Λειτουργία της ΟΤΔ απόκτηση Δεξιοτήτων και Εμφύχωση στην περιοχή».....	114
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ° Φωτογραφική αποτύπωση έργων που έχουν υλοποιηθεί με την κοινοτική πρωτοβουλία leader ΙΙ στην ευρύτερη περιοχή της Μάνης.....	115
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΑΡΤΩΝ.....	123
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	127
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	131
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	132

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός εκπόνησης της παρούσας μελέτης στα πλαίσια παράδοσης της διπλωματικής εργασίας, είναι η γνωριμία με τα LEADER(Δεσμοί μεταξύ των Δράσεων για την Ανάπτυξη της Αγροτικής Οικονομίας) και η εφαρμογή τους στον Νομό Μεσσηνίας.

Διάλεξα το παραπάνω θέμα για την πτυχιακή μου εργασία, γιατί πιστεύω πως τα Leader είναι μία σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη του Αγροτικού χώρου καθώς ενισχύει ένα ευρύ φάσμα αγροτικών δραστηριοτήτων και υποδομών και θα είναι ενδιαφέρον να δούμε τι είναι το πρόγραμμα αυτό, τι περιλαμβάνει και γενικότερα πως μπορούμε μέσω του παραπάνω προγράμματος να δώσουμε ανάσα πνοής στις αγροτικές περιοχές.

Συγκεκριμένα, στον Νομό Μεσσηνίας υπάρχουν αρκετές αγροτικές περιοχές και έτσι είναι σημαντικό να δούμε πως μπορούν να εφαρμοστεί το Πρόγραμμα Leader στον Νομό μας κατά την Δ΄ Προγραμματική Περίοδο 2007-2013.

θα εξετάσουμε την «Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER» στον Νομό Μεσσηνίας καθώς θα πάρουμε και μία γενική εικόνα για τα προγράμματα LEADER τόσο σε επίπεδο χώρας όσο και σε επίπεδο Νομού Μεσσηνίας.

Θα δούμε τις περιοχές του Νομού Μεσσηνίας που δεν εντάχθηκαν στα προηγούμενα προγράμματα LEADER, ποια ήταν τα κριτήρια συμμετοχής που δεν πληρούσαν οι δήμοι αυτοί αλλά και τις περιοχές όπου εντάχτηκαν καθώς και τα έργα που ολοκληρώθηκαν μέσω του παραπάνω προγράμματος.

Επίσης θα δούμε ποιες περιοχές του Νομού Μεσσηνίας συμπεριλήφθηκαν στην πρόταση του Νομού που έγινε στα πλαίσια του Άξονα 4: «Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER» του προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013» (ΠΑΑ) καθώς και τα έργα-μέτρα που περιλαμβάνει.

Αναφερόμαστε επίσης στα κριτήρια επιλογής των συγκεκριμένων περιοχών που εντάχθηκαν στην πρόταση του Νομού Μεσσηνίας αλλά και τους στόχους που εξυπηρετούν και θα ωφεληθούν οι πολίτες από τα προγράμματα αυτά.

Στην συνέχεια θα αναφερθούμε στα προηγούμενα LEADER οπού ξεκίνησαν από το 1991.

Η πρώτη μορφή ήταν το LEADER I(1991-1996)και συνεχίστηκε με το LEADER II (1996-2001) οπού μετά την λήξη του συνεχίζεται μέχρι το 2006 ως LEADER PLUS.

Σήμερα βρίσκεται σε στάδιο αξιολόγησης των προτάσεων στα πλαίσια του Άξονα 4 «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER» του προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013»

Προσθέτουμε για κάθε πρόγραμμα LEADER που έχει προκηρυχθεί ξεκινώντας από το διάστημα 1991 μέχρι και σήμερα, τις περιοχές εφαρμογής του σε όλη την Ελλάδα για κάθε πρόγραμμα αντίστοιχα, τα κριτήρια που έπρεπε να πληρούν οι περιοχές όπου είχαν ενταχθεί όπως και τους σκοπούς του κάθε προγράμματος.

Στην συνέχεια της μελέτης μας παραθέτουμε μία γενική εικόνα εφαρμογής του προγράμματος LEADER στην Ελλάδα, αναφερόμαστε περιληπτικά στους Νομούς της Πελοποννήσου που είχαν ενταχθεί στα προηγούμενα LEADER και εστιάζουμε στον Νομό Μεσσηνίας όπου και αναλύουμε τους λόγους που ο Νομός Μεσσηνίας δεν είχε ενταχθεί σε κανένα πρόγραμμα LEADER, εκτός από την περιοχή της Μάνης όπου εντάχθηκε στο πρόγραμμα LEADER II και την Δυτική Μεσσηνία όπου εντάχθηκε στο πρόγραμμα LEADER I.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1º

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 10 Ιουνίου του 2008 το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προκήρυξε διαγωνισμό για την επιλογή Τοπικών Προγραμμάτων στα πλαίσια του Άξονα 4«Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER» του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013(ΠΑΑ)»

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στο τεύχος της προκήρυξης του LEADER και θα δούμε συνοπτικά τι περιλάμβανε η προκήρυξη.

1.1 ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 4: «ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER»

Σύμφωνα με τον παραπάνω διαγωνισμό και έχοντας υπόψη τις διατάξεις που ισχύουν ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μεταξύ άλλων αποφάσισε:

1. Την προκήρυξη Διαγωνισμού για την επιλογή Τοπικών Προγραμμάτων στα πλαίσια του Άξονα 4:«Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER»του προγράμματος«Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013(ΠΑΑ)» εκτιμώμενου συνολικού κόστους 477.766,850 ευρώ.
2. Τους Γενικούς και Ειδικούς Όρους του Διαγωνισμού οι οποίοι θα περιγράφονται αναλυτικά στο επισυναπτόμενο τεύχος προκήρυξης, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας
3. Την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών ορίζεται η 25^η Αυγούστου 2008, ημέρα Δευτέρα και ώρα 14:00.
4. Τις προτάσεις που θα κατατεθούν μετά την παραπάνω ημερομηνία και ώρα θα είναι εκπρόθεσμες και δεν αξιολογούνται αλλά επιστρέφονται.

5. Την περίληψη της προκήρυξης που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως και στις παρακάτω οικονομικές και πολιτικές εφημερίδες(με την προϋπόθεση τήρησης του Τιμολογίου Δημοσίου):
- Κέρδος(οικονομική)
 - Χώρα
 - Αδέσμευτος Τύπος
 - Ελεύθερος

1.2 ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 4: «ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER» ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007-2013(ΠΑΑ)»

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο Διοικητικός Τομέας Κοινοτικών Πόρων και υποδομών-Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007-2013», προκήρυξε Διαγωνισμό για την επιλογή Τοπικών Προγραμμάτων στα πλαίσια του Άξονα 4: «ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER» του προγράμματος «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007-2013(ΠΑΑ)» το οποίο χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Το συνολικό κόστος του Άξονα 4 ανέρχεται σε 477.766,850 ευρώ και η δημόσια δαπάνη είναι 265.266,850 ευρώ.

Ο Άξονας 4 του ΠΑΑ συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης κατά 224.570.000 ευρώ και κατά 70.696.580 ευρώ από εθνικούς πόρους.

Τα τοπικά προγράμματα του Άξονα 4 του ΠΑΑ ,θα επιλεγούν για την περίοδο 2007-2013 και θα υλοποιηθούν μέχρι το 2015.

Η προκήρυξη αποσκοπεί στην επιλογή:

- Των περιοχών που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο του Άξονα 4 του ΠΑΑ
- Των τοπικών προγραμμάτων LEADER που θα εφαρμοστούν στις περιοχές αυτές
- Των τοπικών εταιρικών σχημάτων (Ομάδων Τοπικής Δράσης) που θα σχεδιαστούν και θα εφαρμόσουν τα τοπικά προγράμματα LEADER στις περιοχές αναφοράς τους.

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

- *Περιοχές εφαρμογής τοπικών προγραμμάτων:*

Οι περιοχές όπου εντάσσονται στο πρόγραμμα είναι οι ορεινές, μειονεκτικές και πεδινές, συμπεριλαμβανομένων και των νησιώτικων περιοχών της Χώρας οι οποίες πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια. Εξαιρείται ο Νομός Αττικής πλην των νησιών αυτού, του Δήμου Τροιζήνας και του Δήμου Μεθανών.

- *Μέτρα τοπικών προγραμμάτων:*

41 Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης

421 Συνεργασίες

431 Δαπάνες λειτουργίας, απόκτηση δεξιοτήτων, εμπύχωση.

Η Δημόσια Δαπάνη του προτεινόμενου σχεδίου πρέπει να ανέρχεται το ανώτερο σε 12.000.000€ ή 20.000.000€ για σχέδια που περιλαμβάνουν ειδικές περιοχές, σύμφωνα με τα αναλυτικά οριζόμενα στο τεύχος προκήρυξης.

- *Φορείς υλοποίησης τοπικών προγραμμάτων:*

Οι φορείς υλοποίησης των τοπικών προγραμμάτων είναι νομικά πρόσωπα, τα οποία μπορεί να αποτελούνται είτε από μία ομάδα που είχε ήδη επιλεγεί για τις πρωτοβουλίες LEADER II ή LEADER+ είτε από μία νέα ομάδα στα οποία πρέπει να μετέχουν δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς με απαιτούμενα επίπεδα ταμειακής ρευστότητας και κεφαλαιακής επάρκειας φορέα όπου:

-ο δείκτης ρευστότητας πρέπει να είναι μεγαλύτερος ή ίσος του 0,9

-ο ακόλουθος λόγος να είναι μεγαλύτερος ή ίσος του 0,5:

(καθαρή θέση)/(καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο).

Κάθε φορέας υποβάλλει μία και μόνο πρόταση τοπικού προγράμματος. Σε αντίθετη περίπτωση όλες οι προτάσεις που υποβάλλει ο ίδιος φορέας, απορρίπτονται.

- *Αξιολόγηση των προτάσεων*

Ομάδα κριτηρίου Α: Περιοχή παρέμβασης-Συντελεστής Βαρύτητας 20%

Ομάδα κριτηρίου Β: Περιεχόμενο Σχεδίου Τοπικού προγράμματος Παρέμβασης-Συντελεστής Βαρύτητας 50%

Ομάδα κριτηρίου Γ: Φορέας, Εταιρική σχέση, Υπηρεσιακός Πυρήνας ΟΤΔ-Συντελεστής Βαρύτητας 30%

- **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**

Μετά την αποσφράγιση των προτάσεων θα ακολουθεί έλεγχος σχετικά με τη συμμόρφωση των προτάσεων προς τα ελάχιστα αναγκαία χαρακτηριστικά και τις ελάχιστες αναγκαίες απαιτήσεις.

- **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ**

Ομάδες κριτηρίων:

Α. Περιοχή παρέμβασης-Συντελεστής βαρύτητας 20%

Β. Περιεχόμενο σχεδίου τοπικού προγράμματος-Συντελεστής βαρύτητας 50%

Γ. Φορέας, εταιρική σχέση, υπηρεσιακός πυρήνας ΟΤΔ-Συντελεστής βαρύτητας 30%

- Βασικοί όροι χρηματοδότησης και πληρωμής:

Οι πιστώσεις του τοπικού προγράμματος καταβάλλονται από τον Οργανισμό Πληρωμών στις Ο.Τ.Δ τμηματικά και ανάλογα με την πορεία υλοποίησης του τοπικού προγράμματος, βάσει δικαιολογητικών και διαδικασίας που θα οριστεί αναλυτικά με σχετική απόφαση. Είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής με την κατάθεση εγγυητικής επιστολής, κατά τις κείμενες διατάξεις.

- Βασικοί όροι εκτέλεσης συμβάσεων:

Για την υπογραφή της σύμβασης μπορεί να απαιτηθεί από τις Ο.Τ.Δ να περιβληθούν τη νομική μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας και να έχουν εγκατασταθεί μέσα στην προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης.

Το τοπικό πρόγραμμα θα παραληφθεί υπό τον όρο ολοκλήρωσης και παραλαβής από την Ο.Τ.Δ όλων των επιμέρους πράξεων αυτού, την υποβολή τελικής έκθεσης υλοποίησης, την υποβολή τυχόν ενδιάμεσων εκθέσεων αξιολόγησης, καθώς και τη διενέργεια των απαιτούμενων ελέγχων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο του ΠΑΑ και στη σύμβαση που θα υπογραφεί.

- Υποβολή αιτήσεων

Οι προτάσεις όσων συμμετέχουν στον διαγωνισμό υποβάλλονταν στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μέχρι την 25/08/2008.

Με σχετική απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Αλέξανδρος Κοντός, η ημερομηνία υποβολής των προτάσεων μετατίθεται από 25/8/2008 στις 8/9/2008 ημέρα Δευτέρα και ώρα 14:00.

Ο χρόνος ισχύος των προτάσεων είναι ένα (1) έτος.

Τα Άρθρα που συμπεριλαμβάνονται στο τεύχος της προκήρυξης είναι τα εξής:

Άρθρο 1: Η Αγροτική Ανάπτυξη κατά τη νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013

Άρθρο 2: Ο Άξονας 4 του ΠΑΑ «Εφαρμογή της Προσέγγισης LEADER»

Άρθρο 3: Το αντικείμενο της προκήρυξης

Άρθρο 4: Η διάρκεια εφαρμογής

Άρθρο 5: Ενημέρωση ενδιαφερόμενων-παραλαβή προκήρυξης

Άρθρο 6: Διευκρινίσεις προκήρυξης

Άρθρο 7: Γενικοί όροι ανοικτού διαγωνισμού

Άρθρο 8: Υποβολή προτάσεων

Άρθρο 9: Αποσφράγιση προτάσεων

Άρθρο 10: Έλεγχος ελάχιστων προϋποθέσεων συμμετοχής

Άρθρο 11: Αξιολόγηση προτάσεων

Άρθρο 12: Υποβολή δικαιολογητικών μετά την αξιολόγηση

Άρθρο 13: Αποσφράγιση φακέλων δικαιολογητικών

Άρθρο 14: Διοικητικές προσφυγές-προσωρινή δικαστική προστασία

Άρθρο 15: Επιλογή Ο.Τ.Δ

Άρθρο 16: Εκπροσώπηση της Ο.Τ.Δ

Άρθρο 17: Υλοποίηση- παρακολούθηση-όροι πληρωμής- έλεγχοι-παραλαβή του τοπικού προγράμματος

Παράρτημα I: Αναλυτική περιγραφή υπομέτρων του μέτρου: «Στρατηγικές τοπικής Ανάπτυξης» των τοπικών προγραμμάτων του Άξονα 4 του Π.Α.Α

Παράρτημα II: Εξειδίκευση κριτηρίων αξιολόγησης.

Παράρτημα III: Υπόδειγμα σχεδίου τοπικού προγράμματος και οδηγίες συμπλήρωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ «LEADER» ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε και να κατανοήσουμε τι είναι η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER οι (Δεσμοί μεταξύ των δράσεων για την Ανάπτυξη της Αγροτικής Οικονομίας), ποια είναι η λειτουργία τους και θα καταγράψουμε τον σκοπό των LEADER αλλά και τους επιμέρους στόχους τους, έτσι ώστε να γίνουν σαφής τα οφέλη που αποκομίζει η χώρα μας από το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Επίσης θα αναφερθούμε στους λόγους που ο Νομός Μεσσηνίας δεν συμπεριλήφθηκε στα προηγούμενα προγράμματα του LEADER, εκτός από την περιοχή της Μανής η οποία συμπεριλήφθηκε στο πρόγραμμα LEADER II, και η Δυτική Μεσσηνία που εντάχθηκε στο LEADER I, ποια ήταν τα κριτήρια που έπρεπε να πληρούν οι Δήμοι για να ενταχθούν στα προγράμματα αυτά και ποιοι Δήμοι προτάθηκαν από τον Νομό Μεσσηνίας για να ενταχθούν σε αυτό το πρόγραμμα.

θα αναλύσουμε τον Άξονα 4 «Εφαρμογή της προσέγγισης LEADER» του προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013(ΠΑΑ)» ο οποίος αναφέρεται στα LEADER, καθώς και τα επιμέρους μέτρα αυτού, το ύψος της ενίσχυσης κάθε μέτρου και ποιοι είναι οι τελικοί αποδέκτες.

τέλος θα αναφερθούμε στις Δομές Στήριξης των LEADER, τι είναι και ποιος ο ρόλος τους, όπως και στις πηγές χρηματοδότησης του παραπάνω προγράμματος αλλά και τι ακριβώς χρηματοδοτούν τα συγκεκριμένα προγράμματα.

2.1 Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ LEADER ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σήμερα οι αγροτικές περιοχές της Ευρώπης αντιπροσωπεύουν το 60% του πληθυσμού και το 90% του εδάφους της.

Δεδομένου ότι κάθε περιοχή αντιμετωπίζει τα δικά της ιδιαίτερα προβλήματα, η λύση βρίσκεται στην τοπική προσέγγιση. Σ' αυτό το σκεπτικό στηρίζεται η Κοινοτική πρωτοβουλία για τη σύνδεση μεταξύ αναπτυξιακών δράσεων αγροτικής οικονομίας, γνωστή ως «LEADER».

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται μία αγροτική χώρα όπου οι αγροτικές περιοχές της λαμβάνουν μεγάλο μέρος του συνόλου το οποίο αναφερόμενο σε ποσοστό είναι 84,5% και ο αγροτικός της πληθυσμός ανέρχεται σε 2.777.502 κατοίκους.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι των περιοχών αυτών είναι πάρα πολλά και πολύ σημαντικά και γι' αυτό το λόγο η Ελλάδα έχει ενταχθεί σε αρκετά προγράμματα όπως τα ΟΠΑΑΧ αλλά τώρα κάνει την προσπάθεια της να ενταχθεί και στα LEADER της 4^η προγραμματικής περιόδου 2007-2013 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης τα οποία έκαναν την εμφάνιση τους το 1991.

Τα LEADER αποτελούν μία κοινοτική πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει ως στόχο την βελτίωση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων της υπαίθρου μέσα από την αειφόρο ανάπτυξη.

Η αειφορία αυτή επιτυγχάνεται μέσα από δραστηριότητες των κατοίκων που αναδεικνύουν τις ομορφιές του τόπου τους, αποτελούν μία ακόμη πηγή εισοδήματος και παράλληλα προστατεύεται η φυσική και πολιτισμική κληρονομιά.

Οι άνθρωποι των αγροτικών περιοχών, μπορούν να αναπτύξουν νέες πρωτοβουλίες – επενδυτικές δραστηριότητες οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ LEADER

- Α΄ Προγραμματική Περίοδος: Leader I
- Β΄ Προγραμματική Περίοδος: Leader II
- Γ΄ Προγραμματική Περίοδος: Leader Plus
- Δ΄ Προγραμματική Περίοδος: Εφαρμογή προσέγγισης Leader

2.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ LEADER

Για την περίοδο 2007-2013 η Ελλάδα έχει αρκετές τις επενδύσεις σχετικά με τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού στο πλαίσιο της πολιτικής για την συνοχή. Οι προγραμματισμένες άμεσες δαπάνες για τη βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα για την περίοδο 2007-2013 ανέρχονται σε 118.000.000€, εξασφαλίζοντας τη χρηματοδότηση του εναλλακτικού τουρισμού στην Ελλάδα για τη συγκεκριμένη περίοδο.

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού συνήθως αναφέρονται ως «ειδικές» ή ως «ήπιες» μορφές. Οι όροι αυτοί χρησιμοποιήθηκαν το 1970 για να περιγράψουν τις νέες τότε εναλλακτικές μορφές τουρισμού που δημιουργήθηκαν για να αντιμετωπιστεί ο σκληρός μαζικός τουρισμός και οι δυσμενείς περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις του.

Η φιλοσοφία του εναλλακτικού τουρισμού συνοψίζεται στη διαφύλαξη του περιβάλλοντος και των πόρων του τουριστικού προορισμού, στην ικανοποίηση των αναγκών του ντόπιου πληθυσμού και στη δυνατότητα των χωρών στις οποίες υπάρχουν οι τουριστικοί προορισμοί να παίρνουν αυτές τις αποφάσεις της τουριστικής ανάπτυξης, σύμφωνα με τις δικές τους τουριστικές πολιτικές

και όχι από τους μεγάλους τουριστικούς επιχειρηματίες (τουριστικούς πράκτορες, ξενοδόχους που συνήθως εξυπηρετούν πολυεθνικά ή ίδια οφέλη).

Μερικές μορφές εναλλακτικού- ήπιου τουρισμού είναι:

- Τουρισμός Υπαίθρου (αγροτικός τουρισμός)
- Τουρισμός Υγείας (θεραπευτικός τουρισμός)
- Επαγγελματικός Τουρισμός (συνεδριακός τουρισμός)
- Τουρισμός και Περιβάλλον (αειφόρος τουρισμός, οικοτουρισμός)
- Τουρισμός και Αθλητισμός (τουρισμός αθλημάτων υπαίθρου, ορειβατικός, χιονοδρομικός)
- Τουρισμός και Νερό (παράκτιος τουρισμός, θαλάσσιος τουρισμός, τουρισμός υδροβιότοπων)
- Τουρισμός και Εποχικότητα (θερινός/ χειμερινός τουρισμός, παραθεριστικός)
- Τουρισμός και Πολιτισμός

Η προσπάθεια περιορισμού του μαζικού τουρισμού και ενθάρρυνσης του εναλλακτικού ήπιου τουρισμού καταβάλλεται τόσο από τις ομάδες πληθυσμού που προαναφέραμε όσο και από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, την Ε.Ε , τους εθνικούς τουριστικούς φορείς κ.λπ.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται προσπάθεια για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού, με στόχο τη δημιουργία ενός σταθερού ρεύματος τουριστών προς την Ελλάδα και συγκεκριμένα προς την περιοχή του Νομού Μεσσηνίας.

Η Μεσσηνία προσφέρει μια μεγάλη ποικιλία προορισμών ικανοποιώντας όλα τα είδη τουρισμού: αθλητικό, αγροτικό και άλλες μορφές εναλλακτικού τουρισμού. Με αμέτρητα χιλιόμετρα παράκτια γραμμής και με επιβλητικά βουνά να συνθέτουν το τοπίο της, κάνει τη Μεσσηνία να αποτελεί έναν από τους ομορφότερους Νομούς της Ελλάδας.

Ειδικότερα, οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού για την περιοχή τόσο ο συνεδριακός, ο αθλητικός, ο θρησκευτικός κ.α αποτελούν μία πρώτης τάξεως ευκαιρία για την ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος της ευρύτερης περιοχής.

Παρακάτω θα δούμε μερικές μορφές τουρισμού στην Μεσσηνία.

1. Πολιτιστικός Τουρισμός

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (WTO) θεωρεί πως πολιτιστικός τουρισμός είναι το ταξίδι που γίνεται με κίνητρο βασικά πολιτιστικό, περιλαμβάνοντας εκπαιδευτικές περιηγήσεις, θεατρικές παραστάσεις, φεστιβάλ, καθώς και η μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος του λαϊκού πολιτισμού και της τέχνης.

Η πολιτισμική ταυτότητα της Μεσσηνίας συνδυάζει με ιδιαίτερο τρόπο την παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία.

Ο επισκέπτης της έχει την ευκαιρία να απολαύσει πολιτιστικές εκδηλώσεις διαφορετικού περιεχομένου καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Το σημαντικότερο γεγονός για το Νομό είναι αυτή τη στιγμή το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού που υποδέχεται η Πρωτεύουσα του Νομού κάθε χρόνο κατά το μήνα Ιούλιο.

2. Αγροτουρισμός –Οικοτουρισμός

Ο Αγροτουρισμός είναι μία ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο η οποία έχει τους εξής στόχους:

- Να συμβάλλει ώστε ο επισκέπτης να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα κ. α.
- Να φέρει τον επισκέπτη σε επαφή με την φύση καθώς και με τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο στις οποίες θα μπορεί να συμμετέχει.
- Να κινητοποιήσει τις παραγωγικές, πολιτισμικές και αναπτυξιακές δυνάμεις του τόπου, συμβάλλοντας έτσι στην αειφόρο περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Όσον αφορά τον Οικοτουρισμό ορίζεται ως μία περιβαλλοντικά υπεύθυνη ταξιδιωτική δραστηριότητα σε σχετικά άθικτες φυσικές περιοχές, με στόχο την απόλαυση και τη γνωριμία των φυσικών αλλά και ενταγμένων στο φυσικό περιβάλλον αγαθών.

Ο Οικοτουρισμός εκτός του ότι προσφέρει ευχαρίστηση/ απόλαυση και γνώσεις/ εμπειρίες στον επισκέπτη, διατηρεί και ενισχύει την ευημερία των τοπικών κοινοτήτων που θεωρούνται αναπόσπαστο τμήμα μιας τέτοιας δραστηριότητας και αναπτυξιακής διαδικασίας.

Ο ανεξάντλητος φυσικός πλούτος της Μεσσηνίας αποτελεί το βασικό συστατικό της ανάπτυξης του Αγροτουρισμού-οικοτουρισμού στην περιοχή. Όποιος επιθυμεί να έρθει σε επαφή με τη φύση, τη ζωή σ' αυτή τη τοπική γαστρονομία ή τις αγροτικές ασχολίες μπορεί να επισκεφθεί τη Μεσσηνιακή Ύπαιθρο.

3. Αθλητικός τουρισμός

Η Μεσσηνία συνδυάζοντας τις άριστες κλιματολογικές συνθήκες με τις κατάλληλες αθλητικές υποδομές, διοργανώνει ή φιλοξενεί σπουδαία αθλητικά γεγονότα. Ξεχωρίζουν η Διεθνή Συνάντηση Στίβου "Παπαφλέσσα"

4. Συνεδριακός τουρισμός

Ο Νομός Μεσσηνίας και ιδιαίτερα η πρωτεύουσα του, προσφέρεται για τη διεξαγωγή συνεδρίων, ημερίδων και σεμιναρίων αφού διαθέτει τις πλέον κατάλληλες κτιριακές υποδομές για τέτοιου είδους εκδηλώσεις.

Οι αίθουσες ξενοδοχειακών μονάδων, οι οποίες διαθέτουν κατάλληλες τεχνολογικές εγκαταστάσεις χρησιμοποιούνται κατά καιρούς για την πραγματοποίηση επιστημονικών, επαγγελματικών και τουριστικών εκδηλώσεων. Ανάλογες εκδηλώσεις μπορούν να γίνουν στο αμφιθέατρο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μεσσηνίας, στο χώρο του Πνευματικού Κέντρου κ.α

2.2.1 Ο ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ LEADER

Ο αγροτουρισμός δεν είναι παρά μία ήπια μορφή τουρισμού και ανάπτυξη της υπαίθρου. Είναι ουσιαστικά μια αναπτυξιακή διαδικασία, μία μορφή τουρισμού που δεν επεμβαίνει στο περιβάλλον, δεν το αλλοιώνει. Ο αγροτουρισμός φέρνει τον κάτοικο της πόλης στο περιβάλλον του χωριού, της επαρχίας, της αγροτικής ζωής και του δίνει τη «δυνατότητα» να ενσωματωθεί με τις τοπικές συνθήκες.

Ο αγροτουρισμός είναι μία αναπτυξιακή πρόταση η οποία μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας, προσφέροντας οικονομική άνθηση. Επιτρέπει την συνέχιση της παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων που πιθανώς να είχαν εκλείψει, διατηρεί ή αναβιώνει τέχνες που διαφορετικά θα είχαν χαθεί, συντηρεί τις μνήμες με την αναβίωση εθίμων και παραδοσιακών

εκδηλώσεων, γίνεται κανάλι επικοινωνίας των απομονωμένων περιοχών και δίνει προοπτικές στους νέους της περιφέρειας.

Η εφαρμογή του αγροτουρισμού στην Ελλάδα δεν συνιστά μια οποιαδήποτε πολιτική ανάπτυξη. Είναι κυρίως αλλιώτικη προσέγγιση στο πλαίσιο της αγροτικής πολιτικής που έχει στο επίκεντρο της τον άνθρωπο της υπαίθρου.

Σήμερα βρισκόμαστε σε καθοριστικό σημείο όσον αφορά στο μέλλον της αγροτικής υπαίθρου, της Περιφέρειας, της αγροτικής παραγωγής και των παραδοσιακών προϊόντων αφού δεν είναι τυχαίο ότι η πολιτική ανάπτυξη του αγροτουρισμού αποτελεί κεντρική κατευθυντήρια πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα προβλήματα που μας οδηγούν στην εφαρμογή οριστικών λύσεων όπως αυτή του αγροτουρισμού, είναι γνωστά σε όλους μας. Η Ελληνική ύπαιθρος, και ιδιαίτερα οι ορεινές και μειονεκτικές περιοχές ερημώνουν, οι νέοι φεύγουν, η ανεργία αυξάνεται, το αγροτικό εισόδημα μειώνεται, ενώ δεν διαφαίνεται κάποια έξοδος. Ο αγροτουρισμός αποτελεί αναμφισβήτητα επιτυχημένη κατευθυντήρια πολιτική που απαντά στις προκλήσεις της πολυλειτουργικής γεωργίας καθώς και στα προβλήματα που αφορούν στην ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος, την περιφερειακή ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος ενώ παράλληλα αποτελεί μία απάντηση στο αίτημα του σύγχρονου ανθρώπου για ποιότητα ζωής.

Πρέπει να ασχοληθούμε με τον αγροτουρισμό για να κρατηθεί ο κόσμος στην ύπαιθρο, για να τονώσουμε την αγροτική ζωή, να ενισχυθεί το οικονομικό εισόδημα, να σταματήσουν να ερημώνουν τα ορεινά χωριά και οι μειονεκτικές περιοχές της Ελλάδας που για διάφορους λόγους δεν είχαν μέχρι πρόσφατα ευκαιρία ανάπτυξης και αξιοποίησης.

Με τον αγροτουρισμό, πετυχαίνουμε την παραμονή των κατοίκων στις περιοχές τους, την διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, την ανακαίνιση σπιτιών και αρχοντικών που αφέθηκαν στο χρόνο. Μέσω του αγροτουρισμού προβάλλεται η πολιτιστική κληρονομιά, η μοναδικότητα της κάθε περιοχής που χάνεται και διαβρώνεται.

Σήμερα υπάρχουν περίπου 5.000 ορεινές περιοχές που αντιμετωπίζουν το ενδεχόμενο, είτε να εξαφανιστούν ολοκληρωτικά, λόγω της αραιοκατοίκησης

που συνδέεται με την μεγάλη ηλικία, είτε να αποκτήσουν ένα εντελώς νέο πληθυσμό που τυχαίνει να φτάνει εκεί σαν μετανάστης από κάποια άλλη χώρα, κινδυνεύοντας έτσι να χαθεί ένα μεγάλο κομμάτι ιστορικής συνέχειας.

Η Νομός Μεσσηνίας παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον από ιστορικής και αρχαιολογικής άποψης, υπάρχουν μέρη γραφικά όπως είναι η Κορώνη, η Μεθώνη με το εντυπωσιακό κάστρο της και την αρχαία Μεσσήνη με ιστορία από τον 4^ο αιώνα π.Χ καθώς και την ιστορική Πύλο και το νησί της Σφακτηρίας.

Επιπλέον μία σημαντική περιοχή της Μεσσηνίας αλλά και ολόκληρης της Ελλάδας, είναι η λιμνοθάλασσα της Γιάλοβα όπου για την προστασία της περιοχής αυτής η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία συνέταξε μία πρόταση για το πρόγραμμα LIFE με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή το 1997.

2.3 ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ Δ΄ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

Ήδη στην Γ΄ Προγραμματική Περίοδο υπήρξε μερική ενσωμάτωση με την ύπαρξη ειδικών Αξόνων Προτεραιότητας τόσο στο «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης –Ανασυγκρότησης της Υπαίθρου 2000-2006», όσο και στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα με τη μορφή των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ) που εφαρμόζονται συνολικά σε 86 ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της χώρας.

Στην Δ΄ Προγραμματική Περίοδο δεν υπάρχει πλέον Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER ενσωματώνεται ως ιδιαίτερος Άξονας Προτεραιότητας στα Εθνικά ή Περιφερειακά Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης των κρατών-μελών της Ε.Ε, με ελάχιστο ποσοστό χρηματοδοτικής βαρύτητας 5% για τα παλιά κράτη-μέλη και 2,5% για τα νέα κράτη-μέλη.

Στην Ελλάδα, επιλέχθηκε η υλοποίηση ενός Εθνικού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης:

-Οι δράσεις του Άξονα 3 θα υλοποιηθούν κατά βάση με τη μορφή των ΟΠΑΑΧ στις περιοχές που υλοποιήθηκαν και κατά τη Γ΄ Προγραμματική Περίοδο.

-Ο Άξονας leader θα περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων και όλους τους τύπους δράσεων του Άξονα 3.

2.4 Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ LEADER ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ

Η πρωτοβουλία LEADER I αποτέλεσε την αρχή μίας νέας προσέγγισης στην πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, η οποία στηριζόταν στην ολοκληρωμένη και συμμετοχική προσέγγιση σε τοπικό επίπεδο.

Τα ενθαρρυντικά αποτελέσματα της πρώτης πειραματικής εφαρμογής και η διαπίστωση ότι η πρωτοβουλία συνέλαβε, αντιστρόφως ανάλογα με τον προϋπολογισμό της, στην ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού, οδήγησαν σε ένα πιο συστηματικό και ολοκληρωμένο σχεδιασμό της LEADER II.

Η εφαρμογή της πρωτοβουλίας συνεχίστηκε κατά την 3^η Προγραμματική Περίοδο μέσω της LEADER PLUS, η οποία κινήθηκε στη λογική και στη φιλοσοφία των προηγούμενων εφαρμογών, επιδιώκοντας να ανακαλύψει τρόπους αντιμετώπισης των δυσμενών επιπτώσεων των διαρθρωτικών δομών και πολιτικών στον αγροτικό χώρο.

Μέσω της προσέγγισης LEADER θα εφαρμοστούν στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με ολοκληρωμένο και πολυτομεακό χαρακτήρα σε σαφώς προσδιορισμένες αγροτικές περιοχές μικρότερες της περιφέρειας.

Οι δομές δικτύωσης θα πρέπει να συγκεντρώνουν τους ανθρώπους ώστε να ανταλλάσσουν εμπειρίες και γνώσεις, να ενημερώνονται και να προωθούν δράσεις για την αγροτική ανάπτυξη, να βρίσκουν εταίρους σε προγράμματα και να ενδυναμώνονται ακόμα περισσότερο επειδή αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης ομάδας.

Γι' αυτό και ένας από τους βασικούς στόχους της ELARD είναι «η εκστρατεία για τη διάδοση της φιλοσοφίας, των αρχών και του πεδίου εφαρμογής της μεθόδου Leader βασισμένη στα 7 ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της προκειμένου να επιτύχει αειφόρο αγροτική ανάπτυξη στη Ευρώπη».

Τα κύρια χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν το leader από τα άλλα προγράμματα είναι τα εξής:

1. Η χωρική προσέννιση

Χωρική προσέγγιση σημαίνει ότι επιλέγονται ως πεδίο εφαρμογής μια περιοχή σχετικά μικρή σε μέγεθος, ομοιογενής, με κοινωνική συνοχή, που συνήθως τη

χαρακτηρίζουν κοινές παραδόσεις, τοπική ταυτότητα, αίσθημα ταύτισης ή κοινές ανάγκες και προσδοκίες.

Αυτό μας διευκολύνει να αναγνωρίζουμε τα δυνατά και αδύνατα σημεία της περιοχής, τις απειλές και τις ευκαιρίες το ενδογενές δυναμικό, καθώς και να εντοπίζουμε τα σημεία συμφόρησης για την αειφόρο ανάπτυξη.

Χωρική σημαίνει στην ουσία τοπική. Η προσέγγιση είναι πιθανώς περισσότερο αποτελεσματική από άλλες καθώς επιτρέπει στις παρεμβάσεις να προσαρμόζονται στις πραγματικές ανάγκες και στο τοπικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

2.Η «εκ των κάτω προς τα πάνω προσέγγιση»

Προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω σημαίνει ότι οι τοπικοί παράγοντες συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων για θέματα στρατηγικής και στον καθαρισμό των προτεραιοτήτων που θα διέπουν την περιοχή τους.

Η παραπάνω προσέγγιση είναι το πιο ιδιαίτερο από τα επτά χαρακτηριστικά της μεθόδου Leader. Οι πολιτικές αγροτικής ανάπτυξης που ακολουθούν αυτή την προσέγγιση θα πρέπει να σχεδιάζονται και να εφαρμόζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να προσαρμόζονται όσο το δυνατόν καλύτερα στις ανάγκες των κοινοτήτων που εξυπηρετούν.

3.Η διαχείριση μέσω των «Ομάδων Τοπικής Δράσης»

Τοπικοί δημόσιοι ή συλλογικοί φορείς (Νομαρχία, Δήμοι, Συνεταιρισμοί κλπ) καθώς και ιδιώτες συστήνουν μία εταιρεία, την ΟΤΔ η οποία σκοπό έχει τη διαχείριση του προγράμματος leader στην περιοχή. Στην Ελλάδα έχει συσταθεί από μία τουλάχιστον ΟΤΔ σχεδόν σε κάθε Νομό.

Οι ΟΤΔ επιλέγουν τις επενδύσεις που θα επιδοτηθούν, αποφασίζουν για την κατανομή των πόρων και επιβλέπουν την πορεία υλοποίησης του προγράμματος. Ελέγχονται από τους φορείς που συμμετέχουν στην εταιρεία καθώς και από το Υπουργείο Γεωργίας που είναι ο Γενικός Διαχειριστής του προγράμματος στην χώρα.

4.Ο καινοτόμος χαρακτήρας των δράσεων

Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση και επιδοτούνται επενδύσεις που έχουν καινοτόμο(για την περιοχή) χαρακτήρα. Ο καινοτόμος χαρακτήρας των δράσεων leader μπορεί να αφορά νέες μορφές αξιοποίησης τοπικών πόρων, νέα προϊόντα , νέες μεθόδους και νέες μορφές οργάνωσης, νέες απαντήσεις σε προβλήματα και αδυναμίες αγροτικών περιοχών και αγροτικής ανάπτυξης κλπ.

5.Διασύνδεση μεταξύ δράσεων, δηλαδή ολοκληρωμένη και πολυτομεακή προσέγγιση

Το ίδιο το ακρωνύμιο της πρωτοβουλίας leader (Δεσμοί Μεταξύ των Δράσεων για την Ανάπτυξη της Αγροτικής Οικονομίας) δίνει τη διάσταση της διασύνδεσης των δράσεων. Αυτό σημαίνει ότι οι δράσεις πρέπει να σχεδιάζονται και να λειτουργούν ως ένα συνεκτικό σύνολο και όχι μια σειρά αποσπασματικών ενεργειών.

Το Leader δεν είναι ένα τομεακό πρόγραμμα ανάπτυξης αλλά η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης θα πρέπει να διαθέτει πολυτομεακή φιλοσοφία, να ενσωματώνει δηλαδή ποικίλους τομείς δραστηριότητας.

Όταν η πολυτομεακή προσέγγιση νοείται στο σύνολο της είναι σαφώς πιο αποτελεσματική απ' ό,τι στο άθροισμα των επιμέρους μερών. Βέβαια, η εφαρμογή της μέσα στο πρόγραμμα Leader εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το συντονισμό και την ανάπτυξη των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των ΟΤΑ.

Η ενσωμάτωση φορέων και τομέων είναι θεμελιώδες στοιχείο του προγράμματος Leader.

2.4.1 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ LEADER

Στο παρελθόν οι εφαρμογές της πρωτοβουλίας LEADER, περιορίστηκαν σε περιοχές που παρουσίαζαν τα μεγαλύτερα διαρθρωτικά προβλήματα και κυρίως σε ορεινές και μειονεκτικές.

Ωστόσο, μετά την εμπειρία των εφαρμογών αυτών και παράλληλα λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ισόρροπης ανάπτυξης του αγροτικού χώρου

αλλά κυρίως την ανάγκη αντιμετώπισης των προβλημάτων των περιοχών που πλήττονται άμεσα από την εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, η προσέγγιση LEADER στο πλαίσιο του Άξονα 4 του Π.Α.Α θα αφορά ορεινές, μειονεκτικές αλλά και πεδινές περιοχές (για πρώτη φορά) συμπεριλαμβανόμενων νησιώτικων περιοχών της χώρας.

Ειδικότερα, τα τοπικά προγράμματα LEADER μπορούν να εφαρμοστούν στο σύνολο των αγροτικών περιοχών της χώρας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 7.2.1 της προκήρυξης.

Εξαιρείται ο Νομός Αττικής πλην των νησιών αυτού, του Δ. Τροιζήνας και του Δ. Μεθάνων.

2.5 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2007-2013(ΕΣΣΑΑ)

Η συνολική στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας, στα πλαίσια του Εθνικού Σχεδίου Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013, εστιάζεται στην αειφόρο αγροτική ανάπτυξη μέσω της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή και αγροδιατροφικού τομέα, καθώς και του περιβάλλοντος, σε μία βιώσιμη ύπαιθρο.

Στο πλαίσιο της ανωτέρω συνολικής στρατηγικής, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην επιλογή προτεραιοτήτων αναδιάρθρωσης της γεωργικής παραγωγής σε τομείς που πλήττονται περισσότερο από την αναθεώρηση της ΚΑΠ (π.χ καπνός, βαμβάκι, ζαχαρότευτλα, οίνος και οπωροκηπευτικά), καθώς επίσης και στην εφαρμογή χωρικών προτεραιοτήτων σε αγροτικές περιοχές (ορεινές, μειονεκτικές και νησιωτικές) για την αντιμετώπιση των τοπικών υφιστάμενων προβλημάτων και της υστέρησης των περιοχών αυτών στοχεύοντας στην επίτευξη μίας ολοκληρωμένης /συνεκτικής αγροτικής ανάπτυξης.

Διακριτή επίσης προτεραιότητα της στρατηγικής αγροτικής ανάπτυξης αποτελεί η αποκατάσταση των αγροτικών περιοχών που επλήγησαν από τις πυρκαγιές του θέρους του 2007,ζήτημα σημαντικότατο για την περιοχή παρέμβασης.

2.6 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2007-2013(ΠΑΑ)

Η συνολική στρατηγική για την αγροτική ανάπτυξη της Ελλάδας, η οποία αποτυπώνεται στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 και ενσωματώνεται στη συνολική στρατηγική του ΕΣΠΑ (που προωθεί την ενίσχυση των τριών πυλώνων που συνθέτουν την αειφόρο ανάπτυξη, δηλαδή την οικονομική, κοινωνική και την περιβαλλοντική, στοχεύοντας στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της ελληνικής αγροτικής οικονομίας με παράλληλη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και τις ποιότητας της ζωής των κατοίκων της υπαίθρου), εστιάζει στην αειφόρο αγροτική ανάπτυξη μέσω της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή και αγροδιατροφικού τομέα, καθώς και του περιβάλλοντος, σε μία βιώσιμη ύπαιθρο.

Το παραπάνω αναπτυξιακό όραμα για την Αγροτική Ανάπτυξη την 4^η Προγραμματική Περίοδο εξυπηρετείται από τους ακόλουθους Στρατηγικούς Στόχους(προτεραιότητες), μέσω των οποίων αξιοποιούνται οι ευκαιρίες και τα πλεονεκτήματα που εντοπίστηκαν από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στο γεωργικό, αγροδιατροφικό και δασοκομικό τομέα, έχοντας απόλυτη συνέπεια με το ΕΣΣΑΑ 2007-2013.

Οι Στρατηγικοί Στόχοι του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας για την 4^η Προγραμματική Περίοδο είναι οι εξής:

- 1.** Διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας, της δασοκομίας και του αγροδιατροφικού τομέα(γενικός στρατηγικός στόχος 1).
- 2.** Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων(γενικός στρατηγικός στόχος 2).
- 3.** Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας(γενικός στρατηγικός στόχος 3).
- 4.** Δημιουργία τοπικών ικανοτήτων για την απασχόληση και τη διαφοροποίηση στις αγροτικές περιοχές μέσω της προσέγγισης Leader(γενικός στρατηγικός στόχος 4).

Η παραπάνω στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη την 4^η Προγραμματική περίοδο θα επιτευχθεί μέσω της εφαρμογής ενός εθνικού προγράμματος, με τίτλο «Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013(ΠΑΑ)» το οποίο εγκρίθηκε με αριθμό Ε(2007) 6012/29-11-2007 Απόφαση της Ε.Ε

2.7 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 4 ΤΟΥ ΠΑΑ-ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER

Οι προτεραιότητες του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης αφορούν:

- Την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων
- Τη διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες
- Τη στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων
- Την ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
- Την υποστήριξη βασικών υπηρεσιών για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό
- Την ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών
- Τη διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς

Παράλληλα μέσω της προσέγγισης LEADER ενισχύεται η συνεργασία και δικτύωση μεταξύ περιοχών, φορέων και κλάδων προκειμένου να αναπτυχθούν νέοι τρόποι και διαδικασίες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των αγροτικών περιοχών.

Στο πλαίσιο των παρεμβάσεων επιδιώκεται η στήριξη της καινοτομίας σε όλους τους τομείς της τοπικής οικονομίας και η ενίσχυση καινοτόμων παρεμβάσεων με θετικά αποτελέσματα στην ανταγωνιστικότητα των περιοχών παρέμβασης και η δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

2.8 Ο ΑΞΟΝΑΣ 4 ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ

Μέτρο 4.1: «Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης»

Στόχοι του Μέτρου:

Οι παρεμβάσεις του μέτρου αφενός μεν εξυπηρετούν προτεραιότητες των Αξόνων 1 και 3 του Π.Α.Α και αφετέρου στηρίζουν την προτεραιότητα βελτίωσης της διακυβέρνησης μέσω της κινητοποίησης του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού των αγροτικών περιοχών.

Ειδικότερα, μέσω των παρεμβάσεων του μέτρου επιδιώκεται:

- η προώθηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών που σχεδιάζονται και υλοποιούνται σε τοπικό επίπεδο
- η ενίσχυση της προσπάθειας διαφοροποίησης της οικονομίας της υπαίθρου
- η βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο
- η μείωση των διαφορών και ανισοτήτων μεταξύ των κατοίκων των αγροτικών και αστικών περιοχών
- η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας
- η δημιουργία θέσεων απασχόλησης
- η προώθηση ίσων ευκαιριών σε νέους, γυναίκες και ειδικές ομάδες πληθυσμού
- η αξιοποίηση των τοπικών προϊόντων και η διευκόλυνση της πρόσβασης σε αγορές
- η αξιοποίηση, προστασία και ανάδειξη φυσικών πόρων
- η χρήση σύγχρονης τεχνολογίας και νέας τεχνογνωσίας για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας προϊόντων και υπηρεσιών

Στο πλαίσιο του μέτρου μπορούν να ενταχθούν παρεμβάσεις που αντιστοιχούν σε μέτρα των Αξόνων 1 και 3 του ΠΑΑ.

Το Μέτρο περιλαμβάνει:

Υπομέτρο 4.11: «Ανταγωνιστικότητα»

Κωδικός 123: «Αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων»

Στο πλαίσιο του υπομέτρου, θα υλοποιηθούν παρεμβάσεις που αποσκοπούν στη αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και δασοκομικών

προϊόντων και ειδικότερα η στήριξη επιχειρήσεων μεταποίησης/εμπορίας προϊόντων και αφορούν πολύ μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής όπως επίσης παρεμβάσεις ύψους ως 500.000€ του συνολικού επιλέξιμου κόστους.

Υπομέτρο 4.13: «Βελτίωση ποιότητας ζωής/ διαφοροποίηση

Το Υπομέτρο αυτό συμπεριλαμβάνει τους κωδικούς:

- 3.11 Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες
- 3.12 Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων
- 3.13 Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
- 3.21 Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό
- 3.22 Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών
- 3.23 Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς

Μέτρο 4.21 «Διατοπική και διεθνική συνεργασία»

Στόχοι του Μέτρου:

Τα σχέδια συνεργασιών εξυπηρετούν τους γενικούς στόχους του ΠΑΑ

Ειδικότερα, με την εφαρμογή σχεδίων συνεργασίας επιδιώκεται:

- η συγκέντρωση τεχνογνωσίας
- η ανταλλαγή εμπειριών για την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων(ανθρώπινων, φυσικών, οικονομικών κ.λπ)
- η αύξηση της προστιθέμενης αξίας για την περιοχή

Υπομέτρο:

4.21α.Διατοπική συνεργασία:αφορά τη συνεργασία στο εσωτερικό της Χώρας για την εφαρμογή κοινής δράσης

4.21β.Διακρατική συνεργασία: αφορά συνεργασία μεταξύ περιοχών της Χώρας με περιοχές άλλων κρατών μελών ή τρίτων χωρών για την εφαρμογή κοινής δράσης

Συνεργασίες μπορούν να αναπτυχθούν μεταξύ:

- Ομάδων Τοπικής Δράσης του Άξονα 4 του ΠΑΑ
- Μίας τουλάχιστον ΟΤΔ του Άξονα 4 του ΠΑΑ και φορέων άλλων αγροτικών περιοχών, οι οποίοι είναι αναπτυξιακοί φορείς που

δραστηριοποιούνται σε τοπικό επίπεδο σε θέματα αγροτικής ανάπτυξης και είναι οργανωμένοι βάσει τοπικής εταιρικής σχέσης

Σε κάθε περίπτωση για την εφαρμογή σχεδίου συνεργασίας ορίζεται συντονιστής Φορέας, ο οποίος υποχρεωτικά αποτελεί Ομάδα Τοπικής Δράσης που έχει επιλεγεί στο πλαίσιο του Άξονα 4 του ΠΑΑ

Επιλέξιμες θεωρούνται οι ενέργειες και οι αντίστοιχες δαπάνες που αφορούν στην υλοποίηση της κοινής ενέργειας, στη λειτουργία κοινής δομής και στην τεχνική στήριξη για την προετοιμασία του σχεδίου, οι οποίες υλοποιούνται στο πλαίσιο Ομάδων Τοπικής Δράσης του Άξονα 4.

Ωστόσο, δαπάνες εμπύχωσης μπορούν να δικαιολογηθούν για τους Φορείς όλων των περιοχών που εμπλέκονται στην υλοποίηση του σχεδίου.

Τα σχέδια συνεργασιών υποβάλλονται από την ΟΤΑ στην αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης προς έγκριση σταδιακά κατά τη διάρκεια υλοποίησης του τοπικού προγράμματος και μέχρι τις 31^η Δεκεμβρίου 2013.

Μέτρο 4.31 «Λειτουργία της ομάδας τοπικής δράσης, απόκτηση δεξιοτήτων και εμπύχωση στην περιοχή»

Στόχοι του Μέτρου:

Στόχος του Μέτρου είναι η στήριξη της λειτουργίας των Ομάδων Τοπικής Δράσης που αναλαμβάνουν την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος προσέγγισης LEADER στην περιοχή παρέμβασης τους, συμβάλλοντας έτσι στην τοπική ανάπτυξη μέσω της «εκ των κάτω» διαδικασίας.

Ειδικότερα, επιδιώκεται η στήριξη των φορέων σχεδιασμού και υλοποίησης της τοπικής στρατηγικής, οι οποίοι αφενός είναι υποχρεωμένοι να διαθέτουν αποτελεσματικό επίπεδο λήψης αποφάσεων, αφετέρου ισχυρό υπηρεσιακό πυρήνα ώστε να μπορούν να συμβάλλουν ουσιαστικά και μακροπρόθεσμα στην αναπτυξιακή διαδικασία της περιοχής τους.

Παράλληλα, για την εξυπηρέτηση της εκ των κάτω προσέγγισης, θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε ενέργειες πληροφόρησης, αλλά και σε ενέργειες διαβούλευσης με τους φορείς της περιοχής και κυρίως με τους εταίρους του επιπέδου σχεδιασμού, όσο και σε επίπεδο εφαρμογής.

Επιπλέον, για την καλύτερη υλοποίηση του τοπικού προγράμματος, απαιτούνται υποστηρικτικές ενέργειες, όπως η παροχή τεχνικής υποστήριξης

και η αναβάθμιση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού που εμπλέκεται στην εφαρμογή και διαχείριση.

Υπομέτρο:

4.31α. Δαπάνες λειτουργίας της Ο.Τ.Δ

Περιλαμβάνονται ενέργειες και αντίστοιχες δαπάνες με στόχο τη στήριξη των φορέων σχεδιασμού και υλοποίησης της τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής(των Ομάδων Τοπικής Δράσης). Ενδεικτικά, περιλαμβάνονται δαπάνες για τη στελέχωση, τις μετακινήσεις, τα λειτουργικά έξοδα, τον εξοπλισμό και τη μηχανοργάνωση της Ομάδας.

4.31β. Απόκτηση δεξιοτήτων και εμπύχωση

Περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δράσεις:

- η εκπόνηση μελετών για τις περιοχές εφαρμογής (όπως ενδεικτικά: μελέτες εξειδίκευσης τομεακών στρατηγικών του τοπικού προγράμματος, μελέτες για την υλοποίηση πολιτικών εφαρμογών στην παραγωγή προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών κ.λπ)
- ενέργειες πληροφόρησης για την περιοχή παρέμβασης και την τοπική αναπτυξιακή στρατηγική.
- οι ενέργειες αυτές αφορούν ενδεικτικά: τη διεξοδική πληροφόρηση των τοπικών φορέων και του πληθυσμού για τους στόχους, τη στρατηγική, τις δυνατότητες που παρέχει το πρόγραμμα, τις προοπτικές ανάπτυξης της περιοχής, τα αναμενόμενα αποτελέσματα κ.λπ
- διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής
- ενέργειες επιμόρφωσης ατόμων με ηγετικό ρόλο(μπορεί να αφορά τα μέλη του Επιπέδου Λήψης Αποφάσεων και τους Συντονιστές του τοπικού προγράμματος για θέματα αναπτυξιακού χαρακτήρα, εφαρμογής προγράμματος, διοίκησης κ.λ.π)

2.9 ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ LEADER

Οι ομάδες που θα εκπονήσουν και θα εφαρμόσουν τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης είναι οι Ομάδες Τοπικής Δράσης και θα πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικές των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων της περιοχής αναφοράς τους.

Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης συνιστούν κοινή νομική μορφή της Ανώνυμης Εταιρίας ή Κοινοπραξία. Ως ενδεικτικοί εταίροι-μέτοχοι θα μπορούσαν να αναφερθούν: Δήμοι ή Κοινότητες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ή και άλλοι φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΚΕΔΚΕ, ΤΕΔΚ, ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΟΤΑ) φορείς του ευρύτερου Δημόσιου τομέα, συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών, Επιστημονικοί Φορείς, Επιμελητήρια, φορείς συλλογικών, κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, καθώς και τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων.

Το σχετικό καταστατικό σύστασης πρέπει να διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της εταιρικής σχέσης και την ικανότητα διαχείρισης δημοσίων κονδυλίων.

Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης του Άξονα 4 του ΠΑΑ θα πρέπει:

- Να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν μια ολοκληρωμένη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης, η οποία:
 - αφορά συγκεκριμένη περιοχή
 - χαρακτηρίζεται από πολυτομεακό σχεδιασμό και λαμβάνει υπόψη της την αλληλεπίδραση μεταξύ φορέων και έργων διαφόρων τομέων της τοπικής οικονομίας.
 - εφαρμόζει προσέγγιση «εκ των κάτω προς τα άνω» με συμμετοχή των εταίρων στη λήψη αποφάσεων τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού όσο και σε επίπεδο εφαρμογής.
- Να αποτελούν ομάδα που είχε ήδη επιλεγεί για τις πρωτοβουλίες LEADER II ή LEADER PLUS ή νέα ομάδα που διαθέτει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά και πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις.

- Να καθορίσουν επίπεδο λήψης απόφασης, στο οποίο οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών(π.χ αγρότες, γυναίκες, νέοι και ενώσεις αυτών) να αποτελούν τουλάχιστον το 50% της τοπικής εταιρικής σχέσης.
- Να αποδεικνύουν την ικανότητα σχεδιασμού και εφαρμογής στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.
- Να πληρούν τους ειδικότερους όρους που περιγράφονται αναλυτικά στο Άρθρο 723 στο τεύχος της προκήρυξης.

2.10 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΟΤΔ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 4

Για την αξιολόγηση και την επιλογή των σχετικών τοπικών προγραμμάτων και των αντίστοιχων Ο.Τ.Δ του Άξονα 4 θα ληφθούν υπόψη κριτήρια που αφορούν την προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης, το περιεχόμενο του προγράμματος, την εταιρική σχέση και την οργανωτική δομή της υποψήφιας Ο.Τ.Δ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

1.Ως προς την προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης:

Η περιοχή που καλύπτεται από τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης πρέπει να παρουσιάζει συνοχή και να διαθέτει επαρκή κρίσιμη μάζα από την άποψη του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοοικονομικών πόρων προκειμένου να στηρίζει μια βιώσιμη αναπτυξιακή στρατηγική.

Ειδικότερα η περιοχή παρέμβασης πρέπει να πληροί τα εξής κριτήρια:

- να ανήκει στις επιλέξιμες περιοχές εφαρμογής
- ο πληθυσμός της να είναι μεταξύ 5.000 και 150.000 κατοίκων
- να διαθέτει συνοχή και επάρκεια πόρων

2.Ως προς το περιεχόμενο του προγράμματος

Ως προς το περιεχόμενο του σχεδίου θα πρέπει:

- να αποδεικνύεται ότι το περιεχόμενο του σχεδίου αποτελεί προϊόν διαβούλευσης με τους αντιπροσωπευτικούς εταίρους της περιοχής

- οι στόχοι του σχεδίου τοπικού προγράμματος να συνάδουν με τους στόχους του Άξονα
- το περιεχόμενο του προτεινόμενου σχεδίου είναι σύμφωνο με τα προβλεπόμενα στον Άξονα, χαρακτηρίζεται από πολυτομεακό σχεδιασμό και αλληλεπίδραση μεταξύ φορέων και έργων διαφόρων τομέων της τοπικής οικονομίας
- η εκτίμηση των προτεινόμενων πιστώσεων του σχεδίου είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα στην προκήρυξη

3.Ως προς την εταιρική σχέση και την οργανωτική δομή της ΟΤΔ

- η εταιρική σχέση να είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα του Άξονα 4 και τη σχετική προκήρυξη
- το καταστατικό της εταιρικής σχέσης να εξασφαλίζει τον αναπτυξιακό της χαρακτήρα
- να υπάρχει εγκατάσταση της ΟΤΔ εντός της προτεινόμενης περιοχής παρέμβασης ή στην ευρύτερη περιοχή, εφόσον αποδεικνύεται ότι εξασφαλίζεται ευχερής καθημερινή πρόσβαση προς και από την περιοχή παρέμβασης
- να ικανοποιείται η αναγκαία σύνθεση στο επίπεδο λήψης απόφασης
- να υπάρχει ικανοποιητική οικονομική ρευστότητα του φορέα

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1.Ως προς την προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης

Ως την προτεινόμενη παρέμβασης θα αξιολογηθούν:

- ο αγροτικός χαρακτήρας της περιοχής και ειδικότερα η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα
- τα δημογραφικά χαρακτηριστικά
- η μεταβολή της απασχόλησης
- η περιοχή αντιμετωπίζει συγκεκριμένο πρόβλημα ή οικονομικοί κλάδοι αυτής πλήττονται από κοινοτικές ή εθνικές πολιτικές
- η προτεινόμενη περιοχή περιλαμβάνει περιοχές που υπάγονται σε καθεστώς προστασίας ή τοποθεσίες υψηλής φυσικής αξίας

2.Ως προς το περιεχόμενο του σχεδίου

Το περιεχόμενο του σχεδίου θα αξιολογηθεί με βάση:

- την επάρκεια ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης
- την επάρκεια ανάπτυξης της ανάλυσης SWOT
- τον καθορισμό στόχων και το συσχετισμό αυτών με τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος
- την ποιότητα της αναπτυξιακής στρατηγικής για την επίτευξη των στόχων
- την εξειδίκευση των δράσεων του τοπικού προγράμματος
- τη συμπληρωματικότητα του σχεδίου με άλλα προγράμματα και πολιτικές
- την πρόβλεψη ενίσχυσης καινοτόμων παρεμβάσεων για την περιοχή παρέμβασης
- το χρηματοδοτικό σχήμα του σχεδίου
- τον καθορισμό σαφών στόχων συνεργασίας και τη συσχέτιση αυτών με τις ανάγκες της περιοχής και τους λοιπούς στόχους του τοπικού προγράμματος.

3 .Ως προς την εταιρική σχέση και την οργανωτική δομή της ΟΤΔ

Ως προς την αξιολόγηση της εταιρικής σχέσης και τις οργανωτικής δομής της ΟΤΔ θα ληφθούν υπόψη:

- η αντιπροσωπευτικότητα της εταιρικής σχέσης σε σχέση με την οικονομική και κοινωνική διάθρωση της περιοχής
- ο βαθμός διαβούλευσης στο πλαίσιο σχεδιασμού του σχεδίου
- η οικονομική επιφάνεια
- η ετοιμότητα υλοποίησης

2.11 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ LEADER

Το LEADER χρηματοδοτεί προγράμματα τα οποία καταρτίζονται από τοπικούς αναπτυξιακούς φορείς και αφορούν την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου στο σύνολο του με διάφορες δράσεις.

Η δημόσια δαπάνη που προβλέπεται στο πλαίσιο του Άξονα 4 του ΠΑΑ ανέρχεται σε 295.266.850€, από τα οποία τα 224.570.000€ αφορούν την κοινοτική συμμετοχή (ΕΓΤΑΑ) και τα 70.696.850€ από εθνικούς πόρους.

Η κατανομή των προβλεπόμενων πιστώσεων του Άξονα 4 του ΠΑΑ 2007-2013 ανά μέτρο και ομάδα υπομέτρων ενδεικτικά είναι η ακόλουθη:

Μέτρα και Υπόμετρα	Κοινοτική Συμμετοχή	Δημόσια Δαπάνη	Ιδιωτική Συμμετοχή	Συνολικό Κόστος
4.1	-	-	-	-
4.11Υπομ	22.837.628	30.027.138	30.000.000	60.027.138
4.13Υπομ	152.250.847	200.180.915	150.000.000	350.180.915
4.21	7.612.542	10.009.045	2.500.000	12.509.045
4.31	41.868.983	55.049.752	0	55.049.752
Σύνολο Άξονα 4	224.570.000	295.266.850	182.500.000	477.766.850

Πηγή: Προκήρυξη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στα πλαίσια του Άξονα 4 «Εφαρμογή προσέγγισης Leader»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3°

ΤΑ LEADER II ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Μάνη είναι μία περιοχή της Νότιας Πελοποννήσου που περιλαμβάνει το Νοτιοδυτικό τμήμα του Νομού Λακωνίας και το Νοτιοανατολικό τμήμα του Νομού Μεσσηνίας.

Περιβάλλεται από το Μεσσηνιακό κόλπο στα Δυτικά, το Λακωνικό στα Ανατολικά και στα Νότια καταλήγει στο ακρωτήριο Ταίναρο που είναι το νοτιότερο σημείο της Ηπειρωτικής Ελλάδας.

Το μήκος της είναι 75 χιλιόμετρα και η συνολική της επιφάνεια 1800 τ. χιλιόμετρα.

Η Μάνη διοικητικά υπάγεται στον Νομό Μεσσηνίας (Μεσσηνιακή Μάνη) και στο Νομό Λακωνίας (Λακωνική Μάνη). Αποτελείται από τους Μεσσηνιακούς Δήμους Λεύκτρου και Αβίας και τους Λακωνικούς Δήμους Σμήνους, Γυθείου, Οιτύλου και Ανατολικής Μάνης.

Νοτιότερο άκρο της είναι το Ακρωτήριο Ταίναρο, βόρειο όριο της είναι στην πλευρά της Μεσσηνίας ο οικισμός Βέργα, στα νοτιοανατολικά προάστια της Καλαμάτας και στην πλευρά της Λακωνίας.

Πρόκειται για μια περιοχή κυρίως ορεινή με άγονο έδαφος.

3.1 Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΝΗΣ

Η Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Ανώνυμη Εταιρεία, ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1995 και αποτέλεσε την πρώτη προσπάθεια εμφάνισης της περιοχής της Μάνης σαν ενιαία οντότητα γεωγραφική, ιστορική και πολιτισμική.

Σήμερα η εταιρεία δεν υφίσταται.

Η Εταιρεία διοικούνταν από ένα εντεκαμελές συμβούλιο που ήταν οι εξής:

ΜΑΡΑΜΠΕΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	Δ.ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΓΚΙΤΑΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΟΜΠΟΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΜΕΛΟΣ
ΛΙΓΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΜΕΛΟΣ
ΕΞΑΡΧΟΥΛΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΜΕΛΟΣ
ΓΑΡΓΑΛΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	ΜΕΛΟΣ
ΜΑΡΑΜΠΕΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΜΕΛΟΣ
ΤΣΙΡΙΓΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΜΕΛΟΣ
ΡΟΓΚΑΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΜΕΛΟΣ
ΚΟΙΛΑΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΜΕΛΟΣ
ΑΝΔΡΕΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΜΕΛΟΣ

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

Οι κυριότεροι στόχοι της Εταιρείας ήταν η προώθηση τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και καινοτομιών, η προώθηση της ενδογενούς ανάπτυξης με έμφαση στους τοπικούς πόρους, η ποιοτική αναβάθμιση των αγροτικών προϊόντων, η διατήρηση του αγροτικού τοπίου, η προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και η πνευματική αναβάθμιση της περιοχής.

3.2 Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER II

Στις 13 Σεπτεμβρίου του 1996 υπογράφηκε μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας και της Αναπτυξιακής Εταιρείας Μάνης Α. Ε η σύμβαση για την Ολοκληρωμένη Αγροτική Ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής της Μάνης, στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER II.

Η εταιρεία ανέλαβε την πραγμάτωση του βασικού στόχου, δηλαδή την ενεργό προστασία του ιδιότυπου φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος εκ παραλλήλου προς την προβολή και προώθηση του, ως βασικού τοπικού πόρου και σημαντικού τουριστικού προϊόντος.

Οι δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατά την υλοποίηση του προγράμματος ήταν πολλές, δυσκολίες που προερχόταν είτε από αντικειμενικούς παράγοντες (αποστάσεις από τα μεγάλα κέντρα, έλλειψη κατάλληλα ειδικευμένου προσωπικού, έλλειψη εμπειρίας σε διαχείριση προγράμματος κ.λπ) είτε από υποκειμενικούς παράγοντες (μικροπολιτική, αντικρουόμενα συμφέροντα ατόμων τα οποία αδυνατούσαν να κατανοήσουν ότι το συμφέρον του τόπου είναι πάνω από τα ατομικά συμφέροντα κ.λπ).

Οι δυσκολίες αυτές ξεπεράστηκαν, το πρόγραμμα υλοποιήθηκε και από τις 53 εγκεκριμένες επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν οι 52 συνολικού προϋπολογισμού 1.420.538.000δρχ.

3.2.1 ΟΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΤΟΥ LEADER II ΣΤΗΝ ΜΑΝΗ

Κατά την περίοδο 1996-2001 εφαρμόστηκε και στην Μάνη η συνέχεια της αρχικής Κοινοτικής Πρωτοβουλίας για την αγροτική ανάπτυξη (LEADER I) που ξεκίνησε το 1991 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η οποία έλαβε ονομασία LEADER II.

Σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή της πρωτοβουλίας είχε το Υπουργείο Γεωργίας ως Εθνικός Ενδιάμεσος Φορέας επιφορτισμένος με την ευθύνη σχεδιασμού, την έγκριση των τοπικών προγραμμάτων και την ομαλή ροή των χρηματοδοτήσεων και φυσικά με την στήριξη των ΟΤΑ σε όλα τα επίπεδα.

Ως περιοχή παρέμβασης της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Leader II για την περιοχή της Μάνης ορίστηκε η περιοχή της οροσειράς Ταυγέτου που

καταλαμβάνει την κεντρική χερσόνησο της Νότιας Πελοποννήσου και απολήγει στο ακρωτήριο Ταίναρο.

Περιλαμβάνει εξ' ολοκλήρου τους Δήμους Αβίας, Λεύκτρου, Οιτύλου, Αν. Μάνης, Γυθείου και Σμήνους καθώς και τμήμα των Δήμων Καλαμάτας και Φάριδος.

3.3 ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER II

Μέτρο 1:Τεχνική Στήριξη

Στόχος του Μέτρου είναι η διασφάλιση της αναγκαίας τεχνικής στήριξης για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού, την παρακολούθηση και υποστήριξη των προωθούμενων επενδύσεων και γενικότερα την ομαλή και αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος.

Μέτρο 2:Επαγγελματική Κατάρτιση

Στόχος του Μέτρου είναι η κατάρτιση του τοπικού πληθυσμού και ειδικότερα των δικαιούχων του προγράμματος, σε θέματα που συνδέονται άμεσα με τους γενικούς στόχους του προγράμματος με έμφαση στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των επενδύσεων αλλά και τον προσανατολισμό σε πρακτικές και δράσεις αειφόρου ανάπτυξης.

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει 4 δράσεις κατάρτισης:

- Κατάρτιση γεωργών σε νέες βιολογικές καλλιέργειες
- Κατάρτιση στελεχών νέων Δήμων και στελεχών Ομάδας Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) σε θέματα διαχείρισης και ανάπτυξης ορεινών όγκων
- Καταρτίσεις στελεχών ΟΤΔ, φορέων της Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης σε θέματα οργάνωσης και διαχείρισης προγραμμάτων τοπικής αγροτικής ανάπτυξης
- Κατάρτιση επενδυτών LEADER II στην οργάνωση διοίκηση επιχειρήσεων, προώθηση εμπορίας προϊόντων

ΜΕΤΡΟ 3:Αγροτουρισμός

Στόχος του Μέτρου με την ενίσχυση των αγροτουριστικών επενδύσεων, την ανάπτυξη νέων τουριστικών προϊόντων και την ενίσχυση ενεργειών προβολής-προώθησης των νέων τουριστικών προϊόντων είναι η προσέλκυση μόνιμου ρεύματος επισκεπτών στις ορεινές κυρίως περιοχές.

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω δράσεις:

- Εναλλακτικές μορφές τουρισμού
- Κατασκηνωτικά κέντρα
- Προβολή-προώθηση τουριστικού προϊόντος

ΜΕΤΡΟ 4:Μικρές Επιχειρήσεις

Στόχος του Μέτρου είναι η ενίσχυση νέων τοπικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ο εκσυγχρονισμός και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας υφιστάμενων επιχειρήσεων και συνακόλουθα η αναθέρμανση της τοπικής βιοτεχνικής δραστηριότητας, η δημιουργία νέων και η διατήρηση υφιστάμενων θέσεων απασχόλησης

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω δράσεις:

- Εκσυγχρονισμός –επέκταση μονάδων οικοτεχνίας, χειροτεχνίας
- Εκσυγχρονισμός –επέκταση βιοτεχνικών, μικρών επιχειρήσεων

ΜΕΤΡΟ 5:Αξιοποίηση Γεωργικής Παραγωγής

Στόχοι του Μέτρου είναι η τυποποίηση, η ποιοτική αναβάθμιση και η διαφοροποίηση της τοπικής αγροτικής παραγωγής, η αύξηση της προστιθέμενης αξίας της, η ενίσχυση δραστηριοτήτων διαχείρισης και αξιοποίησης τοπικής πανίδας, ο τεχνικός εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων καθώς και η συμβολή στην προβολή και προώθηση της τοπικής αγροτικής παραγωγής.

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω δράσεις:

- Γάλα και γαλακτοκομικά
- Μέλι και σιτηρά
- Αξιοποίηση φυτικής παραγωγής
- Παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού
- Επενδύσεις παραγωγής ειδών διατροφής

- Αξιοποίηση υποπροϊόντων γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής
- Εκτροφεία
- Εκθετήρια γεωργικών προϊόντων, χώροι πώλησης, προβολή, προώθηση

ΜΕΤΡΟ 6:Βελτίωση του Περιβάλλοντος

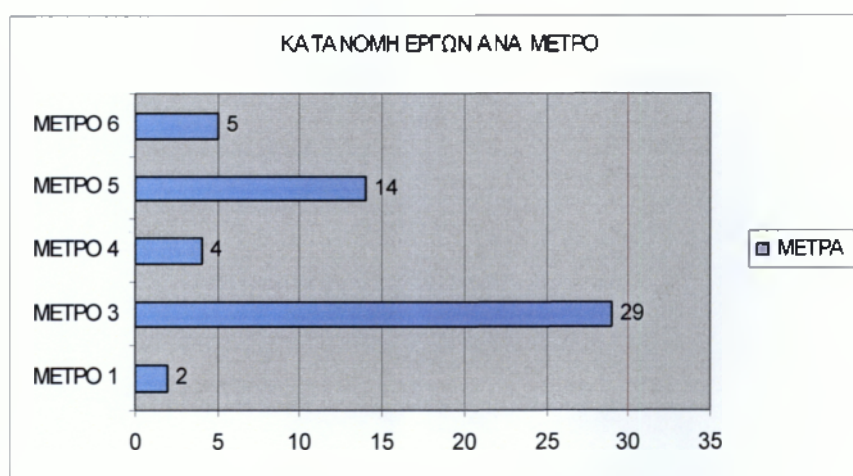
Στόχοι του Μέτρου είναι η ανάδειξη τοπίων ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς, η διατήρηση και η προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, η ανάδειξη οικισμών ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος, προκειμένου να συμβάλλουν στην αύξηση του ρεύματος επισκεπτών της περιοχής.

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω δράσεις:

- Ανάπλαση, αξιοποίηση και ανάδειξη τοπίων
- Ανάπλαση, ανάδειξη και αξιοποίηση ιστορικών και παραδοσιακών οικισμών
- Αναπαλαίωση, ανάδειξη και αξιοποίηση ιστορικών και παραδοσιακών κτιρίων
- Διαδρομές, προσβάσεις, γεφύρια
- Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης τοπικής κληρονομιάς
- Χώροι εξυπηρέτησης επισκεπτών
- Ευαισθητοποίηση πληθυσμού-προβολή

3.3.1 Τα Έργα ανά Μέτρο στην περιοχή Μάνης

Κατανομή έργων ανά Μέτρο

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε
«Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 1

ΜΕΤΡΟ 1:Με την χρηματοδότηση του Μέτρου 1 έγινε η στελέχωση του φορέα Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης-Ανώνυμη Εταιρία, με το κατάλληλα εκπαιδευμένο επιστημονικό προσωπικό, η αγορά του απαραίτητου εξοπλισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων, η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού. Δημιουργήθηκαν δύο κτίρια στις περιοχές Οίτυλο και Αρεόπολη.

Συνολικό Κόστος Δράσης και Δημόσιας Δαπάνης του Μέτρου 1

ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΔΡΑΣΗΣ	%ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
1.1	98.842.446	98.842.446	93,72%
1.2	9.454.985	6.618.489	6,28%
ΣΥΝΟΛΟ	108.297.431	105.460.935	100,00%

Πηγή:Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 3

Με την χρηματοδότηση του Μέτρου 3 και στην Δράση 3.01 δημιουργήθηκαν τα παρακάτω έργα:

Στον Δήμο Λεύκτρου και την περιοχή Εξοχώρι έγινε η κατασκευή ξενοδοχειακού τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων με συνολικό κόστος 47.000.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	47.000.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	22.560.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.640.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	18.800.000

Στην περιοχή Μαυροβούνι έγινε κατασκευή ξενοδοχειακού τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων και το συνολικό κόστος έφτασε στα 35.760.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	35.760.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	17.164.800
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.291.200
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	14.304.000

Στην περιοχή της Στούπας έγινε αναβάθμιση λειτουργίας συγκροτήματος ενοικιαζόμενων δωματίων με συνολικό κόστος ύψους 5.999.955 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	5.999.955
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.879.978
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	719.995
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.399.982

Στην περιοχή του Γερολιμένα έχουμε την μετατροπή υφιστάμενου κτιρίου σε τουριστικό κατάλυμα επιπλωμένων διαμερισμάτων Γ τάξης και το συνολικό κόστος ανέρχεται σε 39.929.868 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	39.929.868
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	19.166.337
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.791.584
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	15.971.947

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 3

Μέτρο 3: Με την χρηματοδότηση του Μέτρου 3 πραγματοποιήθηκαν κατασκευές ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων, αναβαθμίσεις λειτουργίας ενοικιαζόμενων δωματίων και μετατροπή υφιστάμενου κτιρίου σε τουριστικό κατάλυμα στις περιοχές της Στούπας, του Γερολιμένα, στο Μαυροβούνι και το Εξοχώρι.

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

Συνεχίζουμε στο Μέτρο 3 καθώς και τα πιο πολλά έργα του προγράμματος LEADER II έγιναν σε αυτό το Μέτρο.

Στο Μέτρο 3 και στην Δράση 3.01 έχουμε την δημιουργία μονάδος επιπλωμένων διαμερισμάτων Γ τάξης στην περιοχή Καρδαμύλη όπου το συνολικό κόστος ανέρχεται σε 39.972.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	39.972.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	19.186.560
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.796.640
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	15.988.800

Στην περιοχή της Στούπας έχουμε την κατασκευή τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών όπου το συνολικό κόστος ανέρχεται σε 29.977.423 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	29.977.423
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	14.389.163
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.597.291
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	11.990.969

Στην Δράση 3.04 εντάχθηκε ο Δήμος Σμήνου και συγκεκριμένα στην περιοχή Κόκκινα Λουριά έχουμε την κατασκευή καφέ-εστιατορίου με συνολικό κόστος που ανέρχεται σε 19.634.578 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	19.634.578
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9.424.598
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.356.149
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	7.853.831

Συνεχίζουμε στο Μέτρο 3 και στην Δράση 3.01 όπου στην περιοχή του Γυθείου έχουμε την κατασκευή τουριστικών καταλυμάτων με συνολικό κόστος 35.754.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	35.754.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	17.161.920
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.290.480
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	14.301.600

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

Στην περιοχή Κοκκάλα έχουμε παραδοσιακά αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα στην προσηλιακή Μάνη-τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες και το συνολικό κόστος ανέρχεται σε 40.000.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	40.000.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	19.200.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.800.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	16.000.000

Στην περιοχή της Στούπας έχουμε την επέκταση μονάδος επιπλωμένων διαμερισμάτων (προσθήκη πτέρυγας) και το συνολικό κόστος είναι 41.837.697 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	41.837.697
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	20.082.094
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.020.524
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	16.735.079

Στην περιοχή Άγιο Νικόλαο, έχουμε την κατασκευή ξενοδοχειακού τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων με συνολικό κόστος που ανέρχεται σε 29.696.223 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	29.696.223
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	14.254.187
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.563.547
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	11.878.489

Στην Δράση 3.04 και στην περιοχή Παλαιόβρυση έχουμε την κατασκευή τεσσάρων ενοικιαζόμενων δωματίων και ισόγειας καφετέριας με συνολικό κόστος 26.422.268 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	26.422.268
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	12.682.689
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.170.672
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	10.568.907

Ξανά στην Δράση 3.04 και στην περιοχή Καρδαμύλη έχουμε την ανέγερση παραδοσιακού εστιατορίου με συνολικό κόστος 21.720.077 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	21.720.077
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	10.425.637
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.606.409
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	8.688.031

Στο Γύθειο και στην Δράση 3.01 έχουμε την κατασκευή ξενοδοχειακού τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων με συνολικό κόστος που ανέρχεται σε 35.760.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	35.760.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	17.164.800
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.291.200
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	14.304.000

Στον παρακάτω χάρτη θα δούμε τις περιοχές της Μάνης που εκτελέστηκαν τα έργα. Όπως βλέπουμε από τα παραπάνω δεδομένα και όπως θα διαπιστώσουμε και στην συνέχεια το Μέτρο 3 του Προγράμματος LEADER II ήταν αυτό που συμπεριλήφθηκαν πολλές περιοχές της Μάνης αλλά και εκτελέστηκαν πολλά από τα έργα που χρηματοδότησε το πρόγραμμα αυτό. Κάποιες από τις περιοχές αυτές είναι το Γύθειο, η Στούπα, ο Άγιος Νικόλαος, ο Δήμος Σμύνους και άλλες.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 3

ΜΕΤΡΟ 3

Όπως παρατηρούμε στον χάρτη σε πολλές περιοχές της Μάνης κατασκευάστηκαν ξενοδοχειακού τύπου επιπλωμένα διαμερίσματα όπως επίσης ένα παραδοσιακό εστιατόριο στην περιοχή Καρδαμύλη όπως και παραδοσιακά αυτοεξυηρητούμενα καταλύματα-τουριστικές κατοικίες στην περιοχή Κοκκάλα.

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε. «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

Συνεχίζοντας στο Μέτρο 3 και στην περιοχή της Στούπας έχουμε την βελτίωση μονάδος επιπλωμένων διαμερισμάτων με συνολικό κόστος 13.562.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	13.562.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6.509.760
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.627.440
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.424.800

Στην περιοχή του Γυθείου έχουμε εκσυγχρονισμό, και βελτιστοποίηση ξενοδοχείου με συνολικό κόστος 4.500.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	4.500.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.160.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	540.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.800.000

Στην περιοχή Μαυροβούνι έχουμε βελτίωση-επέκταση επιχείρησης ενοικιαζόμενων δωματίων με συνολικό κόστος να ανέρχεται σε 24.246.883 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	24.246.883
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	11.638.504
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.909.626
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9.698.753

Στην περιοχή Πύργος Δυρού έχουμε ανέγερση-αποπεράτωση και εξοπλισμό εστιατορίου με συνολικό κόστος να ανέρχεται σε 40.000.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	40.000.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	19.200.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.800.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	16.000.000

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

Στην περιοχή Νέο Οίτυλου έχουμε πέντε τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες με συνολικό κόστος 42.175.872 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	42.175.872
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	20.244.418
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.061.105
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	16.870.349

Στην περιοχή Καρδαμύλη έχουμε βελτίωση-εκσυγχρονισμό μονάδας επιπλωμένων διαμερισμάτων με συνολικό κόστος 9.817.950 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	9.817.950
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.712.616
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.178.154
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.927.180

Στην περιοχή Μαυροβούνι έχουμε την κατασκευή ξενοδοχειακού τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων με συνολικό κόστος 35.759.988 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	35.759.988
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	17.164.794
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.291.199
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	14.303.995

Στην περιοχή Γύθειο έχουμε ξενοδοχείο τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων με συνολικό κόστος 38.978.697 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	38.978.697
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	18.709.774
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.677.444
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	15.591.479

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

Στην περιοχή της Στούπας έχουμε δύο έργα στην δράση 3.04 του Μέτρου 3, το πρώτο είναι η κατασκευή εστιατορίου και το δεύτερο και το δεύτερο αποπεράτωση και λειτουργία συγκροτήματος ενοικιαζόμενων δωματίων.

Το πρώτο έργο ανέρχεται σε συνολικό κόστος 36.771.108 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	36.771.108
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	17.650.132
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.412.533
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	14.708.443

Το δεύτερο έργο ανέρχεται σε συνολικό κόστος 36.843.167 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	36.843.167
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	17.684.720
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.421.180
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	14.737.267

Στην περιοχή Καρδαμύλη έχουμε την ίδρυση εστιατορίου με το συνολικό κόστος να ανέρχεται σε 40.000.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	40.000.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	19.200.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.800.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	16.000.000

Στο Νεοχώριο Λακωνίας έχουμε ξενοδοχείο τύπου επιπλωμένων δωματίων με συνολικό κόστος 35.715.990 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	35.715.990
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	17.143.675
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.285.919
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	14.286.396

Στην Αρεόπολη έχουμε την μετατροπή διώροφης οικοδομής σε τουριστικό κατάλυμα επιπλωμένων διαμερισμάτων με συνολικό κόστος να ανέρχεται σε 38.833.777 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	38.833.777
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	18.640.213
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.660.053
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	15.533.511

Στο Οίτυλο έχουμε εξοπλισμό παραδοσιακής ταβέρνας με συνολικό κόστος 2.520.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	2.520.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.209.600
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	302.400
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.008.000

Στην Καρδαμύλη έχουμε αποπεράτωση κτιρίου και ίδρυση εστιατορίου ταβέρνας με συνολικό κόστος που φτάνει τα 31.755.460 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	31.755.460
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	15.242.621
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.810.655
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	12.702.184

ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 3

Ο βασικότερος στόχος του Μέτρου 3 ήταν η δημιουργία νέων ξενοδοχειακών και συμπληρωματικών (κέντρα αναψυχής και εστίασης) στον τουρισμό υποδομών παροχής υπηρεσιών υψηλής ποιότητας. Ταυτόχρονα επιδιώκεται η αναβάθμιση των ήδη υπάρχουσων μονάδων σε αυτήν την κατεύθυνση. Έτσι δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στο τουριστικό προϊόν της περιοχής

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 3

ΔΡΑΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΔΡΑΣΗΣ	%ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ
3.1	21	662.121.488	397.272.894	75,16%
3.4	8	218.823.490	131.294.095	24,84%
ΣΥΝΟΛΟ	29	880.944.978	528.566.989	100,00%

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

ΜΕΤΡΟ 4

Με το Μέτρο 4 επιχειρείται η δημιουργία και αναβάθμιση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της περιοχής παρέμβασης και ταυτόχρονα η ένταξη νέων στην παραγωγική διαδικασία, την αξιοποίηση τοπικών προϊόντων και την αναβίωση παραδοσιακών τεχνικών. Τα έργα του Μέρου 4 είναι:

Στην περιοχή Παλαιόχωρα έχουμε την δημιουργία εργαστηρίου υφαντικής τέχνης και εκμάθησης υφαντικής τέχνης με το συνολικό κόστος να ανέρχεται σε 23.711.323 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	23.711.323
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	11.381.435
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.845.359
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9.484.529

Στην περιοχή Γύθειο έχουμε την προμήθεια μηχανημάτων για βιοτεχνία φυσιγγιών με συνολικό κόστος που φτάνει τα 6.000.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	6.000.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.880.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	720.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.400.000

Επόμενη περιοχή είναι η Αρεόπολη όπου έχουμε την κατασκευή εργαστηρίου επεξεργασίας προϊόντων πέτρας με το συνολικό κόστος να ανέρχεται σε 33.333.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	33.333.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	15.999.840
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.999.960
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	13.333.200

Τέλος στο Μέτρο 4 έχουμε την περιβαλλοντική αναβάθμιση-επέκταση πλυντηρίων, στεγνωτηρίων ιματισμού κοινής χρήσης ξενοδοχείων-εστιατορίων με το συνολικό κόστος να φτάνει σε 11.260.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	11.260.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.404.800
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.351.200
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.504.000

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική πρωτοβουλία Leader II»

ΜΕΤΡΟ 4

Στο Μέτρο 4 και όπως είδαμε παραπάνω εντάχθηκαν λιγότερα έργα από το Μέτρο 3 του Προγράμματος LEADER II και σαφώς στο Μέτρο αυτό έχουμε την ενίσχυση των τοπικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και τον εκσυγχρονισμό-αναβάθμιση υφιστάμενων επιχειρήσεων. Στον χάρτη βλέπουμε τις περιοχές που έγιναν τα παραπάνω έργα.

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ 4

ΔΡΑΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΔΡΑΣΗΣ	%ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
4.1	1	23.711.323	14.226.794	31,91%
4.4	2	17.260.000	10.356.000	23,23%
4.5	1	33.333.000	19.999.800	44,86%
ΣΥΝΟΛΟ	4	74.304.323	44.582.594	100,00%

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

ΜΕΤΡΟ 5

Στο Μέτρο 5 έχουμε τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων που ασχολούνται με την παραγωγή τοπικών προϊόντων και η βελτίωση υφιστάμενων επιχειρήσεων που οι οποίες ενεργοποιούνται στους τομείς παραγωγής και εμπορίας ειδών διατροφής, αρτοποιίας και αρωματικών φυτών.

Στην περιοχή Σταυροπήγιο έχουμε την επέκταση μηχανολογικού εξοπλισμού ξυλουργικού εργαστηρίου με συνολικό κόστος 12.500.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	12.500.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6.000.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.500.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.000.000

Στην περιοχή Νεοχωρίου έχουμε δύο έργα, την εγκατάσταση μηχανημάτων για την βιολογική καλλιέργεια ελιάς με το συνολικό κόστος να ανέρχεται σε 38.313.582 δρχ και την κατασκευή ζαχαροπλαστικού εργαστηρίου με συνολικό κόστος 26.266.342 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	38.313.582
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	18.390.519
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.597.630
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	15.325.433

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	26.266.342
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	12.607.844
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.151.961
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	10.506.537

Στο Γύθειο έχουμε τρία έργα, την προμήθεια μηχανημάτων ξυλουργείου παραδοσιακών επίπλων με συνολικό κόστος 4.000.000 δρχ και την επέκταση-εκσυγχρονισμό βιοτεχνίας παρασκευής ζυμαρικών με συνολικό κόστος 12.400.000 δρχ και την βελτίωση μελισσοκομικής εκμετάλλευσης με συνολικό κόστος 6.077.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	4.000.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.920.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	480.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.600.000

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	12.400.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.952.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.488.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.960.000

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	6.077.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.916.960
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	729.240
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.430.800

Στην περιοχή Λαγκάδα έχουμε τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενου αρτοποιείου με συνολικό κόστος 8.000.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	8.000.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.840.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	960.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.200.000

Στην περιοχή Κοκκάλα έχουμε την επέκταση –εκσυγχρονισμός αρτοποιείου με συνολικό κόστος 15.150.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	15.150.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	7.272.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.818.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6.060.000

Στον Πύργο Δυρού έχουμε τον εκσυγχρονισμό αρτοποιείου με συνολικό κόστος 7.000.000 δρχ

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε. «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	7.000.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.360.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	840.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.800.000

Στην περιοχή Άρνα έχουμε τον εκσυγχρονισμό μονάδας τυποποίησης-συσκευασίας αρωματικών φυτών με συνολικό κόστος 3.180.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	3.180.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.526.400
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	381.600
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.272.000

Στην περιοχή Κόκκινα Λουριά έχουμε την παραγωγή κρασιού με συνολικό κόστος 8.171.675 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	8.171.675
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.922.404
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	980.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.268.670

Στην περιοχή Αρεόπολη έχουμε την ανάδειξη –ανακαίνιση -επέκταση παραδοσιακού φούρνου με συνολικό κόστος 8.800.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	8.800.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.224.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.056.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.520.000

Στην περιοχή Πετρίνα έχουμε την ίδρυση μεταποιητικής μελισσοκομικής μονάδας με το συνολικό κόστος να ανέρχεται σε 11.441.380 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	11.441.380
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.118.897
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.029.724
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6.292.759

Τέλος στην περιοχή Βαχός έχουμε την βελτίωση μελισσοκομικής εκμετάλλευσης με συνολικό κόστος 27.000.000 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	27.000.000
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	12.960.000
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.240.000
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	10.800.000

ΜΕΤΡΟ 5

Στον χάρτη βλέπουμε τις περιοχές της Μάνης που πραγματοποιήθηκαν τα έργα του Μέτρου 5 και διαπιστώνουμε ότι πολλά έργα έγιναν στην περιοχή Γύθειο και Νεοχώρι .

Τα έργα που επιλέχθηκαν ήταν αρκετά μερικά από αυτά είναι ξυλουργικά εργαστήρια, αρτοποιεία και μελισσοκομικές μονάδες.

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ

ΔΡΑΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΔΡΑΣΗΣ	% ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
5.1.4	3	44.518.380	24.994.821	22,46%
5.5	2	16.500.000	9.900.000	8,90%
5.7	1	38.313.582	22.988.149	20,66%
5.8	1	3.180.000	1.908.000	1,71%
5.13	6	77.616.342	46.569.805	41,86%
5.23	1	8.171.675	4.903.005	4,41%
ΣΥΝΟΛΟ	14	188.299.979	111.263.780	100,00%

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

ΜΕΤΡΟ 6

Στα πλαίσια του Μέτρου 6 έγινε προσπάθεια για την ανάδειξη του οικιστικού πλούτου της περιοχής, η βελτίωση του περιβάλλοντος, η ανάδειξη παραδοσιακών διαδρομών και την αναπαλαίωση πολιτιστικών κέντρων

Στο Μέτρο αυτό έχουμε την αποκατάσταση βατότητας μονοπατιών στον Δήμο Λεύκτρου με συνολικό κόστος 23.613.463 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	23.613.463
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	15.112.616
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.778.154
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.722.693

Στην περιοχή Μελιτίνη έχουμε την αναπαλαίωση σχολαρχείου- δημιουργία λαογραφικού μουσείου και αίθουσα πολλαπλών χρήσεων με συνολικό κόστος 14.539.333 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	14.539.333
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9.305.173
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.326.293
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.907.867

Στο Οίτυλο έχουμε την αποπεράτωση κτιρίου με συνολικό κόστος 8.471.291 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	8.471.291
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.421.626
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.355.407
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	1.694.258

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

Στο Γύθειο έχουμε την ανακαίνιση δημοτικής βιβλιοθήκης με συνολικό κόστος 28.617.345 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	28.617.345
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	18.315.101
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.578.775
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	5.723.469

Τέλος έχουμε την αποπεράτωση της κεντρικής πλατείας του Πύργου Δυρού με συνολικό κόστος 23.380.570 δρχ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	23.380.570
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	14.963.565
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	3.740.891
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	4.676.114

ΜΕΤΡΟ 6

Στο Μέτρο αυτό έγινε προσπάθεια για την ανάδειξη τοπίων ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς και η διατήρηση και προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς έτσι ώστε να συμβάλλουν στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής όσο μπορούν.

Στον χάρτη βλέπουμε τις περιοχές όπου δημιουργήθηκαν τα παραπάνω έργα.

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗ

ΔΡΑΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΔΡΑΣΗΣ	% ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
6.1	1	23.380.570	18.704.456	23,71%
6.13	1	23.613.463	18.890.770	23,94%
6.14	3	51.627.969	41.302.375	52,35%
ΣΥΝΟΛΟ	5	98.622.002	78.897.601	100,00%

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

3.4 ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER ΣΤΗΝ ΜΑΝΗ

Η εφαρμογή LEADER II βοήθησε σημαντικά την περιοχή της Μάνης και έδρασε συμπληρωματικά με όποια άλλα καθιερωμένα εθνικά προγράμματα εφαρμόστηκαν.

Δημιουργήθηκαν τοπικές δομές ικανές να βοηθήσουν στην εφαρμογή άλλων εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων για την αγροτική ανάπτυξη.

Στους παρακάτω πίνακες εμφανίζονται μερικές από τις καταγεγραμμένες επιπτώσεις του προγράμματος LEADER II στην περιοχή της Μάνης.

1. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΕΡΓΑ
ΑΓΡΟΤΗΣ	5
ΑΤΟΜΙΚΗ	28
Ο.Ε	7
Α. Ε	2
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	1
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ	1
ΟΤΑ	7
ΟΜΑΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	2
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ	1
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	54
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	11
ΝΕΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ(ΩΣ 40 ΕΤΩΝ)	18

ΝΕΕΣ ΜΟΝΙΜΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	75
ΝΕΕΣ ΕΠΟΧΙΑΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	93
ΔΙΑΤΗΡΟΥΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	21
ΣΥΝΟΛΟ	189

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

2. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ-ΕΣΤΙΑΣΗΣ

ΝΕΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	22
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	6
ΝΕΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ	16
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ-ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ	5
ΝΕΑ ΔΩΜΑΤΙΑ	104
ΔΩΜΑΤΙΑ ΠΟΥ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΘΗΚΑΝ	67
ΝΕΕΣ ΚΛΙΝΕΣ	232
ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΘΗΚΑΝ	128

3. ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΝΕΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	5
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΘΗΚΑΝ	13

Την ομάδα LEADER II στελέχωσαν

- Δημήτρης Μαρινόπουλος, Οικονομολόγος
- Παναγιώτης Παπαδέας, Πολιτικός Μηχανικός
- Δήμητρα Ξηρόκωστα, Γραμματέα

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

3.4.1 ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ

Τα Έργα που πραγματοποιήθηκαν κατά την 3^η Προγραμματική Περίοδο μέσω του προγράμματος LEADER II στην ευρύτερη περιοχή της Μάνης διαχωρίζονται σε Ιδιωτικά και Δημόσια.

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται τα ιδιωτικά έργα

ΙΔΙΩΤΙΚΑ		
ΕΡΓΟ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΟΝΟΜΑ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ	ΑΝΔΡΕΑΚΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΣΤΟΥΠΑ	ΓΕΩΡΓΕΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ&ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΕ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΚΑΤΑΛΥΜΑ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ	ΓΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ	ΥΙΟΙ ΑΝ.ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ ΟΕ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΟΣ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ	ΚΑΡΔΑΜΥΛΗ	ΓΙΑΝΝΑΚΕΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	ΣΤΟΥΠΑ	ΜΑΥΡΟΕΙΔΕΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ	ΓΥΘΕΙΟ	ΚΟΥΡΕΝΤΖΗΣ ΛΟΥΚΑΣ
ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΜΟΝΑΔΟΣ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ (ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΠΤΕΡΥΓΑΣ)	ΣΤΟΥΠΑ	ΜΠΑΡΜΠΕΤΣΕΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΑΥΤΟΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΗΛΙΑΚΗ ΜΑΝΗ-ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	ΚΟΚΚΑΛΑ	ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ	ΚΑΡΔΑΜΥΛΗ	ΚΑΚΟΥΡΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΑΓ.ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΚΑΛΕΠΟΥΡΗΣ Χ.&Ν.Ο.Ε
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΓΥΘΕΙΟ	ΤΣΙΡΙΒΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΜΟΝΑΔΟΣ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΣΤΟΥΠΑ	ΜΑΝΤΖΟΥΝΕΑ ΠΑΤΡΑ&ΣΙΑ Ο.Ε
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ	ΓΥΘΕΙΟ	ΖΑΦΕΙΡΑΚΟΣ ΖΑΦΕΙΡΙΟΣ
ΑΝΕΓΕΡΣΗ-ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ	ΠΥΡΓΟΣ ΔΥΡΟΥ	ΓΚΛΕΖΑΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΒΕΛΤΙΩΣΗ -ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ	ΜΠΕΧΡΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΓΥΘΕΙΟ	ΤΡΑΓΑΚΗ Μ.&Χ Ο.Ε
ΒΕΛΤΙΩΣΗ-ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΚΑΡΔΑΜΥΛΗ	ΕΣΠΕΡΙΔΕΣ Α.Ε
ΠΕΝΤΕ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	Ν'ΕΟ ΟΙΤΥΛΟ	ΒΛΑΧΟΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ	ΑΜΦΥΤΡΥΩΝ Α.Ε-ΜΑΛΑΚΟΔΗΜΟΣ Δ
ΙΔΡΥΣΗ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ	ΚΑΡΔΑΜΥΛΗ	ΧΑΡΑΛΑΜΠΕΑΣ Θ&Α
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ	ΣΤΟΥΠΑ	ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΕΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ
ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΣΤΟΥΠΑ	ΘΕΩΔΩΡΑΚΕΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΝΕΟΧΩΡΙΟ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	ΠΑΤΡΙΚΑΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΡΥΣΗ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ ΤΑΒΕΡΝΑΣ	ΚΑΡΔΑΜΥΛΗ	ΣΠΥΡΕΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΤΑΒΕΡΝΑΣ	ΟΙΤΥΛΟ	ΜΠΑΤΣΙΝΙΛΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΔΙΩΡΟΦΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΣΕ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΚΑΤΑΛΥΜΑ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΑΡΕΟΠΟΛΗ	ΛΥΚΟΥΣΑ Ε.&Α Ο.Ε
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΥΦΑΝΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΥΦΑΝΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΑ	ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ ΑΜΑΛΙΑ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΤΡΑΣ	ΑΡΕΟΠΟΛΗ	ΑΝΔΡΕΑΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΦΥΣΙΓΓΙΩΝ	ΓΥΘΕΙΟ	ΧΑΛΟΥΛΑΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ- ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΛΥΝΤΗΡΙΩΝ, ΣΤΕΓΝΩΤΗΡΙΩΝ ΙΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ- ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ	ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ	ΚΟΥΛΟΥΡΙΑΝΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ
ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ	ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΟ	ΑΦΟΙ ΚΑΡΓΑΚΟΥ Ο.Ε
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΞΥΛΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΝ	ΓΥΘΕΙΟ	ΜΟΥΡΚΟΓΙΑΝΝΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΟΥ	ΛΑΓΚΑΔΑ	ΛΙΟΚΑΡΕΑΣ ΦΩΤΙΟΣ
ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΖΥΜΑΡΙΚΩΝ	ΓΥΘΕΙΟ	ΜΥΛΩΝΑΚΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΟΥ	ΠΥΡΓΟΣ ΔΥΡΟΥ	ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΕΠΕΚΤΑΣΗ-ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΟΥ	ΚΟΚΚΑΛΑ	ΚΟΥΒΑΡΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ-ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΑΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ	ΑΡΝΑ	ΑΘΑΝΑΣΑΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΡΑΣΙΟΥ	ΚΟΚΚΙΝΑ ΛΟΥΡΙΑ	ΡΟΓΚΑΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ	ΝΕΟΧΩΡΙΟ	ΠΤΕΡΝΕΑΣ ΠΑΥΛΟΣ
ΑΝΑΔΕΙΞΗ,ΑΝΑΚΑΙΝΗΣΗ,ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΦΟΥΡΝΟΥ	ΑΡΕΟΠΟΛΗ	ΤΣΑΤΣΟΥΛΗ ΜΗΛΙΑ
ΙΔΡΥΣΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΠΕΤΡΙΝΑ	ΚΑΠΑΣΟΥΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	ΓΥΘΕΙΟ	ΣΑΜΙΩΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	ΒΑΧΟΣ	ΠΟΥΛΑΚΟΣ ΗΛΙΑΣ
ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ	ΟΙΤΥΛΟ	ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΜΕΔΙΚΩΝ

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα δημόσια έργα που πραγματοποιήθηκαν μέσω του Προγράμματος LEADER II στην ευρύτερη περιοχή της Μάνης.

ΔΗΜΟΣΙΑ		
ΕΡΓΟ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΔΗΜΟΣ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΝΗΣ ΑΕ	ΟΙΤΥΛΟ	ΟΙΤΥΛΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΝΗΣ ΑΕ	ΑΡΕΟΠΟΛΗ	ΑΡΕΟΠΟΛΗ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΕΞΟΧΩΡΙ	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΤΡΟΥ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΦΕ-ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ	ΚΟΚΚΙΝΑ ΛΟΥΡΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΣΜΗΝΟΥΣ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΩΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΓΕΙΑΣ ΚΑΦΕΤΕΡΙΑΣ	ΠΑΛΑΙΟΒΡΥΣΗ	ΔΗΜΟΣ ΣΜΗΝΟΥΣ
ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΛΙΑΣ	ΝΕΟΧΩΡΙΟ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ ΛΕΥΚΤΡΟΥ
ΑΝΑΠΑΛΑΙΩΣΗ ΣΧΟΛΑΡΧΕΙΟΥ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	ΜΕΛΕΤΙΝΗ	ΔΗΜΟΣ ΣΜΥΝΟΥΣ
ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	ΓΥΘΕΙΟ	ΔΗΜΟΣ ΓΥΘΕΙΟΥ
ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ	ΠΥΡΓΟΣ ΔΥΡΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΟΙΤΥΛΟΥ
ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ	ΟΙΤΥΛΟ	ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΜΕΔΙΚΩΝ
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ Δ.ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΤΡΟΥ

Πηγή: Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Ο ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER PLYS 2001-2006

4.1 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ LEADER PLUS

Η Πρωτοβουλία leader plus διαφέρει σε σχέση με τις παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης ως προς την προσέγγιση και το περιεχόμενο, τη μεθοδολογία σχεδιασμού ως και τον τρόπο υλοποίησης.

Ο Νομός Μεσσηνίας πέραν της προσέγγισης leader του προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδος 2007-2013» όπου και κάνει την προσπάθειά του να συμπεριληφθεί σήμερα, είχε προσπαθήσει ξανά να ενταχθεί στο πρόγραμμα Leader Plus μέσω της πρότασης της.

Η Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER PLUS, ήταν η πρωτοβουλία του αγροτικού τομέα κατά την 3^η προγραμματική περίοδο 2001-2006.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα LEADER PLUS της χώρας μας θα εφαρμοζόταν:

1. σε ορεινές περιοχές
2. σε νησιώτικες περιοχές, στις οποίες παρουσιαζόταν η εντονότερη κοινωνικοοικονομική υστέρηση μεταξύ των αγροτικών περιοχών της χώρας
3. σε άλλες (μειονεκτικές) περιοχές εφόσον πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις όπως αυτές έχουν εγκριθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της χώρας.

4.2 ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER PLUS

Το πρόγραμμα LEADER PLUS υιοθετεί δύο γενικούς αναπτυξιακούς στόχους:

- *1^{ος} στόχος:* «ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών»

Ο στόχος αυτός βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία με τις προτεραιότητες της Ε.Ε. για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών μέσω της διαφοροποίησης της οικονομικής βάσης, της παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αγροτικών και αστικών περιοχών, καθώς και τη διατήρηση του περιβάλλοντος και της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Με το στόχο αυτό επιδιώκεται η ενσωμάτωση των περιοχών εφαρμογής σε μία ολοκληρωμένη προσπάθεια δημιουργίας μιας ζωντανής και εξελισσόμενης υπαίθρου με προοπτικές ανάπτυξης, η δημιουργία συνθηκών πολυαπασχόλησης, η βελτίωση της ποιότητας ζωής κ.α

- *2^{ος} στόχος:* «η ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής»

Ο στόχος αυτός σχετίζεται άμεσα με τις προτεραιότητες της Ε.Ε για ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού των αγροτικών περιοχών, διατήρηση και ενίσχυση ενός βιώσιμου κοινωνικού ιστού, βελτίωση των όρων εργασίας και εισαγωγή νέων τεχνολογιών, μέσω της εφαρμογής κατάλληλων ενεργειών για άρση της απομόνωσης των αγροτικών περιοχών.

4.3 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER PLUS

Η περιοχή εφαρμογής καταλαμβάνει το σύνολο των ορεινών όγκων του Νομού Μεσσηνίας καθώς και τμήμα του Νομού Αρκαδίας το οποίο αποτελεί τη βόρεια απόληξη του Ταΰγétου. Έχει συνολική έκταση 2.250 τετραγωνικά χλμ και πληθυσμό 50.740 κατοίκους.

Διοικητικά η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει συνολικά 202 Δημοτικά Διαμερίσματα, τα οποία ανήκουν σε 31 Δήμους.

Η περιοχή παρέμβασης στο σύνολο της χαρακτηρίζεται από:

- Ομοιογένεια όσον αφορά τα γεωγραφικά και εδαφολογικά χαρακτηριστικά της.
- Σχετική εσωτερική ομοιογένεια, όσον αφορά την αναπτυξιακή πορεία και το δυναμισμό των οικισμών. Εξάιρεση αποτελεί η περιοχή Καρδαμύλη η οποία έχει αναπτυχθεί ως σημαντικό κέντρο τουρισμού. Οι υπόλοιποι οικισμοί ανήκουν σε κατηγορία χαμηλότερης αναπτυξιακής δυναμικής, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από τη σχεδόν πλήρη εξάρτηση των τοπικών τους οικονομιών από παραδοσιακές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα.
- Έντονες τάσεις πληθυσμιακής αποδυνάμωσης, οι οποίες οφείλονται στην υψηλή εξωτερική και εσωτερική μετανάστευση.
- Δυσχερή εσωτερική επικοινωνία, λόγω του ιδιαίτερα έντονου φυσικού ανάγλυφου, το οποίο χαρακτηρίζεται από κοιλάδες και χαράδρες δηλαδή φυσικά εμπόδια που μειώνουν τη συνολική προσπελασιμότητα της περιοχής.
- Αναπτυξιακή υστέρηση που προσδιορίζεται από:
 - 1.Σημαντικές ελλείψεις στον τομέα των βασικών τεχνικών υποδομών(οδοποιία, ύδρευση, αποχέτευση διαχείριση απορριμμάτων κ.α)
 - 2.Χαμηλά εισοδήματα.

Οι προτεινόμενες περιοχές παρέμβασης για το πρόγραμμα LEADER PLUS ήταν:

ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣ Η (Τ.ΧΜ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟ Σ 2001	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ (75/268)
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΒΙΑΣ	ΑΒΙΑΣ	7,4	605	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΒΙΑΣ	ΑΛΤΟΜΙΡΩΝ	15,3	72	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΒΙΑΣ	ΔΟΛΩΝ	18,4	450	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΒΙΑΣ	ΚΑΜΠΟΥ	11,3	579	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΒΙΑΣ	ΚΕΝΤΡΟΥ	27,7	353	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΒΙΑΣ	ΠΗΓΑΔΙΩΝ	77,3	181	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΒΙΑΣ	ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΟΥ	13,5	505	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΒΙΑΣ	ΣΩΤΗΡΙΑΝΙΚΩΝ	9,0	344	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΕΤΟΥ	ΑΕΤΟΥ	12,3	595	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΕΤΟΥ	ΑΡΤΙΚΙΟΥ	8,1	29	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΕΤΟΥ	ΓΛΥΚΟΡΡΙΣΙΟΥ	8,0	222	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΕΤΟΥ	ΚΑΜΑΡΙΟΥ	4,7	86	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΕΤΟΥ	ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΗΣ	11,1	197	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΕΤΟΥ	ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ	8,3	79	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΕΤΟΥ	ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ	8,1	113	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΕΤΟΥ	ΠΟΛΥΘΕΑΣ	5,3	108	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΕΤΟΥ	ΣΙΤΟΧΩΡΙΟΥ	5,3	47	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΕΤΟΥ	ΑΓΡΙΛΙΑΣ	5,1	164	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΙΠΕΙΑΣ	ΑΔΡΙΑΝΗΣ	16,4	322	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΙΠΕΙΑΣ	ΜΗΛΙΤΣΗΣ	14,8	308	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΑΓΡΙΛΟΒΟΥΝΟΥ	2,4	135	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΑΝΩ ΜΕΛΠΕΙΑΣ	14,1	158	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΔΑΣΟΧΩΡΙΟΥ	5,9	33	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΔΕΣΥΛΛΑ	7,9	364	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΔΙΑΒΟΛΙΤΣΙΟΥ	11,2	922	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΑΣ	8,1	213	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΚΑΡΝΑΣΙΟΥ	10,6	235	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΚΑΤΩ ΜΕΛΠΕΙΑΣ	9,3	332	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩΝ	6,2	197	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΜΑΝΔΡΑΣ	4,6	74	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΠΑΡΑΠΟΥΓΚΙΟΥ	3,7	104	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΑΝΔΡΟΥΣΗΣ	15,7	786	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΕΛΛΗΝΟΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	4,8	310	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΚΑΛΟΓΕΡΟΡΡΑΧΗΣ	4,0	195	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟΥ	11,0	175	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΠΟΛΥΛΟΦΟΥ	3,3	138	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΒΟΥΤΑΙΝΗΣ	13,0	199	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΔΙΟΔΙΩΝ	9,3	359	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ	13,1	166	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΚΟΥΤΙΦΑΡΗ	4,6	127	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΜΑΝΕΣΗ	8,9	409	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΠΛΑΤΑΝΟΒΡΥΣΗΣ	4,9	113	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΠΟΥΛΙΤΣΙΟΥ	5,9	85	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΠΕΛΕΚΑΝΑΔΑΣ	6,0	312	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	10,1	620	ΟΡΕΙΝΟ

ΑΞΟΝΑΣ 4 - ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER 2007-2013

ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣ Η (Τ.ΧΜ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟ Σ 2001	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ (75/268)
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΦΑΡΩΝ	ΑΓΙΟΥ ΦΛΩΡΟΥ	8,2	302	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΦΑΡΩΝ	ΑΓΡΙΛΟΥ	8,6	188	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΦΑΡΩΝ	ΑΡΦΑΡΩΝ	23,8	1350	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΦΑΡΩΝ	ΒΕΛΑΝΙΔΙΑΣ	7,9	105	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΦΑΡΩΝ	ΒΡΟΜΟΒΡΥΣΗΣ	17,0	243	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΡΦΑΡΩΝ	ΣΤΑΜΑΤΙΝΟΥ	12,3	128	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΥΛΩΝΑ	ΑΓΑΛΙΑΝΗΣ	15,8	312	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΥΛΩΝΑ	ΑΥΛΩΝΟΣ	19,0	345	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΥΛΩΝΑ	ΒΑΝΑΔΑΣ	6,2	65	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΥΛΩΝΑ	ΚΑΛΙΤΣΑΙΝΗΣ	4,3	59	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΥΛΩΝΑ	ΠΛΑΤΑΝΙΩΝ	11,2	255	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΥΛΩΝΑ	ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ	6,4	100	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΥΛΩΝΑ	ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ	18,3	308	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΥΛΩΝΑ	ΚΑΡΥΩΝ	4,1	113	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΒΟΥΦΡΑΔΩΝ	ΒΛΑΣΗ	6,1	173	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΒΟΥΦΡΑΔΩΝ	ΚΟΥΡΤΑΚΙΟΥ	3,4	200	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΒΟΥΦΡΑΔΩΝ	ΜΗΛΙΩΤΙΟΥ	5,1	154	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	ΒΑΛΤΑΣ	11,9	356	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	21,2	404	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΔΩΡΙΟΥ	ΑΝΩ ΔΩΡΙΟΥ	9,7	181	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΔΩΡΙΟΥ	ΚΟΚΛΑ	12,5	433	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΔΩΡΙΟΥ	ΚΟΥΒΕΛΑ	14,9	353	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΔΩΡΙΟΥ	ΜΑΛΘΗΣ	8,4	155	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΔΩΡΙΟΥ	ΧΑΛΚΙΑ	6,4	108	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΔΩΡΙΟΥ	ΧΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ	5,6	302	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΔΩΡΙΟΥ	ΨΑΡΙΟΥ	17,8	615	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΕΙΡΑΣ	ΑΓΙΟΥ ΣΩΣΤΟΥ	12,4	107	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΕΙΡΑΣ	ΑΜΠΕΛΙΩΝΑΣ	5,1	161	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΕΙΡΑΣ	ΝΕΔΑΣ	11,9	210	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΕΙΡΑΣ	ΠΕΤΡΑΣ	5,7	103	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΕΙΡΑΣ	ΚΑΚΑΛΕΤΡΙ	16,35	93	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΕΙΡΑΣ	ΣΚΛΗΡΟΥ	16,0	131	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΕΙΡΑΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΥ	8,4	88	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΕΙΡΑΣ	ΣΥΡΡΙΖΟΥ	11,2	104	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΘΟΥΡΙΑΣ	ΑΜΦΕΙΑΣ	34,5	758	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΘΟΥΡΙΑΣ	ΠΟΛΙΑΝΗΣ	25,6	289	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΙΘΩΜΗΣ	ΑΡΣΙΝΟΗΣ	7,0	192	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΙΘΩΜΗΣ	ΖΕΡΜΠΙΣΙΩΝ	10,4	147	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΙΘΩΜΗΣ	ΚΕΦΑΛΙΝΟΥ	14,6	129	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΙΘΩΜΗΣ	ΜΑΥΡΟΜΑΤΙ	22,9	303	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΙΘΩΜΗΣ	ΡΕΥΜΑΤΙΑΣ	8,3	121	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	22,1	360	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ	38,8	310	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΒΕΡΓΑΣ	23,3	2110	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	24,5	385	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΚΑΡΒΕΛΙΟΥ	29,9	180	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΛΑΔΑ	12,6	223	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΛΑΪΚΩΝ	5,3	926	ΟΡΕΙΝΟ

ΑΞΟΝΑΣ 4 - ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER 2007-2013

ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣ Η (Τ.ΧΜ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟ Σ 2001	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ (75/268)
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΜΙΚΡΑΣ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ	3,6	688	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΝΕΔΟΥΣΗΣ	19,8	158	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΠΗΓΩΝ	11,5	103	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΔΡΑΙΝΑΣ	7,0	118	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΚΛΗΜΑΤΟΣ	5,9	137	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΚΟΡΟΜΗΛΕΑΣ	7,8	108	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	12,0	156	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	10,2	518	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΚΑΛΟΓΕΡΕΣΙΟΥ	7,3	51	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΛΑΝΤΖΟΥΝΑΤΟΥ	3,9	32	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΛΥΠΟΥΔΕΣΙΟΥ	6,8	45	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΥ	19,3	201	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΡΟΔΙΑΣ	17,1	74	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΣΕΛΛΑ	11,2	185	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΤΡΙΠΥΛΑΣ	4,2	38	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΡΩΝΗΣ	ΑΚΡΙΤΟΧΩΡΙΟΥ	7,5	204	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΡΩΝΗΣ	ΒΑΣΙΛΙΤΣΙΟΥ	25,5	631	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΡΩΝΗΣ	ΚΑΠΛΑΝΙΟΥ	10,7	314	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΡΩΝΗΣ	ΥΑΜΕΙΑΣ	6,6	121	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΡΩΝΗΣ	ΦΑΛΑΝΘΗΣ	8,9	317	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΟΡΩΝΗΣ	ΧΡΥΣΟΚΕΛΛΑΡΙΑΣ	24,8	570	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΒΡΥΣΩΝ	6,0	306	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΜΟΥΡΙΑΤΑΔΑΣ	10,0	125	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΜΥΡΟΥ	11,6	63	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΞΗΡΟΚΑΜΠΟΥ	6,0	68	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΠΕΡΔΙΚΟΝΕΡΙΟΥ	8,7	327	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΡΑΧΩΝ	6,5	305	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΣΤΑΣΙΟΥ	3,7	312	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	3,1	508	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΩΝΟΣ	7,5	146	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΕΞΩΧΩΡΙΟΥ	39,1	298	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΘΑΛΑΜΩΝ	6,0	129	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΚΑΡΔΑΜΥΛΗΣ	6,4	477	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΚΑΡΥΟΒΟΥΝΙΟΥ	14,0	82	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΚΑΣΤΑΝΕΑΣ	9,3	203	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΛΑΓΚΑΔΑΣ	17,2	209	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΜΗΛΕΑΣ	34,2	366	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ	7,5	1108	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΝΟΜΙΤΣΗ	5,0	117	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΠΛΑΤΣΗΣ	9,8	372	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΠΡΟΑΣΤΙΟΥ	9,5	468	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΠΡΟΣΗΛΙΟΥ	10,8	213	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΠΥΡΓΟΥ	4,3	185	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΡΙΓΚΛΙΩΝ	2,5	189	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΣΑΙΔΟΝΑΣ	7,2	123	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΤΡΑΧΗΛΑΣ	2,4	174	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΤΣΕΡΙΩΝ	27,1	191	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΘΩΝΗΣ	ΛΑΧΑΝΑΔΑΣ	6,1	169	ΟΡΕΙΝΟ

ΑΞΟΝΑΣ 4 - ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER 2007-2013

ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣ Η (τ.χμ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟ Σ 2001	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ (75/268)
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΑΝΘΟΥΣΗΣ	6,2	153	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΣ	8,1	335	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΜΙΛΑ	9,9	82	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ ΙΘΩΜΗΣ	13,6	321	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΠΟΛΙΧΝΗΣ	4,2	198	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΣΚΑΛΑ	11,2	527	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΣΤΕΝΥΚΛΑΡΟΥ	4,6	78	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΤΣΟΥΚΑΛΑΪΚΑ	4,4	315	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΣΣΗΝΗΣ	ΛΕΥΚΟΧΩΡΑΣ	7,3	358	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΣΣΗΝΗΣ	ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	3,6	250	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΜΕΣΣΗΝΗΣ	ΣΠΙΤΑΛΙΟΥ	3,0	141	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΜΥΡΣΙΝΟΧΩΡΙΟΥ	9,5	217	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΜΕΤΑΞΑΔΑΣ	17,6	203	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΠΑΛΑΙΟΥ ΛΟΥΤΡΟΥ	3,1	79	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΦΛΕΣΙΑΔΟΣ	8,5	70	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	2,8	141	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΚΑΛΥΒΙΩΝ	2,6	93	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΚΑΤΣΑΡΟΥ	7,3	459	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΛΟΥΤΡΟΥ	2,1	159	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΠΕΥΚΟΥ	20,6	142	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΣΙΑΜΟΥ	3,7	156	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΦΙΛΙΑ	4,0	239	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	ΜΑΝΙΑΚΙΟΥ	4,6	109	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	ΜΑΡΓΕΛΙΟΥ	4,1	116	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	4,9	400	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	7,4	159	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΔΡΟΣΙΑΣ	4,4	120	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	4,0	134	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΚΑΣΤΑΝΙΩΝ	6,6	35	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΚΟΚΚΙΝΟΥ	7,4	72	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΛΥΚΙΣΣΗΣ	9,4	83	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΜΑΘΙΑΣ	13,3	67	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΝΕΡΟΜΥΛΟΥ	8,0	337	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΠΑΝΙΠΕΡΙΟΥ	11,6	321	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΥΛΟΥ	ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ	11,6	119	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΠΥΛΟΥ	ΠΑΠΠΟΥΛΙΩΝ	6,5	225	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	ΜΑΛΗΣ	24,2	99	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	ΠΛΑΤΗΣ	10,0	174	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	18,8	702	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΟΥ	10,6	246	ΟΡΕΙΝΟ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	ΣΟΥΛΗΝΑΡΙΟΥ	14,9	418	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	ΑΚΟΒΟΥΣ	26,0	264	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	ΑΝΑΒΡΥΤΟΥ	9,6	96	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΙΟΥ	6,4	133	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	ΒΕΛΙΓΟΣΤΗΣ	4,0	131	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	ΒΟΥΤΣΑΡΑ	15,4	90	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	ΓΙΑΝΝΑΙΩΝ	9,5	89	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	ΓΡΑΪΚΟΥ	10,5	61	ΟΡΕΙΝΟ

ΝΟΜΟΣ	ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣ Η (τ.χμ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟ Σ 2001	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ (75/268)
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ	30,1	299	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΕΛΛΗΝΙΤΣΗΣ	8,3	95	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΚΑΜΑΡΑΣ	23,1	355	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΛΕΟΝΤΑΡΙΟΥ	21,6	384	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΛΕΠΤΙΝΙΟΥ	5,3	69	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	9,0	111	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΠΙΕΤΡΙΝΑΣ	13,2	90	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΠΟΤΑΜΙΑΣ	8,1	100	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΡΟΥΤΣΙΟΥ	7,3	67	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΣΚΟΡΤΣΙΝΟΥ	5,3	220	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΣΟΥΛΑΡΙΟΥ	9,6	109	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΤΟΥΡΚΟΛΕΚΑ	39,2	301	ΟΡΕΙΝΟ
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	13,5	165	ΟΡΕΙΝΟ
		ΣΥΝΟΛΟ	2.211	49.502	

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσοσηνίας-Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ

Όπως βλέπουμε στον παραπάνω πίνακα με τις προτεινόμενες περιοχές παρέμβασης, όλες οι περιοχές χαρακτηρίζονται ορεινές και μειονεκτικές .

Από το σύνολο των 202 Δημοτικών Διαμερισμάτων τα 42 έχουν χαρακτηριστεί από την οδηγία 75/268/ΕΟΚ ως μειονεκτικά. Τα διαμερίσματα αυτά διατηρούν άρρηκτους κοινωνικοοικονομικούς δεσμούς και ταυτόχρονα:

- Είναι γεωγραφικά εφραπτόμενα με ορεινά Δημοτικά Διαμερίσματα
- Αντιμετωπίζουν τα ίδια διαρθρωτικά προβλήματα με τα Δημοτικά Διαμερίσματα που είναι ορεινά.
- Παρουσιάζεται έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον για τις δράσεις του προτεινόμενου προγράμματος.
- Διαθέτουν ιστορικούς και πολιτιστικούς πόρους.
- Από τα περισσότερα διέρχονται οι κύριοι οδικοί άξονες προσπέλασης που οδηγούν στα Ορεινά Δημοτικά Διαμερίσματα.
- Το ανθρώπινο δυναμικό χαρακτηρίζεται από την παρουσία αρκετών νέων.

Από το σύνολο των 202 Διαμερισμάτων της περιοχής παρέμβασης τα 126 επικαλύπτονται με αυτά που πρόκειται να εφαρμοστούν Αγροτικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα της Περιφέρειας Πελοποννήσου (8 του Δήμου Αβίας και 19 του Δήμου Λεύκτρου) που ήδη εφαρμοζόταν Αγροτικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας.

Η επικάλυψη αυτή αντιπροσωπεύει τα παρακάτω ποσοστά όσον αφορά την έκταση και τον πληθυσμό της περιοχής εφαρμογής:

Ποσοστό Επικάλυψης (Πληθυσμός)	55,49%
Ποσοστό Επικάλυψης (Έκταση)	64,41%

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσσηνίας-Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται αναλυτικά τα Δημοτικά Διαμερίσματα όπου θα εφαρμοζόταν τα Αγροτικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα.

ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χμ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΑΒΙΑΣ	ΑΒΙΑΣ	7,4	605	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΒΙΑΣ	ΑΛΤΟΜΙΡΩΝ	15,3	72	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΒΙΑΣ	ΔΟΛΩΝ	18,4	450	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΒΙΑΣ	ΚΑΜΠΟΥ	11,3	579	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΒΙΑΣ	ΚΕΝΤΡΟΥ	27,7	353	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΒΙΑΣ	ΠΗΓΑΔΙΩΝ	77,3	181	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΒΙΑΣ	ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΟΥ	13,5	505	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΒΙΑΣ	ΣΩΤΗΡΙΑΝΙΚΩΝ	9	344	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΕΤΟΥ	ΑΕΤΟΥ	12,3	595	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΕΤΟΥ	ΑΡΤΙΚΙΟΥ	8,1	29	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΕΤΟΥ	ΓΛΥΚΟΡΡΙΣΙΟΥ	8	222	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΕΤΟΥ	ΚΑΜΑΡΙΟΥ	4,7	86	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΕΤΟΥ	ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΗΣ	11,1	197	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΕΤΟΥ	ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ	8,3	79	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΕΤΟΥ	ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ	8,1	113	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΕΤΟΥ	ΠΟΛΥΘΕΑΣ	5,3	108	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΕΤΟΥ	ΣΙΤΟΧΩΡΙΟΥ	5,3	47	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΕΤΟΥ	ΑΓΡΙΛΙΑΣ	5,1	164	<i>ΝΑΙ</i>
ΑΙΠΕΙΑΣ	ΑΔΡΙΑΝΗΣ	16,4	322	<i>ΟΧΙ</i>

ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χμ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΑΙΠΕΙΑΣ	ΜΗΛΙΤΣΗΣ	14,8	308	OXI
ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΑΓΡΙΛΟΒΟΥΝΟΥ	2,4	135	NAI
ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΑΝΩ ΜΕΛΠΕΙΑΣ	14,1	158	NAI
ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΔΑΣΟΧΩΡΙΟΥ	5,9	33	NAI
ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΔΕΣΥΛΛΑ	7,9	364	NAI
ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΔΙΑΒΟΛΙΤΣΙΟΥ	11,2	922	NAI
ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΑΣ	8,1	213	NAI
ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΚΑΡΝΑΣΙΟΥ	10,6	235	NAI
ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΚΑΤΩ ΜΕΛΠΕΙΑΣ	9,3	332	NAI
ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩΝ	6,2	197	NAI
ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΜΑΝΔΡΑΣ	4,6	74	NAI
ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΠΑΡΑΠΟΥΓΚΙΟΥ	3,7	104	NAI
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΑΝΔΡΟΥΣΗΣ	15,7	786	OXI
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΕΛΛΗΝΟΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	4,8	310	OXI
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΚΑΛΟΓΕΡΟΡΡΑΧΗΣ	4	195	OXI
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΜΑΓΓΑΝΙΑΚΟΥ	11	175	OXI
ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΠΟΛΥΛΟΦΟΥ	3,3	138	OXI
ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΒΟΥΤΑΙΝΗΣ	13	199	NAI
ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΔΙΟΔΙΩΝ	9,3	359	NAI
ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ	13,1	166	NAI
ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΚΟΥΤΙΦΑΡΗ	4,6	127	NAI
ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΜΑΝΕΣΗ	8,9	409	NAI
ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΠΛΑΤΑΝΟΒΡΥΣΗΣ	4,9	113	NAI
ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΠΟΥΛΙΤΣΙΟΥ	5,9	85	NAI
ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΠΕΛΕΚΑΝΑΔΑΣ	6	312	NAI
ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	10,1	620	NAI
ΑΡΦΑΡΩΝ	ΑΓΙΟΥ ΦΛΩΡΟΥ	8,2	302	OXI
ΑΡΦΑΡΩΝ	ΑΓΡΙΛΟΥ	8,6	188	OXI
ΑΡΦΑΡΩΝ	ΑΡΦΑΡΩΝ	23,8	1350	OXI
ΑΡΦΑΡΩΝ	ΒΕΛΑΝΙΔΙΑΣ	7,9	105	OXI
ΑΡΦΑΡΩΝ	ΒΡΟΜΟΒΡΥΣΗΣ	17	243	OXI
ΑΡΦΑΡΩΝ	ΣΤΑΜΑΤΙΝΟΥ	12,3	128	OXI
ΑΥΛΩΝΑ	ΑΓΑΛΙΑΝΗΣ	15,8	312	NAI
ΑΥΛΩΝΑ	ΑΥΛΩΝΟΣ	19	345	NAI
ΑΥΛΩΝΑ	ΒΑΝΑΔΑΣ	6,2	65	NAI
ΑΥΛΩΝΑ	ΚΑΛΙΤΣΑΙΝΗΣ	4,3	59	NAI
ΑΥΛΩΝΑ	ΠΛΑΤΑΝΙΩΝ	11,2	255	NAI
ΑΥΛΩΝΑ	ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ	6,4	100	NAI
ΑΥΛΩΝΑ	ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ	18,3	308	NAI
ΑΥΛΩΝΑ	ΚΑΡΥΩΝ	4,1	113	NAI
ΒΟΥΦΡΑΔΩΝ	ΒΛΑΣΗ	6,1	173	OXI
ΒΟΥΦΡΑΔΩΝ	ΚΟΥΡΤΑΚΙΟΥ	3,4	200	OXI
ΒΟΥΦΡΑΔΩΝ	ΜΗΛΙΩΤΙΟΥ	5,1	154	OXI
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	ΒΑΛΤΑΣ	11,9	356	OXI
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	21,2	404	OXI
ΔΩΡΙΟΥ	ΑΝΩ ΔΩΡΙΟΥ	9,7	181	NAI
ΔΩΡΙΟΥ	ΚΟΚΛΑ	12,5	433	NAI
ΔΩΡΙΟΥ	ΚΟΥΒΕΛΑ	14,9	353	NAI
ΔΩΡΙΟΥ	ΜΑΛΘΗΣ	8,4	155	NAI
ΔΩΡΙΟΥ	ΧΑΛΚΙΑ	6,4	108	NAI
ΔΩΡΙΟΥ	ΧΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ	5,6	302	NAI
ΔΩΡΙΟΥ	ΨΑΡΙΟΥ	17,8	615	NAI

ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χμ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΕΙΡΑΣ	ΑΓΙΟΥ ΣΩΣΤΟΥ	12,4	107	ΝΑΙ
ΕΙΡΑΣ	ΑΜΠΕΛΙΩΝΑΣ	5,1	161	ΝΑΙ
ΕΙΡΑΣ	ΝΕΔΑΣ	11,9	210	ΝΑΙ
ΕΙΡΑΣ	ΚΑΚΑΛΕΤΡΙ	16,35	93	ΝΑΙ
ΕΙΡΑΣ	ΠΕΤΡΑΣ	5,7	103	ΝΑΙ
ΕΙΡΑΣ	ΣΚΛΗΡΟΥ	16	131	ΝΑΙ
ΕΙΡΑΣ	ΣΤΑΣΙΜΟΥ	8,4	88	ΝΑΙ
ΕΙΡΑΣ	ΣΥΡΡΙΖΟΥ	11,2	104	ΝΑΙ
ΘΟΥΡΙΑΣ	ΑΜΦΕΙΑΣ	34,5	758	ΟΧΙ
ΘΟΥΡΙΑΣ	ΠΟΛΙΑΝΗΣ	25,6	289	ΟΧΙ
ΙΘΩΜΗΣ	ΑΡΣΙΝΟΗΣ	7	192	ΝΑΙ
ΙΘΩΜΗΣ	ΖΕΡΜΠΙΣΙΩΝ	10,4	147	ΝΑΙ
ΙΘΩΜΗΣ	ΚΕΦΑΛΙΝΟΥ	14,6	129	ΝΑΙ
ΙΘΩΜΗΣ	ΜΑΥΡΟΜΑΤΙ	22,9	303	ΝΑΙ
ΙΘΩΜΗΣ	ΡΕΥΜΑΤΙΑΣ	8,3	121	ΝΑΙ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΑΛΑΓΟΝΙΑΣ	22,1	360	ΝΑΙ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ	38,8	310	ΝΑΙ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΛΑΔΑ	12,6	223	ΝΑΙ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΝΕΔΟΥΣΗΣ	19,8	158	ΝΑΙ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΠΗΓΩΝ	11,5	103	ΝΑΙ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΒΕΡΓΑΣ	23,3	2110	ΟΧΙ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	24,5	385	ΟΧΙ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΚΑΡΒΕΛΙΟΥ	29,9	180	ΟΧΙ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΛΑΪΚΩΝ	5,3	926	ΟΧΙ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΜΙΚΡΑΣ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ	3,6	688	ΟΧΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΔΡΑΙΝΑΣ	7	118	ΝΑΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΚΛΗΜΑΤΟΣ	5,9	137	ΝΑΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΚΟΡΟΜΗΛΕΑΣ	7,8	108	ΝΑΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	12	156	ΝΑΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	10,2	518	ΝΑΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΚΑΛΟΓΕΡΕΣΙΟΥ	7,3	51	ΝΑΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΛΑΝΤΖΟΥΝΑΤΟΥ	3,9	32	ΝΑΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΛΥΠΟΥΔΕΣΙΟΥ	6,8	45	ΝΑΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΥ	19,3	201	ΝΑΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΡΟΔΙΑΣ	17,1	74	ΝΑΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΣΕΛΛΑ	11,2	185	ΝΑΙ
ΚΟΙΝ. ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΤΡΙΠΥΛΑΣ	4,2	38	ΝΑΙ
ΚΟΡΩΝΗΣ	ΑΚΡΙΤΟΧΩΡΙΟΥ	7,5	204	ΟΧΙ
ΚΟΡΩΝΗΣ	ΒΑΣΙΛΙΤΣΙΟΥ	25,5	631	ΟΧΙ
ΚΟΡΩΝΗΣ	ΚΑΠΛΑΝΙΟΥ	10,7	314	ΟΧΙ
ΚΟΡΩΝΗΣ	ΥΑΜΕΙΑΣ	6,6	121	ΟΧΙ
ΚΟΡΩΝΗΣ	ΦΑΛΑΝΘΗΣ	8,9	317	ΟΧΙ
ΚΟΡΩΝΗΣ	ΧΡΥΣΟΚΕΛΛΑΡΙΑΣ	24,8	570	ΟΧΙ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΒΡΥΣΩΝ	6	306	ΟΧΙ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΜΟΥΡΙΑΤΑΔΑΣ	10	125	ΟΧΙ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΜΥΡΟΥ	11,6	63	ΟΧΙ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΞΗΡΟΚΑΜΠΟΥ	6	68	ΟΧΙ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΠΕΡΔΙΚΟΝΕΡΙΟΥ	8,7	327	ΟΧΙ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΡΑΧΩΝ	6,5	305	ΟΧΙ
ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΣΤΑΣΙΟΥ	3,7	312	ΟΧΙ
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	3,1	508	ΝΑΙ
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΩΝΟΣ	7,5	146	ΝΑΙ

ΑΞΟΝΑΣ 4 - ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER 2007-2013

ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (Τ.ΧΜ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΕΞΩΧΩΡΙΟΥ	39,1	298	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΘΑΛΑΜΩΝ	6	129	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΚΑΡΔΑΜΥΛΗΣ	6,4	477	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΚΑΡΥΟΒΟΥΝΙΟΥ	14	82	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΚΑΣΤΑΝΕΑΣ	9,3	203	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΛΑΓΚΑΔΑΣ	17,2	209	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΜΗΛΕΑΣ	34,2	366	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ	7,5	1108	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΝΟΜΙΤΣΗ	5	117	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΠΛΑΤΣΗΣ	9,8	372	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΠΡΟΑΣΤΙΟΥ	9,5	468	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΠΡΟΣΗΛΙΟΥ	10,8	213	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΠΥΡΓΟΥ	4,3	185	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΡΙΓΚΛΙΩΝ	2,5	189	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΣΑΙΔΟΝΑΣ	7,2	123	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΤΡΑΧΗΛΑΣ	2,4	174	<i>ΝΑΙ</i>
ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΤΣΕΡΙΩΝ	27,1	191	<i>ΝΑΙ</i>
ΜΕΘΩΝΗΣ	ΛΑΧΑΝΑΔΑΣ	6,1	169	<i>ΟΧΙ</i>
ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΑΝΘΟΥΣΗΣ	6,2	153	<i>ΟΧΙ</i>
ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΣ	8,1	335	<i>ΟΧΙ</i>
ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΜΙΛΑ	9,9	82	<i>ΟΧΙ</i>
ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΠΟΛΙΧΝΗΣ	4,2	198	<i>ΟΧΙ</i>
ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΣΤΕΝΥΚΛΑΡΟΥ	4,6	78	<i>ΟΧΙ</i>
ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ ΙΘΩΜΗΣ	13,6	321	<i>ΟΧΙ</i>
ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΣΚΑΛΑ	11,2	527	<i>ΟΧΙ</i>
ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΤΣΟΥΚΑΛΑΙΚΑ	4,46	315	<i>ΟΧΙ</i>
ΜΕΣΣΗΝΗΣ	ΛΕΥΚΟΧΩΡΑΣ	7,3	358	<i>ΟΧΙ</i>
ΜΕΣΣΗΝΗΣ	ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	3,6	250	<i>ΟΧΙ</i>
ΜΕΣΣΗΝΗΣ	ΣΠΙΤΑΛΙΟΥ	3	141	<i>ΟΧΙ</i>
ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΜΥΡΣΙΝΟΧΩΡΙΟΥ	9,5	217	<i>ΟΧΙ</i>
ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΜΕΤΑΞΑΔΑΣ	17,6	203	<i>ΟΧΙ</i>
ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΠΑΛΑΙΟΥ ΛΟΥΤΡΟΥ	3,1	79	<i>ΟΧΙ</i>
ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΦΛΕΣΙΑΔΟΣ	8,5	70	<i>ΟΧΙ</i>
ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	2,8	141	<i>ΟΧΙ</i>
ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΚΑΛΥΒΙΩΝ	2,6	93	<i>ΟΧΙ</i>
ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΚΑΤΣΑΡΟΥ	7,3	459	<i>ΟΧΙ</i>
ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΛΟΥΤΡΟΥ	2,1	159	<i>ΟΧΙ</i>
ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΠΕΥΚΟΥ	20,6	142	<i>ΟΧΙ</i>
ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΣΙΑΜΟΥ	3,7	156	<i>ΟΧΙ</i>
ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΦΙΛΙΑ	4	239	<i>ΟΧΙ</i>
ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	ΜΑΝΙΑΚΙΟΥ	4,6	109	<i>ΝΑΙ</i>
ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	ΜΑΡΓΕΛΙΟΥ	4,1	116	<i>ΝΑΙ</i>
ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	4,9	400	<i>ΝΑΙ</i>
ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	7,4	159	<i>ΝΑΙ</i>
ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΔΡΟΣΙΑΣ	4,4	120	<i>ΟΧΙ</i>
ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	4	134	<i>ΟΧΙ</i>
ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΚΑΣΤΑΝΙΩΝ	6,6	35	<i>ΟΧΙ</i>
ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΚΟΚΚΙΝΟΥ	7,4	72	<i>ΟΧΙ</i>
ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΛΥΚΙΣΣΗΣ	9,4	83	<i>ΟΧΙ</i>
ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΜΑΘΙΑΣ	13,3	67	<i>ΟΧΙ</i>
ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΝΕΡΟΜΥΛΟΥ	8	337	<i>ΟΧΙ</i>

ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χμ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΠΑΝΙΠΕΡΙΟΥ	11,6	321	<u>ΟΧΙ</u>
ΠΥΛΟΥ	ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ	11,6	119	<u>ΟΧΙ</u>
ΠΥΛΟΥ	ΠΑΠΠΟΥΛΙΩΝ	6,5	225	<u>ΟΧΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΑΚΟΒΟΥ	26	264	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΑΝΑΒΡΥΤΟΥ	9,6	96	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΙΟΥ	6,4	133	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΒΕΛΙΓΟΣΤΗΣ	4	131	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΒΟΥΤΣΑΡΑ	15,4	90	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΓΙΑΝΝΑΙΩΝ	9,5	89	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΓΡΑΙΚΟΥ	10,5	61	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ	30,1	299	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΕΛΛΗΝΙΤΣΗΣ	8,3	95	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΚΑΜΑΡΑΣ	23,1	355	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΛΕΟΝΤΑΡΙΟΥ	21,6	384	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΛΕΠΤΙΝΙΟΥ	5,3	69	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	9	111	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΠΕΤΡΙΝΑΣ	13,2	90	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΠΟΤΑΜΙΑΣ	8,1	100	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΡΟΥΤΣΙΟΥ	7,3	67	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΣΚΟΡΤΣΙΝΟΥ	5,3	220	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΣΟΥΛΑΡΙΟΥ	9,6	109	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΤΟΥΡΚΟΛΕΚΑ	39,2	301	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	ΦΑΛΛΙΣΙΑΣ	13,5	165	<u>ΝΑΙ</u>
ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	ΜΑΛΗΣ	24,2	99	<u>ΟΧΙ</u>
ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	ΠΛΑΤΗΣ	10	174	<u>ΟΧΙ</u>
ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	18,8	702	<u>ΟΧΙ</u>
ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΟΥ	10,6	246	<u>ΟΧΙ</u>
ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	ΣΟΥΛΗΝΑΡΙΟΥ	14,9	418	<u>ΟΧΙ</u>

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσσηνίας – Αναπτυξιακή Α.Ε. ΟΤΑ

4.4 ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER PLUS

Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της πρότασης του Νομού Μεσσηνίας για τη ένταξη της στο πρόγραμμα LEADER PLUS , η αιτιολόγηση της οποίας γνωστοποιήθηκε με το υπ' αριθμόν 828/1-8-2002 ήταν αρνητικό και οι λόγοι που δεν κατάφερε να συμπεριληφθεί η Μεσσηνία στο παραπάνω πρόγραμμα αναφερόταν πιο πολύ σε θέματα που αφορούσαν την έλλειψη των προδιαγραφών και της πληρότητας της πρότασης του Νομού Μεσσηνίας, όπως επικαλέστηκε σε απάντηση της προς εμάς η Επιτροπή Αξιολόγησης του Υπουργείου Γεωργίας μετά την απόρριψή μας. Κάποιοι από τους λόγους οι οποίοι μας έθεσαν εκτός προγράμματος ήταν: λόγοι καινοτομίας, υποδομών και τεχνογνωσίας των ΟΤΔ, καθώς επίσης και λόγοι ενδιαφέροντος από ιδιώτες στην προτεινόμενη περιοχή, συσπείρωσης της πρότασης.

Αναλυτικότερα οι πιθανοί λόγοι απόρριψης της πρότασης ήταν οι εξής:

1.Ο βαθμός καινοτομικότητας και επιδειξιμότητας του περιεχομένου της πρότασης , ο οποίος εκρίθη χαμηλός από την επιτροπή αξιολόγησης.

2.Μη πλήρη ανταπόκριση όσον αφορά το επίπεδο ετοιμότητας του ιδιωτικού τομέα στις περιοχές εφαρμογής.

3.Μη ανάλογη εμπειρία και έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού καθώς επίσης και έλλειψη τεχνογνωσίας και υλικοτεχνικής υποδομής για την υλοποίηση ως ΟΤΔ το πρόγραμμα Leader plus.

4.Το θέμα συσπείρωσης της πρότασης που κατατέθηκε ήταν «Διαφοροποίηση του τοπικού παραγωγικού συστήματος προϊόντων και υπηρεσιών προς την κατεύθυνση της ποιότητας» το οποίο κατά την αξιολόγηση δεν εγκρίθηκε, διότι όπως λέχθηκε η τεκμηρίωση του σχεδίου δράσης ήταν ελλιπής και δεν ανταποκρινόταν στις προδιαγραφές της προκήρυξης .

Οι παραπάνω λόγοι απόρριψης δεν ικανοποίησαν τα μέλη τα οποία είχαν την ευθύνη κατάρτισης της πρότασης του Leader Plus καθώς και τα μέλη της Αναπτυξιακής Μεσσηνίας οι οποίοι ζήτησαν επαναξιολόγηση της πρότασης προκειμένου να ενταχθεί η προτεινόμενη περιοχής παρέμβασης στο πρόγραμμα Leader Plus.

4.4.1 ΛΟΓΟΙ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Το αρνητικό αυτό αποτέλεσμα της αξιολόγησης της πρότασης για το πρόγραμμα leader plus και η αιτιολογία που αναφερόταν, δημιούργησε στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναπτυξιακής Μεσσηνίας την αίσθηση ότι αδικήθηκαν κατά τη διαδικασία αξιολόγησης.

Μετά την αποστολή εγγράφου που αναφερόταν στην απόρριψη του Νομού Μεσσηνίας από το Υπουργείο Γεωργίας, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ομόφωνα αποφάσισαν να ζητήσουν την επαναξιολόγηση της πρότασης και την ένταξη της προτεινόμενης στο πρόγραμμα leader plus για τους παρακάτω λόγους:

- Ο Νομός Μεσσηνίας είναι ένας Νομός με πολλά ορεινά και μειονεκτικά δημοτικά διαμερίσματα. Σε αντίθεση με τα τότε στατιστικά δεδομένα τα οποία τεκμηριώναν την αναπτυξιακή υστέρηση του Νομού Μεσσηνίας, το Υπουργείο Γεωργίας έχοντας προφανώς υπόψη του δεδομένα προηγούμενων δεκαετιών, θεωρούσε τη Μεσσηνία στο μεγαλύτερο μέρος της ως Δυναμικά Αναπτυσσόμενη Περιοχή. Έτσι με τον αποκλεισμό της πρότασης για το πρόγραμμα Leader Plus το 35% της περιοχής που είχε περιληφθεί στην πρόταση ως περιοχή εφαρμογής του προγράμματος και δεν καλυπτόταν από τα ΟΠΑΑΧ θα αντιμετώπιζε την περαιτέρω επιδείνωση της ήδη προβληματικής κατάστασης, ενώ το υπόλοιπο 60% θα περιοριστεί μόνο στις δράσεις που προβλέπονται από τα ΟΠΑΑΧ.
- Η Αναπτυξιακή Μεσσηνίας πίστευε πως παρόλο που δεν είχε ανάμιξη στην εφαρμογή του Leader I καθώς και του Leader II είχε την τεχνογνωσία και την υλικοτεχνική υποδομή να υλοποιήσει ως ΟΤΔ το πρόγραμμα Leader Plus. Ίσως το αρνητικό ιστορικό του Νομού στην εφαρμογή προγραμμάτων Leader κατά τις προηγούμενες δύο περιόδους εφαρμογής της Πρωτοβουλίας αυτής, οδήγησε σε αρνητική προκατάληψη κατά την αξιολόγηση και ουσιαστικά υποβάθμισε την πρόταση που κατετέθη για το leader plus καθώς και τις πραγματικές δυνατότητες του φορέα της .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°

Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER ΤΗΣ 4^{ΗΣ} ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2007-2013 ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Μεσσηνία είναι ένας από τους Νομούς της Ελλάδας που βρίσκεται στη νοτιοδυτική Πελοπόννησο και περικλείεται στα βόρεια από τον ποταμό Νέδα και τα Αρκαδικά Όρη, στα ανατολικά από το όρος Ταΰγετος, στα νότια από τον Μεσσηνιακό Κόλπο και δυτικά από το Ιόνιο Πέλαγος.

Συνορεύει στα βόρεια με τον Νομό Ηλείας, στα βορειοανατολικά με τον Νομό Αρκαδίας και στα ανατολικά με τον Νομό Λακωνίας και έχει 29 Δήμους και 2 κοινότητες.

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001, ο πληθυσμός ανέρχεται σε 176.876 κατοίκους από τους οποίους οι 92.317 είναι αγροτικός πληθυσμός και οι 84.559 είναι ο αστικός.

Το έδαφος της Μεσσηνίας είναι στο μεγαλύτερο μέρος του ορεινό και ημιορεινό αλλά έχει και μεγάλες πεδινές εκτάσεις, αναφερόμενο σε ποσοστό ως εξής: 34,9% πεδινό, 25% ημιορεινό και 40,1% ορεινό.

Η οικονομία της Μεσσηνίας είναι κατ' εξοχήν αγροτική, χάρη στο κλίμα του και το εύφορο του εδάφους, η γεωργική παραγωγή είναι πολύ πλούσια.

Τις μεγαλύτερες εκτάσεις καταλαμβάνουν οι δεντροκαλλιέργειες, τα αμπέλια, οι σταφίδες, τα σύκα και οι ελιές.

Στα ορεινά μέρη του Νομού είναι περισσότερο αναπτυγμένη η κτηνοτροφία κυρίως αιγοπροβάτων και βοοειδών.

Η κατανομή των εκτάσεων του είναι η εξής:

Ορεινές περιοχές:40%

Ημιορεινές περιοχές:25%

Πεδινές περιοχές:35%

5.1 Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Η Αναπτυξιακή Μεσσηνίας- Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ιδρύθηκε στις 2 Ιανουαρίου του 1996 με τη μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας και με την επωνυμία «Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μεσσηνίας Ανώνυμη Εταιρεία» με κύριο σκοπό την υλοποίηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και συναφών με το αντικείμενο αυτό ερευνητικών και μελετητικών δραστηριοτήτων .

Με την εφαρμογή του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων η εταιρεία έλαβε την επωνυμία «Αναπτυξιακή Μεσσηνίας-Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ»

Κύριους σκοπούς της Εταιρείας αποτελούν η σχεδίαση, στήριξη, συμμετοχή και συνεργασία με όλους τους τοπικούς φορείς σε στρατηγικές και πολιτικές που στοχεύουν στη βιώσιμη, ισορροπημένη και αειφόρο ανάπτυξη του Νομού Μεσσηνίας.

Η προσπάθεια για την επίτευξη των παραπάνω σκοπών γίνεται μέσα από:

- Την εκπόνηση μελετών, αναπτυξιακών-επιχειρησιακών προγραμμάτων και μελετών στρατηγικού σχεδιασμού
- Την παροχή τεχνικής και συμβουλευτικής στήριξης σε ΟΤΑ, καθώς και σε άλλους συλλογικούς φορείς, οργανώσεις και ιδιώτες
- Τη στήριξη ιδιωτών για την αξιοποίηση επενδυτικών ευκαιριών
- Την υλοποίηση-διαχείριση προγραμμάτων ανάπτυξης που στοχεύουν στην ανάπτυξη του αγροτικού χώρου
- Την παροχή έγκυρης και άμεσης ενημέρωσης σε ιδιώτες, ενώσεις, συλλογικούς φορείς, επιχειρήσεις μέσω έρευνας και πληροφόρησης

Η Εταιρεία ως προς την οργάνωση και λειτουργία της, έχει πιστοποιηθεί και εφαρμόζει Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας κατά το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO 9001:2000 από το 2007.

Το Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας συμβάλλει στη διασφάλιση σταθερής ποιότητας στις δραστηριότητες της εταιρείας καθώς και στην αναβάθμιση της οργάνωσης της.

5.1.1 Διοικητικό Συμβούλιο της Αναπτυξιακής Μεσσηνίας

Η Εταιρεία διοικείται από τη Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο είναι 7μελές, εκλεγμένο από τη Γ.Σ.

Η Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας, είναι το ανώτατο αυτής και δικαιούται να αποφασίζει για κάθε υπόθεση που αφορά την Εταιρεία εκτός από εκείνα που κατά το Νόμο ή το καταστατικό αποφασίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για τη διοίκηση και εκπροσώπηση της Εταιρείας, τη διαχείριση της περιουσίας της και την εν γένει επιδίωξη του σκοπού της.

Με την από 12-05-2007 Τακτική Γ.Σ των μετόχων της εταιρείας, προέκυψε η σύνθεση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου, το οποίο συγκροτήθηκε σε σώμα και του ανατέθηκαν αρμοδιότητες με την από 25-05-2007 συνεδρίαση του Δ.Σ ως εξής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΙΖΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ, ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΣ, Α ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
Δ/ΝΟΥΣΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	ΕΛΕΝΗ ΑΛΕΙΦΕΡΗ, ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ, ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΜΕΛΙΓΑΛΑ
ΜΕΛΗ	ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΧΗΜΙΚΟΣ, ΑΝΤΙΝΟΜΑΡΧΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
	ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΓΥΡΑΚΗΣ, ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ, ΜΕΛΟΣ Δ.Σ ΤΕΔΚ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
	ΑΓΓΕΛΑ ΚΟΣΜΑ, ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ, ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΞΑΡΧΑΚΟΣ, ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ, ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσσηνίας-Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ

5.1.2 ΕΠΙΠΕΔΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Στις υπ' αριθμό 226/03-07-2008 και 228/01/08/2008 αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναπτυξιακής Μεσσηνίας καθορίστηκαν οι φορείς καθώς και οι εκπρόσωποι τους που θα απαρτίζουν την 7μελή Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος LEADER, η οποία αποτελεί το Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων του Τοπικού Προγράμματος LEADER. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν οριστεί όλες οι αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται στην ΕΔΠ LEADER προκειμένου να επιτευχθεί η αποτελεσματική υλοποίηση του Τοπικού Προγράμματος, ενώ επιπλέον τα φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν σε αυτή καθορίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων αποφασιστικών οργάνων των φορέων τους.

Οι φορείς που εξυπηρετούν συμφέροντα του δημοσίου τομέα της περιοχής, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή, συμμετέχουν στο Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων με ποσοστό 42,86%. Οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι της περιοχής, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών(ενώσεις αγροτών, γυναικών κ.λπ) συμμετέχουν στο Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων με ποσοστό 57,14%.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

A/A	ΦΟΡΕΑΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
1	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	Ο.Τ.Α	14,29%
2	ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΦΟΡΕΑΣ Ο.Τ.Α	14,29%
3	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ Ο.Τ.Α	14,29%
4	ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ	14,29%
5	ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	14,29%
6	ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ&ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΟΥ ΤΑΥΓΕΤΟΥ	ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	14,29%
7	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΕΣΣΗΝΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	14,29%

Πηγή:Αναπτυξιακή Μεσσηνίας-Αναπτυξιακή Α.Ε.ΟΤΑ

Το σκεπτικό των παραπάνω αποφάσεων στηρίχθηκε στην ανάγκη, οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι της περιοχής, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών της περιοχής (ενώσεις αγροτών, γυναικών, νέων) να αποτελούν τουλάχιστον το 50% της Ε.Δ.Π. LEADER και οι φορείς που εξυπηρετούν συμφέροντα του δημοσίου τομέα της περιοχής, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή, να αποτελούν τουλάχιστον το 30% με έμφαση στους συλλογικούς φορείς του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας της περιοχής παρέμβασης και στη δυνατότητα να εκπροσωπούνται και οι τρεις τομείς οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής (πρωτογενή –δευτερογενής –τριτογενής) καθώς επίσης και στους φορείς που δραστηριοποιούνται σε θέματα περιβάλλοντος ή /και εκπροσωπούν συμφέροντα γυναικών.

Με την επιλογή των φορέων που συμμετέχουν στο Επίπεδο Λήψης Αποφάσεων επιτυγχάνεται:

1. Η συμμετοχή όλων σχεδόν των μετόχων της Εταιρείας στη λήψη αποφάσεων στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος LEADER
2. Η υποστήριξη της υιοθέτησης της αναπτυξιακής στρατηγικής, όπως και των μέσων και του τρόπου επίτευξης της.
3. Η βέλτιστη δυνατή προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, της υλοποίησης αναγκαίων έργων και της υλοποίησης δράσεων που συμβάλλουν σε νέες μορφές αγροτικής ανάπτυξης.

Οι φορείς που εκπροσωπούνται στην Ε.Δ.Π LEADER, πέρα από την ανοικτή δημοκρατική διαδικασία με την οποία προτάθηκαν, αποτελούν και τους ισχυρούς εταίρους της περιοχής, από άποψη ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων.

Συγκεκριμένα:

Η **Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας** αποτελεί τον κύριο μέτοχο της Αναπτυξιακής Μεσσηνίας με ποσοστό συμμετοχής 64,66%. Τα όργανα της Ν.Α είναι ο Νομάρχης, το Νομαρχιακό Συμβούλιο και οι Νομαρχιακές Επιτροπές.

Βασική αρμοδιότητα της Ν.Α αποτελεί η διοίκηση τοπικών υποθέσεων σε επίπεδο Νομού π.χ. χορήγηση αδειών, εγκατάστασης, επέκτασης, εξασφάλιση της δημόσιας υγιεινής κ.λπ. Πέρα από την εξυπηρέτηση του πολίτη δραστηριοποιείται επίσης και

στην εκπόνηση μελετών αλλά και στη υλοποίηση έργων/ενεργειών τα οποία χρηματοδοτούνται είτε από εθνικούς πόρους είτε από προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους σε τομείς όπως:τουρισμός, πολιτισμός, εκπαίδευση, κλπ

Η Τοπική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων Νομού Μεσσηνίας είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει συσταθεί και λειτουργεί για την μονιμότερη και οργανωμένη συνεργασία των δήμων και κοινοτήτων του Νομού.

Ειδικότερα, η ΤΕΔΚ αποσκοπεί στην προαγωγή της δημοτικής και κοινοτικής διοίκησης, στην έρευνα και τη μελέτη δημοτικών και κοινοτικών ζητημάτων.

Μέλη της ΤΕΔΚ αποτελούν το σύνολο των Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Μεσσηνίας δηλαδή 29 Δήμοι και 2 Κοινότητες

Το **Επιμελητήριο Μεσσηνίας** αποτελεί μία αυτοτελή, ανεξάρτητη ένωση φυσικών και νομικών προσώπων που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα στο Νομό Μεσσηνίας. Αποτελεί νομικό πρόσωπο δημόσιου δικαίου και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Σκοπό έχει την προστασία και την ανάπτυξη της βιομηχανίας, της βιοτεχνίας, του τουρισμού, το εσωτερικό και εξωτερικό εμπόριο κλπ

Η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Μεσσηνίας είναι η δευτεροβάθμια συνεταιριστική οργάνωση αγροτών του Νομού Μεσσηνίας. Ιδρύθηκε το 1987 από τη συνένωση των 7 υπάρχοντων ενώσεων συνεταιρισμών του Νομού και σήμερα συγκεντρώνει ως μέλη 244 νομικά πρόσωπα και 26.000 φυσικά πρόσωπα(τοπικούς επαγγελματίες και επιχειρηματίες)

Στόχος της είναι η διαφύλαξη των συμφερόντων των μελών της και η διαφύλαξη της υψηλής ποιότητας των προϊόντων που παράγονται στη Μεσσηνία.

Η **ΔΕΠΑΚ** ιδρύθηκε το 1985 και συστήθηκε με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας και του Υπουργείου Εσωτερικών.

Κύριος στόχος της είναι η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης της πόλης της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής με τη δημιουργία της απαραίτητης υποδομής για την προώθηση της πνευματικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας,

Το **Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Τοπικών Προϊόντων και Αγροτουρισμού Μεσσηνιακού Ταΰγετου** συστήθηκε στις 23-01-2006 μεταξύ φορέων και επιχειρηματιών της περιοχής, με κύριους στόχους την προβολή της περιοχής, τη διάθεση των τοπικά παραγόμενων προϊόντων και τη διαμόρφωση ταυτότητας στο τουριστικό προϊόν, παράλληλα με την υποστήριξη της διάθεσης των τοπικών προϊόντων μέσω των τοπικών τουριστικών επιχειρήσεων.

Απώτερος στόχος του ΤΣΠ Μεσσηνιακού Ταΰγετου είναι η δημιουργία κοινού δικτύου διαχείρισης με σκοπό την προώθηση των πωλήσεων βασισμένη στις κοινές δράσεις προβολής και προώθησης του τοπικού προϊόντος.

Ο **Σύλλογος Γυναικών Μεσσηνίας & Περιχώρων** ιδρύθηκε το 1987 με έδρα τη Μεσσήνη. Διοικείται από 7μελές Διοικητικό Συμβούλιο και αριθμεί 120 μέλη.

Σκοπός του Συλλόγου είναι η πλήρης και ουσιαστική αναγνώριση της ισοτιμίας της γυναίκας, η εξασφάλιση των δικαιωμάτων της και η συμμετοχή της στη λήψη των αποφάσεων.

5.2 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος καλύπτει το νότιο και νοτιοδυτικό τμήμα του Νομού Μεσσηνίας.

Η έκταση της ανέρχεται 981,91 Km² αποτελώντας το 32,76% της συνολικής έκτασης του Νομού Μεσσηνίας (2.996,90Km²) και το 6,33% της έκτασης της Περιφέρειας Πελοποννήσου (15.505,60Km²)

Αφορά μια εκτεταμένη χωρική ενότητα του Νομού Μεσσηνίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, που καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του παράκτιου χώρου του Νομού και συγκεκριμένα το δυτικό παράκτιο χώρο του Μεσσηνιακού κόλπου(Δ.Μεσσηνίας, Δ.Πεταλιδίου, Δ.Αίπειας, Δ.Κορώνης) και το μεγαλύτερο μέρος του δυτικού παράκτιου χώρου(Δ.Μεθώνης, Δ.Πύλου, Δ.Νέστορος, Δ.Γαργαλιάνων, Δ. Φιλιατρών, και Δ.Κυπαρισσίας).

Ο πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης ανέρχεται συνολικά σε 69.341 κατοίκους, έναντι των 176.876 κατοίκων του Νομού Μεσσηνίας και των 638.942 κατοίκων της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Την περίοδο 1991-2001 ,η πληθυσμιακή κατάσταση στην περιοχή εμφανίζεται σταθεροποιημένη και με αυξητική τάση(8,29%) , η οποία οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι οι ΟΤΑ της προτεινόμενης περιοχής είναι παράκτιοι με δυνατότητες υψηλής τουριστικής ανάπτυξης, η οποία προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες απασχόλησης. Η τάση πληθυσμιακής αύξησης αποτελεί μία ενθαρρυντική ένδειξη επανάκαμψης σε τροχιά ανάπτυξης, η οποία όμως δεν είναι ομοιόμορφα κατανομημένη σε όλη την περιοχή και έτσι θα πρέπει να αξιολογηθεί μέσα στο γενικότερο πλαίσιο τόσο των μέχρι τώρα δημογραφικών, οικονομικών και χωροταξικών εξελίξεων όσο και των σημερινών και μελλοντικών δυνατοτήτων.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η περιοχή παρέμβασης ανά Δήμο/ Κοινότητα και Τοπικό Διαμέρισμα και όπως επίσης και στοιχεία για τον πληθυσμό τους (σύμφωνα με την απογραφή του 2001), την έκτασή τους και το χαρακτηρισμό τους σύμφωνα με την οδηγία 75/268 ΕΟΚ.

Η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει 14 Δήμους και 91 Δημοτικά Διαμερίσματα από τα οποία 18 χαρακτηρίζονται ως ορεινά και 73 ως πεδινά.

ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (Km ²)	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (Στοιχεία 2001)	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ		15.505,60	638.942	
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ		2.996,90	176.876	
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ		981,91	69.341	
Δ. ΑΙΓΕΙΑΣ	Ανδριανής	16,22	322	ΟΡΕΙΝΟ
	Λογγά	11,13	991	ΠΕΔΙΝΟ
	Μηλίτσας	14,91	308	ΟΡΕΙΝΟ
	Νέας Κορώνης	2,76	403	ΠΕΔΙΝΟ
	Χράνων	10,04	550	ΠΕΔΙΝΟ
	ΣΥΝΟΛΟ	55,06	2.574	
Δ. ΑΡΙΟΣ	Άριος	9,74	1.116	ΠΕΔΙΝΟ
	Αριοχωρίου	3,73	356	ΠΕΔΙΝΟ
	Αλωνίων	2,59	164	ΠΕΔΙΝΟ
	Άμμου	3,19	254	ΠΕΔΙΝΟ
	Ανεμομούλου	1,72	127	ΠΕΔΙΝΟ
	Ασπροπουλιάς	1,33	172	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ	22,30	2.189		
Δ. ΑΡΦΑΡΩΝ	Πλατέος	6,78	540	ΠΕΔΙΝΟ
	Πηδήματος	3,13	356	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ	9,91	896		
Δ.	Βάλτας	11,86	356	ΠΕΔΙΝΟ

ΑΞΟΝΑΣ 4 - ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER 2007-2013

ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (Κm ²)	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (Στοιχεία 2001)	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	Γαργαλιάνων	54,61	6.336	ΠΕΔΙΝΟ
	Λεύκης	10,55	330	ΠΕΔΙΝΟ
	Μαραθουπόλεως	8,35	747	ΠΕΔΙΝΟ
	Μουζακίου	21,10	404	ΠΕΔΙΝΟ
	Πύργου	10,03	847	ΠΕΔΙΝΟ
	Φλόκα	6,60	63	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ Δ. ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ		123,10	9.083	
Δ. ΘΟΥΡΙΑΣ	Άνθειας	4,26	496	ΠΕΔΙΝΟ
	Αιθιάς	1,96	387	ΠΕΔΙΝΟ
	Θουρίας	4,30	1.257	ΠΕΔΙΝΟ
	Μικρομάνης	6,52	919	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ Δ. ΘΟΥΡΙΑΣ		17,04	3.059	
Δ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	Αντικαλάμου	5,04	541	ΠΕΔΙΝΟ
	Ασπροχώματος	6,32	1.231	ΠΕΔΙΝΟ
	Σπερχογείας	8,16	855	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ Δ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ		19,52	2.627	
Δ. ΚΟΡΩΝΗΣ	Ακριτοχωρίου	7,07	204	ΟΡΕΙΝΟ
	Βασιλιτσίου	24,82	631	ΟΡΕΙΝΟ
	Βουναρίων	3,25	252	ΠΕΔΙΝΟ
	Καπλανίου	10,84	314	ΟΡΕΙΝΟ
	Κόμπων	1,32	116	ΠΕΔΙΝΟ
	Κορώνης	6,65	1.668	ΠΕΔΙΝΟ
	Υάμειας	6,45	121	ΟΡΕΙΝΟ
	Φαλάνθης	9,15	317	ΟΡΕΙΝΟ
	Χαρακοπιού	10,31	874	ΠΕΔΙΝΟ
	Χρυσοκελλαριάς	24,62	570	ΟΡΕΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ Δ. ΚΟΡΩΝΗΣ		104,48	5.067	
Δ. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	Αρμενίων	7,00	462	ΠΕΔΙΝΟ
	Κυπαρισσίας	27,47	5.708	ΠΕΔΙΝΟ
	Ραχών	6,50	305	ΠΕΔΙΝΟ
	Σπηλιάς	5,72	614	ΠΕΔΙΝΟ
	Φαρακλάδας	9,04	358	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ Δ. ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ		55,73	7.447	
Δ. ΜΕΘΩΝΗΣ	Ευαγγελισμού	23,30	398	ΠΕΔΙΝΟ
	Καινούργιου Χωριού	12,19	89	ΠΕΔΙΝΟ
	Λαχανάδας	6,10	169	ΟΡΕΙΝΟ
	Μεθώνης	29,53	1.249	ΠΕΔΙΝΟ
	Φοινίκης	5,52	107	ΠΕΔΙΝΟ
	Φοινικούντας	20,55	626	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ Δ. ΜΕΘΩΝΗΣ		97,19	2.638	
Δ. ΜΕΣΣΗΝΗΣ	Αβραμιού	8,05	591	ΠΕΔΙΝΟ
	Αναλήψεως	8,53	354	ΠΕΔΙΝΟ
	Βελίκας	4,72	407	ΠΕΔΙΝΟ
	Καρτερολίου	6,02	599	ΠΕΔΙΝΟ
	Λευκοχώρας	7,20	358	ΟΡΕΙΝΟ
	Λυκοτράφου	8,72	347	ΠΕΔΙΝΟ
	Μάδενας	2,74	143	ΠΕΔΙΝΟ
	Μαυρομματίου Παμίσου	4,52	388	ΠΕΔΙΝΟ
	Μεσσήνης	21,59	6.912	ΠΕΔΙΝΟ
	Νεοχωρίου Αριστομένου	3,65	250	ΟΡΕΙΝΟ
	Πιλαίστρας	2,21	196	ΠΕΔΙΝΟ
	Πιπερίτσας	1,78	143	ΠΕΔΙΝΟ

ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (Κm ²)	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (Στοιχεία 2001)	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ
	Σπιταλίου	2,98	141	ΠΕΔΙΝΟ
	Τριόδου	1,65	212	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ Δ. ΜΕΣΣΗΝΗΣ		84,36	11.041	
Δ. ΝΕΣΤΟΡΟΣ	Αμπελοφύτου	7,90	348	ΠΕΔΙΝΟ
	Κορυφασίου	11,10	697	ΠΕΔΙΝΟ
	Μεταξάδας	18,20	203	ΟΡΕΙΝΟ
	Μυρσινοχωρίου	9,60	217	ΟΡΕΙΝΟ
	Παλαιού Λουτρού	3,20	79	ΟΡΕΙΝΟ
	Ρωμανού	6,90	438	ΠΕΔΙΝΟ
	Φλεσάδας	8,60	70	ΟΡΕΙΝΟ
	Χώρας	27,50	3.500	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ Δ. ΝΕΣΤΟΡΟΣ		93,00	5.552	
Δ. ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	Αχλαδοχωρίου	11,54	385	ΠΕΔΙΝΟ
	Δάρας	11,15	432	ΠΕΔΙΝΟ
	Καρποφόρας	7,00	245	ΠΕΔΙΝΟ
	Πεταλιδίου	10,80	1.370	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ Δ. ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ		40,49	2.432	
Δ. ΠΥΛΟΥ	Αμπελοκήπων	11,60	119	ΟΡΕΙΝΟ
	Γλυφάδας	9,31	251	ΠΕΔΙΝΟ
	Ίκλαινας	5,38	361	ΠΕΔΙΝΟ
	Καλλιθέας	19,14	646	ΠΕΔΙΝΟ
	Κυνηγούς	28,72	361	ΠΕΔΙΝΟ
	Μεσοχωρίου	6,45	219	ΠΕΔΙΝΟ
	Παππούλια	6,59	225	ΟΡΕΙΝΟ
	Πηδάσου	5,14	146	ΠΕΔΙΝΟ
	Πύλος	6,49	190	ΠΕΔΙΝΟ
	Πύλου	38,92	2.561	ΠΕΔΙΝΟ
	Χωματάδας	6,70	323	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ Δ. ΠΥΛΟΥ		144,44	5.402	
Δ. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	Εξοχικού	2,49	243	ΠΕΔΙΝΟ
	Μάλης	24,35	99	ΟΡΕΙΝΟ
	Πλάτης	10,09	174	ΠΕΔΙΝΟ
	Φιλιατρών	53,08	7.882	ΠΕΔΙΝΟ
	Χαλαζονίου	6,58	234	ΠΕΔΙΝΟ
	Χριστιανούπολης	18,70	702	ΠΕΔΙΝΟ
ΣΥΝΟΛΟ Δ. ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ		115,29	9.334	

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσσηνίας «Η Ζωή στον Μεσσηνιακό Ελαιώνα»

Η πληθυσμιακή πυκνότητα της περιοχής παρέμβασης το έτος 2001 ανέρχεται σε 70,62 κατ/Κm² και εμφανίζεται σημαντικά υψηλότερη τόσο σε σχέση με το Νομό Μεσσηνίας(59,02 κατ/Κm²), όσο και με την περιφέρεια Πελοποννήσου(41,21 κατ/Κm²).

Αναφορικά με το ειδικό καθεστώς που ισχύει σε κάποια από τα Δημοτικά Διαμερίσματα της περιοχής, η περιοχή περιλαμβάνει 11 Δημοτικά Διαμερίσματα χαρακτηριζόμενα ως πυρόπληκτα βάσει των αποφάσεων της Υπηρεσίας Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του

ΥΠΕΧΩΔΕ και 24 Δημοτικά Διαμερίσματα που περιλαμβάνουν περιοχές που υπάγονται σε καθεστώς προστασίας NATURA 2000 βάσει της υπ' αριθμ. 2006/613/ΕΚ/19-7-2006 Απόφασης της Επιτροπής της 19^η Ιουλίου 2006 εκ της οποίας εγκρίθηκε σύμφωνα με την οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου ο κατάλογος των τόπων κοινοτικής σημασίας για τη μεσογειακή βιογεωγραφική περιοχή.

Επιπλέον, κανένα από τα Δημοτικά Διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης δεν αποτελούσε περιοχή εφαρμογής Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης του Αγροτικού Χώρου(Ο.Π.Α.Χ.) κατά την 3^η Προγραμματική Περίοδο.

Στον παρακάτω χάρτη εμφανίζονται τα Τοπικά Διαμερίσματα της Περιοχής Παρέμβασης σε Ειδικό Καθεστώς.

ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΕΝΑ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΑ	ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΣΕ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ NATURA
Δ.ΑΙΠΕΙΑΣ	Μηλίτσας		√
Δ.ΑΡΙΟΣ	Αριοχωρίου	√	
Δ.ΚΟΡΩΝΗΣ	Ακριτοχωρίου		√
	Βασιλιτσίου	√	√
	Καπλανίου		√
	Υάμειας		√
	Χρυσοκελλαριάς	√	√
Δ.ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	Κυπαρισσίας		√
Δ.ΜΕΘΩΝΗΣ	Ευαγγελισμού		√
	Λαχανάδας		√
	Μεθώνης		√
	Φοινίκης		√
	Φοινικούντας		√
Δ.ΜΕΣΣΗΝΗΣ	Αβραμιού	√	
Δ.ΝΕΣΤΟΡΟΣ	Αμπελοφύτου		√
	Κορυφασίου		√
	Μεταξάδας	√	√
	Μυρσινοχωρίου		√
	Παλαιού Λουτρού	√	
	Ρωμανού		√
	Φλεσιάδας	√	
Χώρας	√	√	
Δ.ΠΥΛΟΥ	Γλυφάδας		√
	Ίκλαινας		√
	Κυνηγού		√
	Παππούλια		√
	Πύλας		√
	Πύλου		√
Δ.ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	Πλάτης	√	
	Φιλιατρών	√	
	Χριστιανούπολης	√	

Πηγή:Αναπτυξιακή Μεσσηνίας-Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ

5.2.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Η προτεινόμενη περιοχή παρέμβασης βρίσκεται στο Νομό Μεσσηνίας, ο οποίος αποτελείται από 14 Δήμους και 91 Δημοτικά Διαμερίσματα και έχει έκταση 981,91τ.χλμ, καταλαμβάνοντας το 32,76% της έκτασης του Νομού Μεσσηνίας και το 6,33% της έκτασης της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Αποτελείται από ορεινές και πεδινές περιοχές. Οι ορεινές περιοχές καταλαμβάνουν το 21,53% της έκτασης της περιοχής παρέμβασης ενώ οι πεδινές το 78,47%.

Ο πληθυσμός της περιοχής ανέρχεται σε 69.341 κατοίκους, αντιπροσωπεύοντας το 39,2% του πληθυσμού του Νομού Μεσσηνίας και το 10,85% της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από ομοιογένεια όσον αφορά τα γεωγραφικά και εδαφολογικά χαρακτηριστικά της, το δυναμισμό και την αναπτυξιακή της πορεία.

Τα Δημοτικά Διαμερίσματα της χαρακτηρίζονται από σχεδόν πλήρη εξάρτηση των τοπικών τους οικονομιών από παραδοσιακές δραστηριότητες πρωτογενούς τομέα και έτσι παρατηρούνται χαμηλά εισοδήματα, χαμηλό επίπεδο ευημερίας και αδυναμία αναπροσανατολισμού των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Ο πρωτογενής τομέας χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία της μικρής κλίμακας και των κατακερματισμένων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και ταυτόχρονα παρουσιάζει έντονα χαρακτηριστικά εξάρτησης από τη καλλιέργεια ελιάς στο μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής παρέμβασης και δευτερευόντως από την καλλιέργεια των εσπεριδοειδών, των σύκων και της σταφίδας. Υπάρχει ανεπάρκεια σε υποδομές τυποποίησης, συσκευασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων.

Η κτηνοτροφία η οποία, όπως ασκείται, αποτελεί παραδοσιακή μορφή εκτροφής των ζώων είναι χαμηλής παραγωγικότητας και κάνει ανεξέλεγκτη χρήση βοσκοτόπων και δεν υπακούει σε οργανωτικά σχήματα για τις εγκαταστάσεις σταυλισμού.

Οι απασχολούμενοι στις γεωργο-κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις χαρακτηρίζονται ως «γηρασμένος πληθυσμός» κατάσταση που στα περισσότερα Δημοτικά Διαμερίσματα της περιοχής παρέμβασης επιδεινώνεται συνεχώς.

Ο δευτερογενής τομέας εμφανίζεται αποδυναμωμένος, με εξαίρεση τη λειτουργία ελαιοτριβείων στην περιοχή. Υπάρχει αδυναμία αξιοποίησης και εμπορευματοποίησης των τοπικών γεωργικών προϊόντων λόγω αδυναμίας ενσωμάτωσης πολιτικών τόσο σε ειδικά θέματα όσο και σε γενικά καθώς και σε κεφάλαια για επενδύσεις.

Η ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή παρά τις δυνατότητες της παραμένει συνολικά περιορισμένη, με εμφανή την έλλειψη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, άνισα κατανομημένη στο χώρο και έντονα εποχιακή. Οι κύριοι ανασταλτικοί παράγοντες για την τουριστική ανάπτυξη και την ευημερία της περιοχής παρέμβασης είναι:

- α) η ελλιπή τουριστική υποδομή
- β) το μέτριο επίπεδο των τουριστικών υπηρεσιών
- γ) η περιορισμένη τουριστική προβολή και
- δ) η απουσία ανάπτυξης νέων μορφών τουρισμού για την άμβλυνση της εποχικότητας και την ποιοτική αναβάθμιση του τομέα.

Η ανάπτυξη του αγροτουρισμού θα αποτελούσε σημαντικό πόλο έλξης επισκεπτών, ενώ με ταυτόχρονη προώθηση της πολυαπασχόλησης θα δημιουργούσε συνθήκες συγκράτησης του πληθυσμού (ιδιαίτερα των νέων).

Η αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς και η πλούσια παράδοση και ιστορία δίνουν τη δυνατότητα επέκτασης του τουρισμού και σε άλλες εναλλακτικές μορφές, ενώ συντελούν στη δημιουργία υποδομών πολιτισμικής και ιστορικής κληρονομιάς.

Όσον αφορά το περιβάλλον, που αποτελεί το σημαντικότερο αναπτυξιακό πόρο και συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής, η προστασία, διαφύλαξη και ανάδειξη του αποτελεί προτεραιότητα.

Ωστόσο, η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη πολύ σημαντικών φυσικών τουριστικών πόρων που είναι ανεκμετάλλετοι και αναξιοποίητοι και μπορεί να αποτελέσουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα για την αειφορική ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης.

Η υλοποίηση των προτεινόμενων Μέτρων και Δράσεων του Τοπικού Προγράμματος μπορεί να αποτελέσει βασικό άξονα για το σύνολο της περιοχής.

5.3 ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης, του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και του Άξονα 4 του ΠΑΑ(Προσέγγιση LEADER) όπως και τα χαρακτηριστικά της προτεινόμενης περιοχής παρεμβάσεις καθορίζονται κατ' αρχήν οι γενικοί και ειδικοί στόχοι του Τοπικού Προγράμματος που ενσωματώνουν τις οριζόντιες πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης, ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, προστασίας του περιβάλλοντος και προώθησης ίσων ευκαιριών.

5.3.1 ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Οι Γενικοί Στόχοι του Τοπικού Προγράμματος LEADER είναι τρεις (3):

1. Η ενίσχυση της τοπικής ανταγωνιστικότητας με διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης, προώθηση της δικτύωσης και βελτίωση της ποιότητας των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών,
2. Η ανάδειξη της περιοχής ως ιδανικού τόπου διαβίωσης και τουριστικού προορισμού υψηλών προδιαγραφών ποιότητας,
3. Η ενίσχυση της εταιρικότητας και της εξωστρέφειας με δημιουργία προϋποθέσεων οικονομικής και κοινωνικής σύγκλισης.

Μέσω του Γενικού Στόχου 1 επιδιώκονται:

1. Η προαγωγή της επιχειρηματικότητας των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα σε εναλλακτικούς τομείς,
2. Η ενίσχυση της μεταποίησης και τυποποίησης προϊόντων με παράλληλη τήρηση περιβαλλοντικών και ποιοτικών προτύπων και τεχνικών διασφάλισης της ποιότητας και της ασφάλειας των παραγόμενων προϊόντων,
3. Η βελτίωση της ποιότητας και ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της πρωτογενούς και μεταποιημένης αγροτικής παραγωγής,
4. Η δημιουργία τοπικών διαύλων για την προώθηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων,
5. Η αναστροφή της ηλικιακής διάρθρωσης των αγροτικών εκμεταλλεύσεων,

6. Η αναβίωση παραδοσιακών τεχνικών που έχουν εγκαταλειφθεί,
7. Η εξωστρέφεια παραδοσιακών τεχνικών που μέχρι σήμερα ήταν περιορισμένες στην οικιακή δραστηριότητα,
8. Η αναβίωση και ανάδειξη παραδοσιακών ασχολιών και επιχειρήσεων που έχουν εξαφανιστεί (το μπακάλικο του χωριού, το κουρείο, κ.α.),
9. Η διατομεακή δικτύωση επιχειρήσεων αλυσιδωτών συμφερόντων (ξενώνες – χώροι εστίασης – επιχειρήσεις εναλλακτικού τουρισμού, παραγωγοί – μεταποιητικές μονάδες – χώροι εστίασης – παντοπωλεία, κ.α.),
10. Η βελτίωση της ποιότητας των τοπικά παρεχόμενων υπηρεσιών.

Μέσω του Γενικού Στόχου 2 επιδιώκονται:

1. Η βελτίωση των συνθηκών εργασίας των απασχολουμένων στον αγροτικό τομέα,
2. Η ενίσχυση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών,
3. Η ενίσχυση της πολιτιστικής έκφρασης και των υποδομών της πολιτιστικής δημιουργίας,
4. Η αναβάθμιση και ανάδειξη του ιστορικού και παραδοσιακού χαρακτήρα του οικιστικού περιβάλλοντος και της αγροτικής υπαίθρου,
5. Η προσαρμογή του οικιστικού περιβάλλοντος και της υπαίθρου στην τοπική ταυτότητα και ιδιαιτερότητα της περιοχής παρέμβασης,
6. Η ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού, των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών επιχειρήσεων αναφορικά με την τοπική ταυτότητα και ιδιαιτερότητα της περιοχής παρέμβασης,
7. Η αναστροφή των φαινομένων επιβάρυνσης του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, και η ενίσχυση των μέτρων προστασίας τους,
8. Η ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού, των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών επιχειρήσεων σχετικά με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος,

9. Η διαφοροποίηση του τοπικού τουριστικού προϊόντος μέσα από την προώθηση εναλλακτικών τουριστικών μοντέλων και τη βελτίωση των υποδομών και παρεχόμενων υπηρεσιών με αυστηρούς κανόνες ποιότητας,

10. Η προώθηση της φιλοσοφίας του «ευ ζην», με προσαρμογή της στην τοπική ταυτότητα της περιοχής και τις τοπικές ιδιαιτερότητες.

Μέσω του Γενικού Στόχου 3 επιδιώκονται:

1. Η συγκέντρωση τεχνογνωσίας σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο,

2. Η ανταλλαγή εμπειριών σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο αναφορικά με τη βέλτιστη αξιοποίηση των τοπικών πόρων,

5.3.2 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Οι Ειδικοί στόχοι του Τοπικού Προγράμματος LEADER είναι εννέα (9) και παρατίθενται παρακάτω σε σχέση με τους Γενικούς Στόχους που αναλύθηκαν παραπάνω.

Γενικοί Στόχοι	Ειδικοί Στόχοι
Η ενίσχυση της τοπικής ανταγωνιστικότητας με διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης, προώθηση της δικτύωσης και βελτίωση της ποιότητας των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού και αγροδιατροφικού τομέα
	Διαφοροποίηση και Ενίσχυση της Αγροτικής Απασχόλησης με Έμφαση στο Τρίπτυχο "Τουρισμός - Τοπικά Προϊόντα - Ποιότητα"
	Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας, της Δικτύωσης και της Ποιότητας - Αναγνωρισιμότητας των Τοπικών Προϊόντων και Υπηρεσιών
Ανάδειξη της Περιοχής ως Ιδανικού Τόπου Διαβίωσης και Τουριστικού Προορισμού Υψηλών Προδιαγραφών Ποιότητας	Βελτίωση - Διαφοροποίηση του Τουριστικού Προϊόντος και Ανάδειξη της Φιλοσοφίας του "Ευ Ζην"
	Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής του Αγροτικού Πληθυσμού
	Ανάδειξη της Ταυτότητας και της Τοπικής Ιδιαιτερότητας των Χωριών
	Προστασία, Αναβάθμιση και Ανάδειξη των Φυσικών και Πολιτιστικών Πόρων
Ενίσχυση της Εταιρικής και της Εξωστρέφειας με Δημιουργία Προϋποθέσεων Οικονομικής και Κοινωνικής Σύγκλισης	Ενίσχυση της Δικτύωσης και των Συνεργασιών σε Περιφερειακό, Εθνικό και Διεθνές Επίπεδο
	Δημιουργία - Ενδυνάμωση Συλλογικών Σχημάτων Αναπτυξιακής Πολιτικής

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσοσηνίας «Η Ζωή στον Μεσσηνιακό Ελαιώνα»

5.4 ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Σύμφωνα με τα παραπάνω, και έχοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης όπως αυτά περιγράφηκαν συνοπτικά προηγουμένως, επιλέγεται ως Κεντρικός Θεματικός Άξονας Στρατηγικής για το Τοπικό Πρόγραμμα η ενσωμάτωση των απομακρυσμένων και αγροτικών περιοχών στη νέα αναπτυξιακή τροχιά που μπαίνει συνολικά ο Νομός Μεσσηνίας και η Νοτιοδυτική Πελοπόννησος λόγω της Ιονίας Οδού, της Καλαμάτας – Τρίπολης – Αθήνας, της ΠΟΤΑ Μεσσηνίας και των πόλων ανάπτυξης ΕΣΠΑ και του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδιασμού, που αποτελούν τη βάση στην οποία οικοδομείται η στρατηγική του Τοπικού Προγράμματος.

Περιεχόμενο της αναπτυξιακής στρατηγικής αποτελεί η αξιοποίηση της δυναμικής της ελαιοκαλλιέργειας, καθώς και του τοπίου που διαμορφώθηκε από τη διαχρονική συνύπαρξη του ανθρώπου με το περιβάλλον, που δημιούργησε ένα χαρακτηριστικό Μεσογειακό τοπίο, που δεν είναι άλλο από το Μεσσηνιακό Ελαιώνα.

Τα παραπάνω αποτελούν Πυλώνες ενίσχυσης της τοπικής ανταγωνιστικότητας και αύξησης της ελκυστικότητας της περιοχής ως τόπου ποιοτικής διαβίωσης και ως ποιοτικού τουριστικού προορισμού.

Στο πλαίσιο αυτό και στη βάση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής, ο Κεντρικός Θεματικός Άξονας Στρατηγικής της αναπτυξιακής προσπάθειας του Τοπικού Προγράμματος επιλέγεται να είναι: «Η Ζωή στο Μεσσηνιακό Ελαιώνα».

Γύρω από το θέμα αυτό αναπτύσσεται στη συνέχεια η γενικότερη στρατηγική του Τοπικού Προγράμματος LEADER της περιοχής.

5.4.1 Το Πρόβλημα

Η περιοχή παρέμβασης παρουσίασε μικρή αύξηση του πληθυσμού τη δεκαετία 1991-2001, ταυτόχρονα, όμως, με μία σαφή τάση υπογεννητικότητας, τη διόγκωση των ποσοστών στις μεγαλύτερες ηλικίες με ορατό τον κίνδυνο περαιτέρω μείωσης του πληθυσμού, το μεγάλο δείκτη γήρανσης και το χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης σε σχέση με την ευρύτερη περιοχή της και τη χώρα στο σύνολό της.

Η αδυναμία ωστόσο εξασφάλισης ικανοποιητικού εισοδήματος, όπως και οι ελλείψεις σε υποδομές στους ορεινούς οικισμούς, σε συνδυασμό και με τα συγκεκριμένα κοινωνικά πρότυπα διαβίωσης που προωθούνται, συνεχίζουν να επιβάλλουν τάσεις φυγής στους κατοίκους της υπαίθρου, και κυρίως τους νέους. Από την άλλη, οι πιέσεις από τη νέα ΚΑΠ στον αγροτικό τομέα κινητοποιεί τους κατοίκους προς νέες, εναλλακτικές μορφές απασχόλησης και τους οδηγεί με αργούς ρυθμούς πίσω στους τόπους προέλευσης τους.

Προσπάθειες έτσι, που ξεκινούν είτε από συλλογικές πρωτοβουλίες (συνεταιρισμοί) είτε από την ενεργοποίηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας είχαν ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη επιχειρηματικής δράσης στον αγροτικό τομέα και σε συμπληρωματικούς προς αυτόν τομείς.

Η ανάπτυξη αυτή, ωστόσο, που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια, με τον τρόπο που εξελίσσεται, δύσκολα μπορεί να χαρακτηριστεί ως βιώσιμη και να αποτελέσει εναλλακτική λύση στα διαρθρωτικά προβλήματα της περιοχής. Η σημειακή υπερφόρτιση συγκεκριμένων περιοχών και οικισμών με σύντομη περίοδο επισκεψιμότητας και έντονες μεταπτώσεις της κίνησης, αλλά και η ανάπτυξη ενός υβριδικού τουριστικού μοντέλου, δύσκολα εξισορροπούν την όποια εισοδηματική βελτίωση, για συγκεκριμένες κατηγορίες, με τα προβλήματα που δημιουργούν. Ανεπάρκεια υποδομών, υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας σε οικισμούς και περιβάλλον, εντατική δόμηση, αποψίλωση δάσους για κατασκευαστική χρήση, αλλοίωση πολιτιστικών χαρακτηριστικών κλπ., είναι κάποια από τα προβλήματα που δημιουργούνται. Αντίθετα τα προβλήματα αυτά δε συνοδεύονται από μια δυναμική βελτίωση του τοπικού προϊόντος με σκοπό την αύξηση της προστιθέμενης αξίας του και τη δημιουργία των πόρων για την κάλυψη του απαιτούμενου κόστους. Μέτριας ποιότητας υπηρεσίες με απουσία συμπληρωματικών δραστηριοτήτων που θα βελτιώσουν την ελκυστικότητα της περιοχής, καθλώνουν τις προοπτικές της τόσο από πλευράς επισκεψιμότητας όσο και από πλευράς τιμολόγησης. Η δημιουργία υπερβολικών απαιτήσεων από πλευράς τοπικών επιχειρηματιών για τα προσφερόμενα προϊόντα και υπηρεσίες, δικαιολογούμενες ως ένα σημείο από το, ακόμη, εξαιρετικό φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, είναι προφανές ότι, αν δεν

συνοδευτούν από την αντίστοιχη άνοδο της ποιότητας θα αποτρέψουν μεσοπρόθεσμα τους επισκέπτες και καταναλωτές. Πόσο μάλλον, όταν το ορατό ήδη αποτέλεσμα της ανάπτυξης αυτής είναι η βαθμιαία καταστροφή ενός από τους σημαντικότερους διαθέσιμους πόρους στην περιοχή, του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

5.4.2 Οι Δυνατότητες

Η περιοχή όμως, διαθέτει μία εξαιρετική, μοναδική ίσως για τη χώρα, δυναμική στον τομέα της παραγωγής προϊόντων ελαιολάδου και στον τομέα του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος

Στην περιοχή επικρατούν ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη ποιοτικής παραγωγής (προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ, βιολογικά προϊόντα, προϊόντα ολοκληρωμένης διαχείρισης, παραδοσιακά προϊόντα), η ελαιοκαλλιέργεια αποτελεί πηγή κύριου ή και συμπληρωματικού εισοδήματος (λόγω της μικρής ετήσιας απασχόλησης που απαιτεί) για την πλειοψηφία των κατοίκων της, υπάρχει σημαντική τεχνογνωσία στην παραγωγή τοπικών παραδοσιακών προϊόντων, οι τοπικές παραδοσιακές παραγωγικές τεχνικές και το τοπικό παραγωγικό οικοσύστημα έχουν διατηρηθεί σε μεγάλο βαθμό και καταγράφεται άριστη ποιότητα τοπικά παραγόμενων αγροτικών προϊόντων, με δύο (2) προϊόντα ΠΟΠ (Ελαιόλαδο Καλαμάτα και Ελιές Καλαμών) και πλήθος προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας (ελιά, συκιά, εσπεριδοειδή, ακρόδρυα, αμπέλια, οινάμπελα, σταφίδας, βίκος, βρώμη, μηδική, τριφύλλι και κηπευτικά).

Επιπλέον, χάρη στις ιδιαίτερες εδαφοκλιματικές συνθήκες, και παρά τις επανειλημμένες πυρκαγιές που υφίστανται τα τελευταία χρόνια, η περιοχή καταφέρνει και διαθέτει μία από τις μεγαλύτερες ποικιλίες βλάστησης στην Ελλάδα. Μια βλάστηση που συνδυάζει την υποζώνη της αγριελιάς και της χαρουπιάς, με ρείκια, κουμαριές, σχίνα, πουρνάρια, αγριελιές, πεύκη, κυπαρίσσι, ημιαναρριχόμενα είδη, κ.α.

Η περιοχή σε γενικές γραμμές παρουσιάζει, επιπρόσθετα, ένα εξαιρετικό οικολογικό ενδιαφέρον. Με την εξαιρετική ποικιλία τύπων βλάστησης, μεταξύ των οποίων θαλάσσιοι οικότοποι προτεραιότητας με άριστη αντιπροσωπευτικότητα, με την ποικιλία ειδών της χλωρίδας και της πανίδας, μεταξύ των οποίων σπάνια ή

προστατευόμενα είδη, αποτελεί ένα μοναδικό τόπο οικολογικού ενδιαφέροντος, ενώ και η ενδιαίτηση στην περιοχή της Μεσογειακής Φώκιας (*Monachus - monachus*) και της θαλάσσιας χελώνας (*Caretta - Caretta*) επιβεβαιώνουν και ενισχύουν το παραπάνω στοιχείο.

Επιπλέον, η περιοχή, εκτός από το εκπαιδευτικό και επιστημονικό της ενδιαφέρον, έχει και εξαιρετικό πολιτιστικό ενδιαφέρον. Με σημαντικά ευρήματα από την προϊστορική περίοδο (7.000-1.000 π.Χ.), γεγονός που επιβεβαιώνεται από τις πολλές προϊστορικές θέσεις που έχει φέρει στο φως η αρχαιολογική σκαπάνη κυρίως στα δυτικά του Νομού, έως και το 1821 που οι Έλληνες ήρωες κηρύττουν στην Καλαμάτα την έναρξη της Επανάστασης, η περιοχή δημιουργεί ένα απaráλλαχτο πολιτιστικό περιβάλλον, με σημαντικούς παραδοσιακούς οικισμούς, με πλήθος πολιτιστικής δραστηριότητας και με μία τοπική κουζίνα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που αν και όχι σε όλες της εκφάνσεις επαρκώς αξιοποιημένη, κατορθώνει να επιβάλλει το χρώμα της.

5.4.3 Η Πρόκληση

Από τα προηγούμενα γίνονται φανερά τα πλεονεκτήματα και οι δυνατότητες της περιοχής.

Στον πρωτογενή τομέα η διαφοροποίηση των εδαφοκλιματικών συνθηκών στις διάφορες υποπεριοχές του προγράμματος δημιουργεί και διαφορετικές ζώνες τόσο καλλιεργειών όσο και παραγωγικότητας. Η καλλιέργεια της ελιάς, καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής, αλλά η εμπορία και διακίνηση της, παρά την ανάδειξη της σε προϊόν Π.Ο.Π. ελάχιστα αποτελεί εξαίρεση σε σχέση με την πορεία του κλάδου γενικότερα στην Ελλάδα. Τα προβλήματα στη συσκευασία, την τυποποίηση και την πρόσβαση στις αγορές, κυρίως του εξωτερικού, δεν δημιουργούν αποδόσεις που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν επαρκή αγροτικά εισοδήματα. Πέραν αυτού η λειτουργία μιας σειράς ελαιотριβείων σε όλη την περιοχή ενδιαφέροντος δημιουργεί σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα και λειτουργεί ανταγωνιστικά στον τομέα των υπηρεσιών.

Τα διαρθρωτικά προβλήματα του ελληνικού γεωργικού τομέα, με τις μικρές εκμεταλλεύσεις και τις χαμηλές αποδόσεις, είναι και εδώ παρόντα και μάλιστα σε

οξύτερη μορφή λόγω του ορεινού του εδάφους. Και στην περίπτωση αυτή τα εισοδήματα των καλλιεργητών παραμένουν ιδιαίτερα χαμηλά. Πέραν αυτού, ο ανταγωνισμός στην αγορά, τόσο στην εθνική όσο και στην διεθνή, επιβάλλει διαφοροποίηση της παραγωγής και ανάπτυξη προϊόντων μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας. Η προώθηση βιολογικών καλλιεργειών, όπως και η ανάπτυξη συμπληρωματικών καλλιεργειών, που ξεκίνησαν πρόσφατα, ακόμη κι αν επιτύχουν το στόχο τους, δεν πρόκειται να επιλύσουν το πρόβλημα των αγροτικών εισοδημάτων στην περιοχή.

Ο τριτογενής τομέας, και κυρίως αυτός του ήπιου τουρισμού, με βάση τα όσα περιγράφηκαν προηγουμένως, διαθέτει σίγουρα εξαιρετικές προϋποθέσεις ανάπτυξης και δημιουργίας συμπληρωματικού εισοδήματος για τον τοπικό πληθυσμό. Η μέχρι τώρα πορεία του, ωστόσο, κατέδειξε την έλλειψη μηχανισμών καθοδήγησης και υποστήριξης της ανταγωνιστικότητας του. Ποιοτικά πρότυπα δείχνουν να λείπουν στο σύνολο σχεδόν του τομέα, ενώ και η ποσοτική υπερσυγκέντρωση, όπως και η δημιουργία δραστηριότητας σε βάρος των φυσικών και πολιτιστικών πόρων λειτουργούν επίσης ενάντια στις αναπτυξιακές προοπτικές της περιοχής. Αν και ακόμη σημειικά, γίνονται ωστόσο εμφανείς οι σημαντικοί κίνδυνοι που υποκρύπτονται σχετικά με την γρήγορη κατασπατάληση του φυσικού και πολιτισμικού κεφαλαίου και υποθήκευση του μέλλοντος της περιοχής. Ήδη το παράδειγμα περιοχών όπως η Μεθώνη και η Κορώνη, όπου η υπερσυγκέντρωση επενδυτικού ενδιαφέροντος δεν συνοδεύτηκε από πολιτικές διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος, δημιούργησε έντονα προβλήματα που ψάχνουν για τη λύση τους. Είναι προφανές ότι μια ανάλογη πορεία για την περιοχή θα ήταν καταστροφική δημιουργώντας ενδεχομένως παράλληλα μη αναστρέψιμες καταστάσεις.

Στο σημείο αυτό εστιάζεται η πρόκληση για το πρόγραμμα LEADER της περιοχής. Η καταγραφή των δυνατοτήτων των υποπεριοχών παρέμβασης, η προώθηση δράσεων τόσο ενισχυτικών της ανάπτυξης όσο όμως και ανασχετικών της, ανάλογα με την εκάστοτε περίπτωση, σε ισορροπία με το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, η διατήρηση και αξιοποίηση του περιβάλλοντος αυτού, η συνειδητή, οργανωμένη και συντονισμένη προσπάθεια αύξησης της προστιθέμενης αξίας στην

περιοχή με παράλληλη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας τους είναι αυτό που θα προσδώσει και ενισχύσει την προοπτική στην περιοχή.

5.5 ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΩΝ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, κεντρικό θεματικό άξονα της στρατηγικής του τοπικού προγράμματος αποτελεί η αξιοποίηση της δυναμικής του σημαντικότερου και πλέον χαρακτηριστικού προϊόντος της περιοχής, της ελιάς και του ελαιολάδου, ως παράγοντα ενίσχυσης της τοπικής ανταγωνιστικότητας και αύξησης της ελκυστικότητας της περιοχής ως τόπου ποιοτικής διαβίωσης και ως εναλλακτικού τουριστικού προορισμού.

Σε αυτό το πλαίσιο, προτείνεται – μέσα στα πλαίσια γενικών και ειδικών στόχων του τοπικού προγράμματος – η υλοποίηση μιας σειράς πιλοτικών παρεμβάσεων, οι οποίες θα λειτουργήσουν ως παραδείγματα για δράσεις που προγραμματίζονται από άλλα διαρθρωτικά προγράμματα, ενδυναμώνοντας και αναδεικνύοντας ταυτόχρονα τα αποτελέσματα του Έργου.

Τα χαρακτηριστικά που η πρόταση LEADER έρχεται να αξιοποιήσει, ώστε να επιτευχθούν οι γενικοί και ειδικοί στόχοι είναι οι πόροι της περιοχής, η ταυτότητά της και η τεχνογνωσία, τόσο αυτή που υπάρχει αναξιοποίητη στην περιοχή παρέμβασης, όσο και αυτή που δύναται να αξιοποιηθεί για να αναδείξει την ταυτότητα και τους πόρους της.

Ειδικότερα, η στρατηγική προσέγγιση του παρόντος έργου προβλέπει την αξιοποίηση βασικών χαρακτηριστικών της περιοχής παρέμβασης τα οποία εντοπίζονται τόσο στην ταυτότητα όσο και στους πόρους της, με στόχο την ανάπτυξη μιας εναλλακτικής πρότασης για την οικονομική ανάπτυξη αυτής, αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες που παρέχει η περιοχή με ήπιες δράσεις διαχείρισης που συμβάλλουν στην προστασία και διατήρησή τους. Είναι προφανές ότι, για την επιτυχή εφαρμογή του νέου προτύπου ανάπτυξης, είναι απαραίτητο να συντελεστεί μια βαθμιαία και ομαλή μετάβαση και προσαρμογή του οικονομικού και κοινωνικού ιστού της περιοχής. Μια προσαρμογή η οποία μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που στηρίζουν το νέο οικονομικό και κοινωνικό πρότυπο. Οι παρεμβάσεις αυτές δημιουργούν παρακαταθήκη στηρίζοντας

τη βασική φιλοσοφία της πρότασης «Η Ζωή στο Μεσσηνιακό Ελαιώνα», που είναι η μεταστροφή ενός τόπου σε προορισμό ποιοτικής διανυκτέρευσης, καλής διατροφής, ποιοτικού και φιλόξενου φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος με έντονα τα στοιχεία της παράδοσης και του πολιτισμού και της φιλόξενης συμπεριφοράς.

Η υλοποίηση της παραπάνω στρατηγικής συνδέεται άμεσα με τον προσδιορισμό αλλά και την επίτευξη τόσο των γενικών όσο και των ειδικών στόχων που έχουν τεθεί στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος, η οποία παράλληλα προσδίδει σε ορισμένους εξ' αυτών ιδιαίτερη βαρύτητα. Με βάση, λοιπόν, τη συμβολή τους στην υλοποίηση της στρατηγικής προσέγγισης του Τοπικού Προγράμματος, οι ειδικοί στόχοι ιεραρχούνται με την παρακάτω φθίνουσα σειρά:

1. Διαφοροποίηση και Ενίσχυση της Αγροτικής Απασχόλησης με Έμφαση στο Τρίπτυχο "Τουρισμός – Τοπικά Προϊόντα - Ποιότητα",
2. Βελτίωση - Διαφοροποίηση του Τουριστικού Προϊόντος και Ανάδειξη της Φιλοσοφίας του "Ευ Ζην",
3. Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας, της Δικτύωσης και της Ποιότητας - Αναγνωρισιμότητας των Τοπικών Προϊόντων και Υπηρεσιών,
4. Προστασία, Αναβάθμιση και Ανάδειξη των Φυσικών και Πολιτιστικών Πόρων,
5. Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής του Αγροτικού Πληθυσμού,
6. Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας του Αγροτικού και Αγροδιατροφικού Τομέα,
7. Ανάδειξη της Ταυτότητας και της Τοπικής Ιδιαιτερότητας των Χωριών,
8. Ενίσχυση της Δικτύωσης και των Συνεργασιών σε Περιφερειακό, Εθνικό και Διεθνές Επίπεδο,
9. Δημιουργία - Ενδυνάμωση Συλλογικών Σχημάτων Αναπτυξιακής Πολιτικής.

5.5.1 ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Η περιοχή, στο πλαίσιο της 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου, έχει θέσει ως Γενικό Αναπτυξιακό Στόχο τη διεύρυνση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της, την επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης και κοινωνικής ανάπτυξης, και την αύξηση της παραγωγικότητας για την επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών της με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη. Ο στόχος αυτός θα υλοποιηθεί, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου – Ιονίων Νήσων, με την εφαρμογή των τριών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων που εξειδικεύουν τη στρατηγική στόχευση της περιοχής και προωθούν την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος.

Οι προτεραιότητες αυτές είναι:

1. Η ελκυστικότητα της περιοχής προγραμματισμού ως τόπου επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης,
2. Η επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας στην περιοχή προγραμματισμού,
3. Η άμβλυση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων.

Στο ίδιο πλαίσιο, η Περιφέρεια Πελοποννήσου έχει θέσει ως Γενικό Στρατηγικό Αναπτυξιακό Στόχο τη διεύρυνση της παραγωγικής της βάσης στο σύνολο της Περιφέρειας με την ενίσχυση της ελκυστικότητας και της εξωστρέφειάς της, για την ανάδειξη και προώθηση κυρίως υψηλής ποιότητας τουριστικών υπηρεσιών και αγροτικών προϊόντων, σε συνδυασμό με την προστασία του περιβάλλοντος, την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, και την εφαρμογή καινοτομιών. Μέσα από την επίτευξη αυτού του Στόχου επιδιώκεται η επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης, η διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, η αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας, ο εξωστρεφής προσανατολισμός της οικονομίας και η βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης, με παράλληλη άμβλυση των ενδοπεριφερειακών/ τοπικών κοινωνικο-οικονομικών ανισοτήτων.

Ο παραπάνω Στόχος θα υλοποιηθεί με την εφαρμογή τριών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων που εξειδικεύουν τη στρατηγική στόχευση της περιοχής και προωθούν την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος:

1. Ελκυστικότητα για επιχειρηματική δραστηριότητα και εξωστρέφεια,
2. Βελτίωση ποιότητας ζωής,
3. Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού για ενίσχυση της απασχόλησης, της παραγωγικότητας και της κοινωνικής συνοχής.

Επιπλέον, ο πολιτισμός, ως αναπτυξιακή παράμετρος της Περιφέρειας Πελοποννήσου, θα αποτελέσει σημαντική προτεραιότητα κατά την 4η Προγραμματική Περίοδο, εστιάζόμενος στις εξής κατευθύνσεις:

1. Ανάδειξη και αξιοποίηση επώνυμων μνημείων και αρχαιολογικών χώρων για αύξηση της επισκεψιμότητας, με παράλληλη δημιουργία παρεμφερών/ συμπληρωματικών υποστηρικτικών δραστηριοτήτων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο,
2. Εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών για την αναβάθμιση υποδομών και δραστηριοτήτων ανάδειξης και προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού,
3. Ανάδειξη του πλούτου του λαϊκού πολιτισμού που προσδιορίζει και τον ιδιαίτερο εθνικό / τοπικό χαρακτήρα, με την παράλληλη παραγωγή σύγχρονων πολιτιστικών προϊόντων, διαμορφώνοντας μια σχέση ανοικτή συνεργασίας μεταξύ πολιτείας, πνευματικού κόσμου και όλων όσων εργάζονται για τον πολιτισμό,
4. Δημιουργία νέων τουριστικών και πολιτιστικών προϊόντων με τη σύνδεση της αξιοποίησης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων με την τοπική οικονομία.

Για τη λειτουργία του τουρισμού και του πολιτισμού, ως παραγόντων της βιώσιμης ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, προϋποθέσεις είναι η προστασία του περιβάλλοντος με τις ανάλογες υποδομές και δραστηριότητες, καθώς και η αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών προσπελασιμότητας σε όλη την έκταση της Περιφέρειας, με διεύρυνση και αναβάθμιση των κοινωνικών

υποδομών και υπηρεσιών, με ορθολογική και δίκαιη χωροταξική κατανομή στο σύνολο της Περιφέρειας για την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου τουριστικών υπηρεσιών και αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 4-ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κεφαλαίο που ακολουθεί θα αναφερθούμε στο χρηματοδότηση του Τοπικού Προγράμματος «Προσέγγιση LEADER» στα πλαίσια του Άξονα 4 του Προγράμματος Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013 όπως έχουν τεθεί στην Αναλυτική Προκήρυξη.

Παρουσιάζουμε την χρηματοδότηση του τοπικού προγράμματος στο σύνολό του καθώς επίσης και την χρηματοδότηση που παρέχεται ανά Υπομέτρο και Δράση.

Στην συνέχεια, αναφέρουμε την χρηματοδοτική βαρύτητα του Τοπικού Προγράμματος και συγκεκριμένα των Μέτρων:

- 4.1 «Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης
- 4.2.1 «Διατοπική και Διεθνική Συνεργασία»
- 4.3.1 «Λειτουργία ΟΤΔ, απόκτηση δεξιοτήτων και εμπύχωση στην περιοχή»

6.1 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ LEADER»

Σύμφωνα με την προκήρυξη του Τοπικού Προγράμματος , η συνολική δαπάνη ανέρχεται σε 30.160.580,00€

Η συνολική Δημόσια Δαπάνη αντιστοιχεί σε 19.974.580,00€ και η συνολική ιδιωτική συμμετοχή σε 10.186.000,00€.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Μέτρου 4.1 ανέρχεται σε 26.448.000,00€ (Δημόσια Δαπάνη:16.382.00,00€)

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Μέτρου 4.2.1 ανέρχεται σε 600.000,00€ (Δημόσια Δαπάνη:480.000,00€)

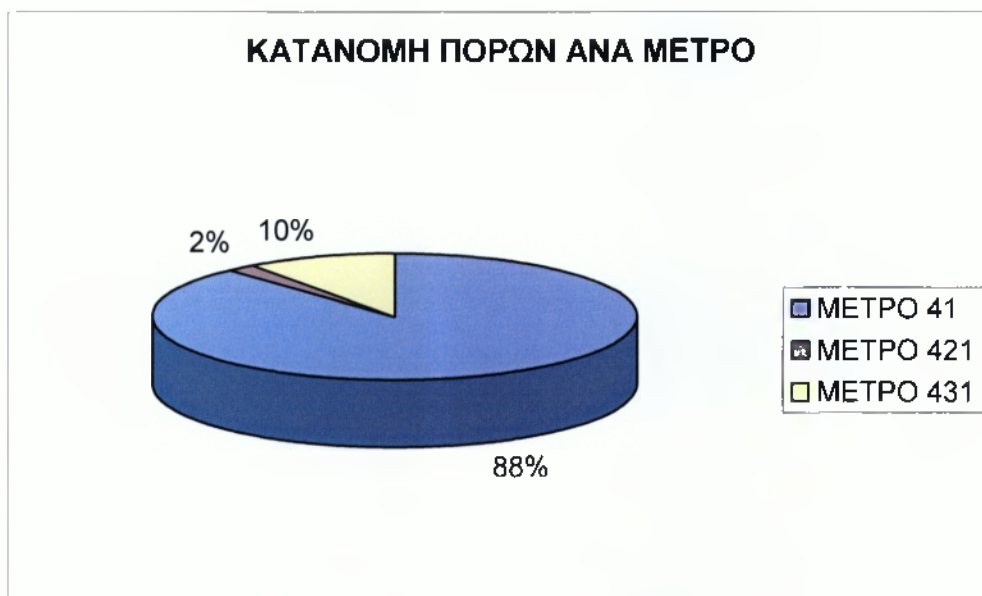
Ο συνολικός προϋπολογισμός του Μέτρου 4.3.1 ανέρχεται σε 3.112.580,00€ (ίση με τη Δημόσια Δαπάνη)

Η Δημόσια Δαπάνη των παρεμβάσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανέρχεται σε 2.450.000,00€ και αντιστοιχεί σε 14,96% της Δημόσιας Δαπάνης του Μέτρου 4.1

Η Δημόσια Δαπάνη του Μέτρου 4.3.1 ανέρχεται σε 3.112.580,00€ και αντιστοιχεί σε 19% της Δημόσιας Δαπάνης του Μέτρου 4.1

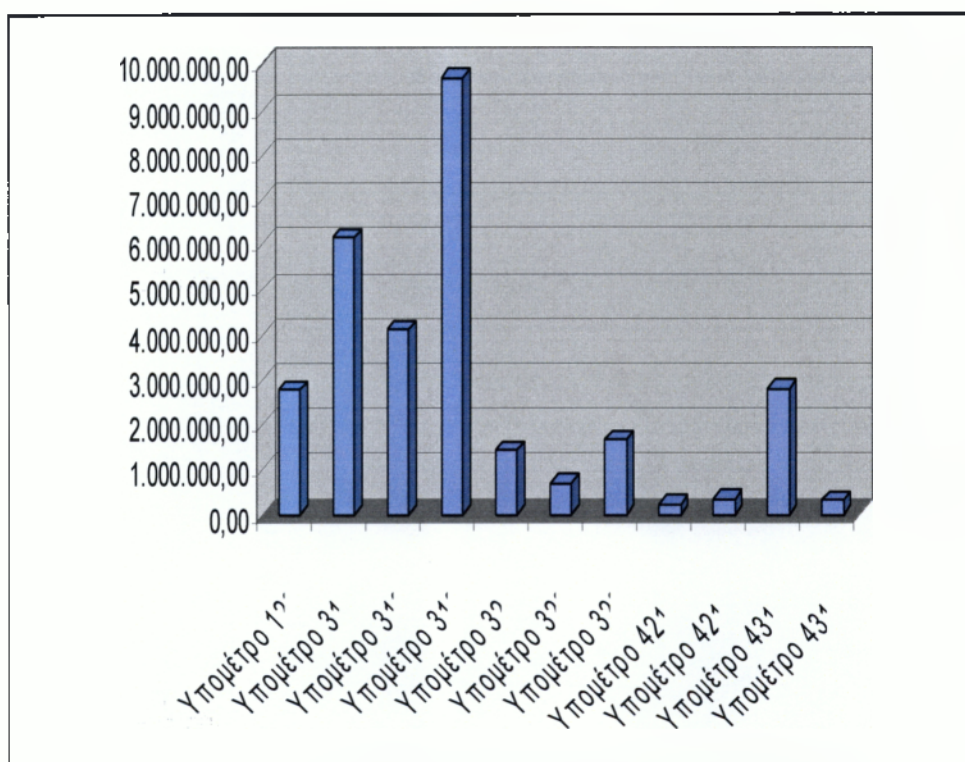
Η Δημόσια Δαπάνη για Δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων και εμπύχωσης ανέρχεται σε 327.640,00€ και αντιστοιχεί σε 2% της Δημόσιας Δαπάνης του Μέτρου 4.1

Παρακάτω παρουσιάζουμε διαγράμματα με την κατανομή των πόρων του προγράμματος κατά Μέτρο και Υπομέτρο:

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσσηνίας-Αναπτυξιακή Α.Ε. ΟΤΑ

Στο παρακάτω διάγραμμα βλέπουμε την ποσοστιαία κατανομή πόρων ανά Υπόμετρο

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσσηνίας-Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ

6.2 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με την Αναλυτική Προκήρυξη παρουσιάζουμε τους χρηματοδοτικούς πίνακες του Τοπικού Προγράμματος.

Συγκεκριμένα παρουσιάζουμε τον συγκεντρωτικό χρηματοδοτικό πίνακα του Τοπικού Προγράμματος και τον χρηματοδοτικό πίνακα του Τοπικού Προγράμματος ανά Υπόμετρο και Δράση.

6.2.1 Συγκεντρωτικός χρηματοδοτικός Πίνακας του Τοπικού Προγράμματος

Μέτρο	Ομάδα Υπομέτρων	Υπομέτρο	Συνολικό Κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Κοινοτική Συμμετοχή	Εθνική Συμμετοχή	Ιδιωτική Συμμετοχή
41	411	123	2.760.000,00	1.380.000,00	1.101.240,00	278.760,00	1.380.000,00
	413	311	6.124.000,00	3.414.000,00	2.724.372,00	689.628,00	2.710.000,00
		312	4.112.000,00	2.316.000,00	1.848.168,00	467.832,00	1.796.000,00
		313	9.692.000,00	5.612.000,00	4.478.376,00	1.133.624,00	4.080.000,00
		321	1.420.000,00	1.420.000,00	1.133.160,00	286.840,00	0,00
		322	690.000,00	627.500,00	500.745,00	126.755,00	62.500,00
		323	1.650.000,00	1.612.500,00	1.286.775,00	325.725,00	37.500,00
421	-	421α	240.000,00	192.000,00	153.216,00	38.784,00	48.000,00
		421β	360.000,00	288.000,00	229.824,00	58.176,00	72.000,00
431	-	431α	2.784.940,00	2.784.940,00	2.222.382,12	562.557,88	0,00
		431β	327.640,00	327.640,00	261.456,72	66.183,28	0,00
ΣΥΝΟΛΟ			30.160.580,00	19.974.580,00	15.939.714,84	4.034.865,16	10.186.000,00

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσσηνίας «Η Ζωή στον Μεσσηνιακό Ελαιώνα»

6.2.2 Χρηματοδοτικός πίνακας Τοπικού Προγράμματος ανά Υπόμετρο και Δράση

Υπόμετρο	Δράσεις	Συνολικό Κόστος	Δημόσια Δαπάνη	Κοινοτική Συμμετοχή	Εθνική Συμμετοχή	Ιδιωτική Συμμετοχή
123	1.1.1.1	1.800.000,00	900.000,00	718.200,00	181.800,00	900.000,00
	1.1.1.2	960.000,00	480.000,00	383.040,00	96.960,00	480.000,00
311	1.2.1.1	1.820.000,00	1.020.000,00	813.960,00	206.040,00	800.000,00
	1.2.1.2	860.000,00	480.000,00	383.040,00	96.960,00	380.000,00
	1.2.1.3	1.080.000,00	600.000,00	478.800,00	121.200,00	480.000,00
	1.2.1.4	252.000,00	138.000,00	110.124,00	27.876,00	114.000,00
	1.2.1.5	440.000,00	240.000,00	191.520,00	48.480,00	200.000,00
	1.2.1.6	860.000,00	480.000,00	383.040,00	96.960,00	380.000,00
	1.2.1.7	812.000,00	456.000,00	363.888,00	92.112,00	356.000,00
312	1.2.2.1	1.012.000,00	576.000,00	459.648,00	116.352,00	436.000,00
	1.2.2.2	860.000,00	480.000,00	383.040,00	96.960,00	380.000,00
	1.2.2.3	1.080.000,00	600.000,00	478.800,00	121.200,00	480.000,00
	1.2.2.4	320.000,00	180.000,00	143.640,00	36.360,00	140.000,00
	1.2.2.5	540.000,00	300.000,00	239.400,00	60.600,00	240.000,00
	1.2.2.6	300.000,00	180.000,00	143.640,00	36.360,00	120.000,00
313	1.2.3.1	6.120.000,00	3.360.000,00	2.681.280,00	678.720,00	2.760.000,00
	1.2.3.2	1.480.000,00	840.000,00	670.320,00	169.680,00	640.000,00
	1.2.3.3	440.000,00	240.000,00	191.520,00	48.480,00	200.000,00
	1.2.3.4	320.000,00	180.000,00	143.640,00	36.360,00	140.000,00
	1.2.3.5	640.000,00	360.000,00	287.280,00	72.720,00	280.000,00
	1.2.3.6	132.000,00	72.000,00	57.456,00	14.544,00	60.000,00
	1.2.3.7	260.000,00	260.000,00	207.480,00	52.520,00	0,00
	1.2.3.8	300.000,00	300.000,00	239.400,00	60.600,00	0,00
321	1.2.4.1	400.000,00	400.000,00	319.200,00	80.800,00	0,00
	1.2.4.2	500.000,00	500.000,00	399.000,00	101.000,00	0,00
	1.2.4.3	200.000,00	200.000,00	159.600,00	40.400,00	0,00
	1.2.4.4	200.000,00	200.000,00	159.600,00	40.400,00	0,00
	1.2.4.5	120.000,00	120.000,00	95.760,00	24.240,00	0,00
322	1.2.5.1	200.000,00	200.000,00	159.600,00	40.400,00	0,00
	1.2.5.2	250.000,00	187.500,00	149.625,00	37.875,00	62.500,00
	1.2.5.3	140.000,00	140.000,00	111.720,00	28.280,00	0,00
	1.2.5.4	100.000,00	100.000,00	79.800,00	20.200,00	0,00
323	1.2.6.1	200.000,00	200.000,00	159.600,00	40.400,00	0,00
	1.2.6.2	200.000,00	200.000,00	159.600,00	40.400,00	0,00
	1.2.6.3	300.000,00	300.000,00	239.400,00	60.600,00	0,00
	1.2.6.4	300.000,00	300.000,00	239.400,00	60.600,00	0,00
	1.2.6.5	180.000,00	180.000,00	143.640,00	36.360,00	0,00
	1.2.6.6	300.000,00	262.500,00	209.475,00	53.025,00	37.500,00
	1.2.6.7	170.000,00	170.000,00	135.660,00	34.340,00	0,00
421α	2.1.1	150.000,00	120.000,00	95.760,00	24.240,00	30.000,00
	2.1.2	50.000,00	40.000,00	31.920,00	8.080,00	10.000,00
	2.1.3	40.000,00	32.000,00	25.536,00	6.464,00	8.000,00
421β	2.2.1	120.000,00	96.000,00	76.608,00	19.392,00	24.000,00
	2.2.2	70.000,00	56.000,00	44.688,00	11.312,00	14.000,00
	2.2.3	70.000,00	56.000,00	44.688,00	11.312,00	14.000,00
	2.2.4	50.000,00	40.000,00	31.920,00	8.080,00	10.000,00
	2.2.5	50.000,00	40.000,00	31.920,00	8.080,00	10.000,00
431α	2.3	2.784.940,00	2.784.940,00	2.222.382,12	562.557,88	0,00
431β	2.4	327.640,00	327.640,00	261.456,72	66.183,28	0,00
ΣΥΝΟΛΟ		30.160.580,00	19.974.580,00	15.939.714,84	4.034.865,16	10.186.000,00

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσηνίας «Η Ζωή στον Μεσηνιακό Ελαιώνα»

6.3 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

6.3.1 Χρηματοδοτική βαρύτητα Μέτρων

Μέτρο	Μέτρο 41	Μέτρο 421	Μέτρο 431
Συνολικό Κόστος Μέτρου	26.448.000,00	600.000,00	3.112.580,00
Ποσοστό % Συνολικού Κόστους Μέτρου επί του Συνολικού Κόστους της Πρότασης Προγράμματος	87,69%	1,99%	10,32%
Δημόσια Δαπάνη Μέτρου	16.382.000,00	480.000,00	3.112.580,00
Ποσοστό % Δημόσιας Δαπάνης Μέτρου επί της Δημόσιας Δαπάνης της Πρότασης Προγράμματος	82,01%	2,40%	15,58%
Κοινοτική Συμμετοχή Μέτρου	13.072.836,00	383.040,00	2.483.838,84
Ποσοστό % Κοινοτικής Συμμετοχής Μέτρου επί της Κοινοτικής Συμμετοχής της Πρότασης Προγράμματος	82,01%	2,40%	15,58%

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσσηνίας-Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ

6.3.2 Χρηματοδοτική βαρύτητα Υπομέτρων του Μέτρου 41

«Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης»

	ΥΠΟΜΕΤΡΑ						
	123	311	312	313	321	322	323
Συνολικό Κόστος Υπομέτρου	2.760.000,00	6.124.000,00	4.112.000,00	9.692.000,00	1.420.000,00	690.000,00	1.650.000,00
Ποσοστό % Συνολικού Κόστους Υπομέτρου επί του Συνολικού Κόστους της Πρότασης Προγράμματος	9,15%	20,30%	13,63%	32,13%	4,71%	2,29%	5,47%
Δημόσια Δαπάνη Υπομέτρου	1.380.000,00	3.414.000,00	2.316.000,00	5.612.000,00	1.420.000,00	627.500,00	1.612.500,00
Ποσοστό % Δημόσιας Δαπάνης Υπομέτρου επί της Δημόσιας Δαπάνης της Πρότασης Προγράμματος	6,91%	17,09%	11,59%	28,10%	7,11%	3,14%	8,07%
Κοινοτική Συμμετοχή Υπομέτρου	1.101.240,00	2.724.372,00	1.848.168,00	4.478.376,00	1.133.160,00	500.745,00	1.286.775,00
Ποσοστό % Κοινοτικής Συμμετοχής Υπομέτρου επί της Κοινοτικής Συμμετοχής της Πρότασης Προγράμματος	6,91%	17,09%	11,59%	28,10%	7,11%	3,14%	8,07%

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσσηνίας-Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ

6.3.3 Χρηματοδοτική βαρύτητα Υπομέτρων του Μέτρου 421
«Διατοπική και Διεθνική Συνεργασία»

	ΥΠΟΜΕΤΡΑ	
	Διατοπική Συνεργασία 421α	Διεθνική Συνεργασία 421β
Συνολικό Κόστος Υπομέτρου	240.000,00	360.000,00
Ποσοστό % Συνολικού Κόστους Υπομέτρου επί του Συνολικού Κόστους της Πρότασης Προγράμματος	0,80%	1,19%
Δημόσια Δαπάνη Υπομέτρου	192.000,00	288.000,00
Ποσοστό % Δημόσιας Δαπάνης Υπομέτρου επί της Δημόσιας Δαπάνης της Πρότασης Προγράμματος	0,96%	1,44%
Κοινοτική Συμμετοχή Υπομέτρου	153.216,00	229.824,00
Ποσοστό % Κοινοτικής Συμμετοχής Υπομέτρου επί της Κοινοτικής Συμμετοχής της Πρότασης Προγράμματος	0,96%	1,44%

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσσηνίας-Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ

6.3.4 Χρηματοδοτική βαρύτητα Υπομέτρων του Μέτρου 431
«Λειτουργία της ΟΤΔ Απόκτηση Δεξιοτήτων και Εμφύχωση στην Περιοχή»

	ΥΠΟΜΕΤΡΑ	
	Λειτουργία της ΟΤΔ 431 ^α	Απόκτηση Δεξιοτήτων και Εμφύχωση 431β
Συνολικό Κόστος Υπομέτρου	2.784.940,00	327.640,00
Ποσοστό % Συνολικού Κόστους Υπομέτρου επί του Συνολικού Κόστους της Πρότασης Προγράμματος	9,23%	1,09%
Δημόσια Δαπάνη Υπομέτρου	2.784.940,00	327.640,00
Ποσοστό % Δημόσιας Δαπάνης Υπομέτρου επί της Δημόσιας Δαπάνης της Πρότασης Προγράμματος	13,94%	1,64%
Κοινοτική Συμμετοχή Υπομέτρου	2.222.382,12	261.456,72
Ποσοστό % Κοινοτικής Συμμετοχής Υπομέτρου επί της Κοινοτικής Συμμετοχής της Πρότασης Προγράμματος	13,94%	1,64%

Πηγή: Αναπτυξιακή Μεσσηνίας-Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ

**ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ
ΥΛΟΠΟΙΗΘΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER II
ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο παράρτημα που ακολουθεί θα δούμε φωτογραφίες από τα έργα που υλοποιήθηκαν μέσω του προγράμματος LEADER II στην ευρύτερη περιοχή της Μάνης. Θα δούμε ανά Μέτρο του προγράμματος τα έργα που πραγματοποιήθηκαν καθώς και το συνολικό τους κόστος.

ΜΕΤΡΟ 1

Στελέχωση του φορέα-αναπτυξιακή εταιρεία Μάνη στην περιοχή της
Αρεόπολης

ΔΡΑΣΗ 1.1

ΜΕΤΡΟ 3

Κατασκευή ξενοδοχειακού τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων στην περιοχή
Εξοχωρίου

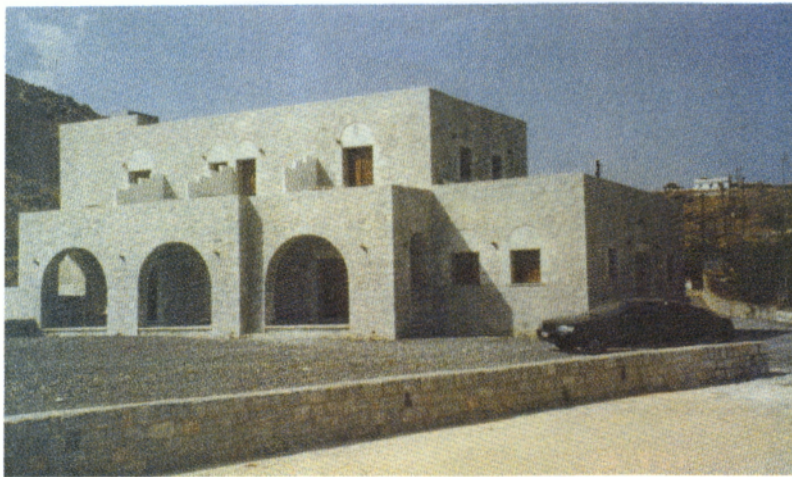
ΔΡΑΣΗ 3.01

Κατασκευή ξενοδοχειακού τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων στην περιοχή
Μαυροβούνιου

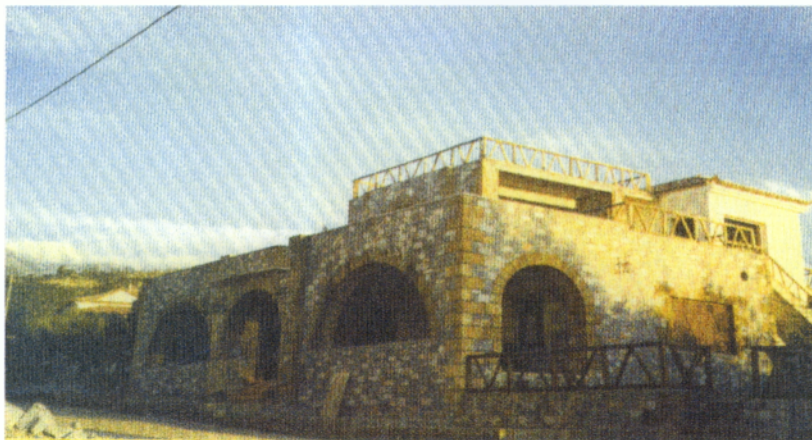
ΔΡΑΣΗ 3.01

Μετατροπή υφιστάμενου κτιρίου σε τουριστικό κατάλυμα επιπλωμένων
διαμερισμάτων Γ τάξης στην περιοχή του Γερολιμένα.

ΔΡΑΣΗ 3.01

Ανέγερση παραδοσιακού εστιατορίου στην περιοχή Καρδαμύλη

ΔΡΑΣΗ 3.04

ΜΕΤΡΟ 4

Δημιουργία εργαστηρίου υφαντικής τέχνης και εκμάθησης υφαντικής τέχνης στην περιοχή Παλαιοχώρα

ΔΡΑΣΗ 4.01

Προμήθεια μηχανημάτων για βιοτεχνία φυσιγγιών στην περιοχή Γυθείου

ΔΡΑΣΗ 4.04

Περιβαλλοντική αναβάθμιση-επέκταση πλυντηρίων, στεγνωτηρίων ιματισμού κοινής χρήσης ξενοδοχείων-εστιατορίων

ΔΡΑΣΗ 4.04

ΜΕΤΡΟ 5

Προμήθεια μηχανημάτων ξυλουργείου παραδοσιακών επίπλων στην περιοχή
Γύθειο

ΔΡΑΣΗ 5.05

Βιολογική καλλιέργεια ελιάς στην περιοχή Νεοχωρίου

ΔΡΑΣΗ 5.07

Κατασκευή ζαχαροπλαστικού εργαστηρίου στην περιοχή Νεοχωρίου

ΔΡΑΣΗ 5.13

ΜΕΤΡΟ 6

Αποπεράτωση κτιρίου στην περιοχή Οίτυλο

ΔΡΑΣΗ 6.14

Αποπεράτωση κεντρικής πλατείας της περιοχής Πύργο Δυρού

ΔΡΑΣΗ 6.01

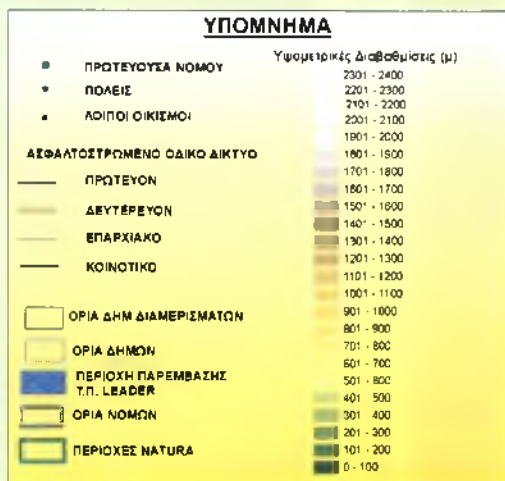
Αποκατάσταση βατότητας μονοπατιών στον Δήμο Λεύκτρου

ΔΡΑΣΗ 6.13

ΧΑΡΤΗΣ 1 : ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ LEADER

ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ - ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA

- ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ Τ.Π. LEADER
- ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA

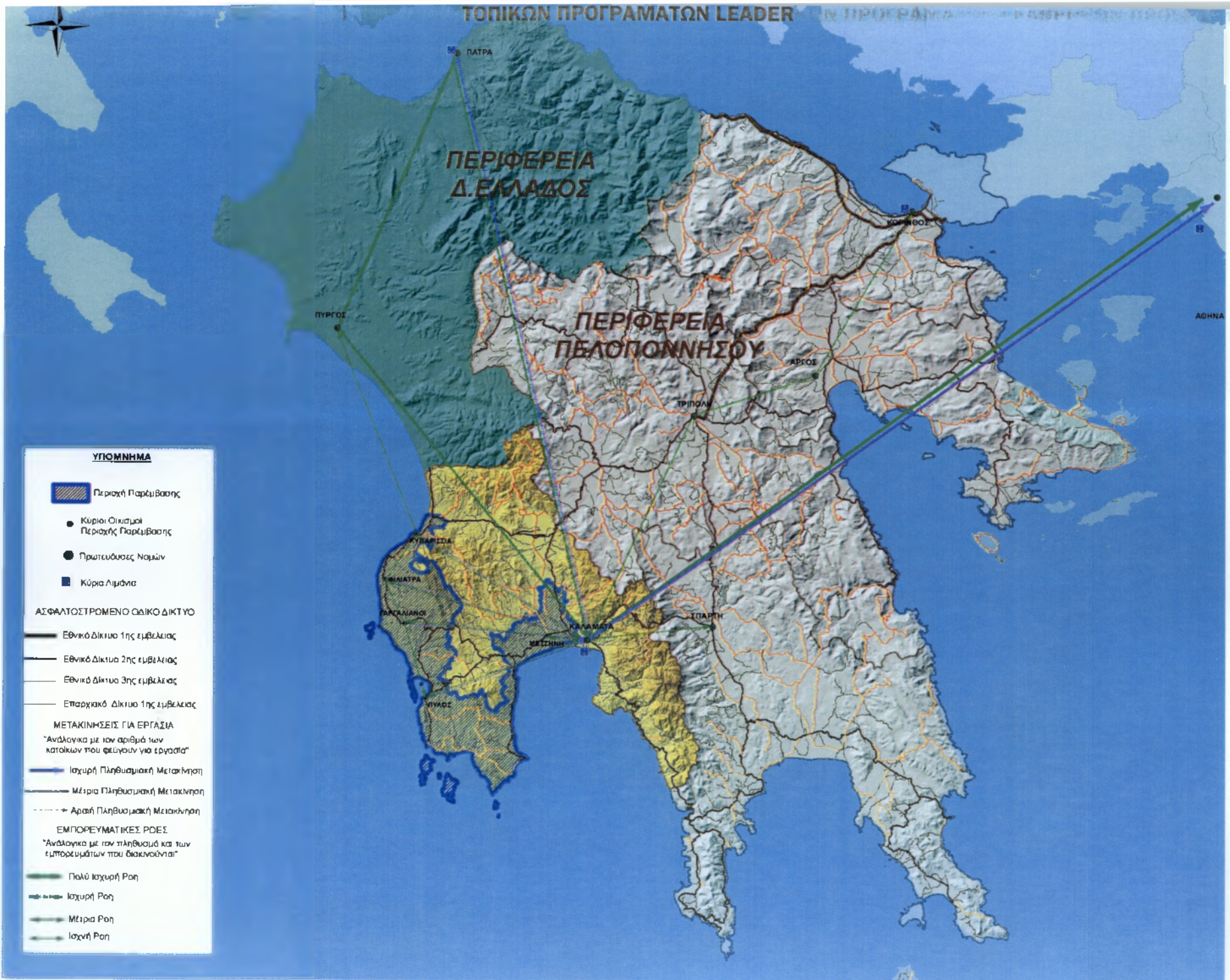
ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ - ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

- ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ Τ.Π. LEADER
- ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΧΑΡΤΗΣ 2 : ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ LEADER

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Περιοχή Παρίκβασης
- Κύριοι Οικισμοί Περιοχής Παρίκβασης
- Πρωτεύουσες Νομών
- Κύρια Λιμάνια

ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΟΜΕΝΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Εθνικό Δίκτυο 1ης εμβέλειας
- Εθνικό Δίκτυο 2ης εμβέλειας
- Εθνικό Δίκτυο 3ης εμβέλειας
- Επαρχιακό Δίκτυο 1ης εμβέλειας

ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

"Ανάλογα με τον αριθμό των κατοίκων που φεύγουν για εργασία"

- Ισχυρή Πληθυσμιακή Μετακίνηση
- Μέτρια Πληθυσμιακή Μετακίνηση
- Αραρή Πληθυσμιακή Μετακίνηση

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ

"Ανάλογα με τον πληθυσμό και των εμπορευμάτων που διακινούνται"

- Πολύ Ισχυρή Ροή
- Ισχυρή Ροή
- Μέτρια Ροή
- Ισχνή Ροή

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER, που άρχισε να εφαρμόζεται στην χώρα μας από το 1991, είχε ως βασική φιλοσοφία την προώθηση συνδυασμένων δράσεων για την ανάπτυξη της υπαίθρου και την δημιουργία οικονομιών κλίμακας μέσω καινοτομιών και πιλοτικών εφαρμογών σε όλους τους τομείς της οικονομίας στην ύπαιθρο, με έμφαση στον αγροτουρισμό.

Είχε ως βασική επιδίωξη την πιλοτική εφαρμογή πρότυπων δράσεων στον αγροτικό χώρο, με σκοπό την δημιουργία βιώσιμων επιδεικτικών οικονομικών μορφών και δομών που θα διασφάλιζαν και θα αναδείκνυαν αναπτυξιακές προοπτικές και την κοινωνική συνοχή στην ύπαιθρο.

Μετά την εμπειρία τριών περιόδων προγραμματισμού ,έχει φτάσει σε επίπεδο ωριμότητας που δίνει τη δυνατότητα στις αγροτικές περιοχές να εφαρμοστούν ευρύτερα την προσέγγιση LEADER στο πλαίσιο του Άξονα 4 του ΠΑΑ εξυπηρετώντας τους βασικούς στόχους του.

Μέχρι σήμερα, έχουν υλοποιηθεί χιλιάδες μικρά επενδυτικά σχέδια σε αγροτικές περιοχές, μέσω του προγράμματος LEADER, που χαρακτηρίζονται από οικονομική στασιμότητα και πληθυσμιακό μαρασμό.

Αναπτύχθηκαν πρωτοβουλίες καινοτόμου χαρακτήρα στον τομέα αξιοποίησης της γεωργικής παραγωγής, στην προσφορά σύγχρονων τουριστικών υπηρεσιών, στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών επικοινωνίας στην Ελληνική αγροτική ύπαιθρο.

Το LEADER αποτελεί την μοναδική περίπτωση Ευρωπαϊκού αναπτυξιακού προγράμματος, όπου η έγκριση των τελικών δικαιούχων πραγματοποιείται από τους τοπικούς εταίρους. Οι ΟΤΔ του προγράμματος LEADER αποτέλεσαν την πρώτη οργανωμένη προσπάθεια λειτουργίας φορέων αποκεντρωμένης υλοποίησης προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

Σήμερα, διανύουμε την 4^η προγραμματική περίοδο «προσέγγιση LEADER» όπου η κάθε περιοχή εφαρμογής αντιμετωπίζεται ως σύνολο, στο οποίο μπορεί να επιλεγεί το μοντέλο ανάπτυξης που αρμόζει ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες και τις επιθυμίες του τοπικού πληθυσμού. Θα δώσει την ευκαιρία στον επαγγελματία αγρότη να διευρύνει τη δραστηριότητα του και σε άλλους οικονομικούς τομείς, αυξάνοντας έτσι το εισόδημα του και πιθανώς μειώνοντας την πίεση που ασκεί στους περιορισμένους γεωργικούς πόρους.

Στο πλαίσιο των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών LEADER I & LEADER II υλοποιήθηκαν συνολικά αρκετές επενδύσεις, οι οποίες είχαν σαν αποτέλεσμα την εξασφάλιση πολλών θέσεων εργασίας. Όμως και με την προσέγγιση LEADER προβλέπεται η υλοποίηση πολλών επενδύσεων καθώς και ευκαιρίες για θέσεις εργασίας.

Πέρα από τα νούμερα όμως, σημαντικό είναι το ποιοτικό αποτέλεσμα των δράσεων τύπου LEADER το οποίο βέβαια είναι δύσκολο να εκτιμηθεί και να αποδοθεί σε αριθμούς. Τυπικό παράδειγμα αποτελούν περιοχές σχεδόν εγκαταλελειμμένες, οι οποίες προσέλκυσαν νέους κατοίκους έστω και εποχιακούς ή περιοχές

απομακρυσμένες οι οποίες με αφορμή το LEADER άρχισαν να αναπτύσσονται και να μετατρέπονται σε πόλους έλξης επισκεπτών.

Έτσι, παρά τις εν γένει δυσκολίες και τους περιορισμένους πόρους που ήταν διαθέσιμοι και στις τρεις εφαρμογές, η μέθοδος LEADER φαίνεται ότι υπήρξε πράγματι αποτελεσματικό εργαλείο τοπικής ανάπτυξης για τις αγροτικές περιοχές.

Διατηρώντας τις βασικές αρχές της και προσαρμόζοντας την εφαρμογή στις νέες περιοχές μπορεί να αποτελέσει εξαιρετικό εργαλείο τοπικής ανάπτυξης και για τις παράκτιες περιοχές.

Από την εφαρμογή των πρωτοβουλιών LEADER I και LEADER II προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

1. Η κινητοποίηση των τοπικών φορέων προκειμένου να πάρουν στα χέρια τους το μέλλον της περιοχής τους.
2. Η ανταλλαγή και η μεταφορά εμπειριών μεταξύ αγροτικών περιοχών μέσω της δημιουργίας δικτύων.
3. Η ικανότητα να λαμβάνονται υπόψη ενέργειες μέτριου μεγέθους που είναι κατάλληλες για την στήριξη μικρών σχεδίων.
4. Μέσα από τα έργα που υλοποιήθηκαν δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας.
5. Λειτουργήσαν ως κίνητρο για την παραμονή ανθρώπινου δυναμικού στον τόπο τους.
6. Δημιουργήθηκαν σε όλη την Ελλάδα αλλά και στο Νομό μας για πρώτη φορά υποδομές διανομής-εστίασης και ξενοδοχειακές μονάδες σε μειονεκτικές περιοχές.
7. Τέθηκαν οι βάσεις για την ανάπτυξη του αγροτουρισμού και άλλες μορφές εναλλακτικού τουρισμού.
8. Στη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας και νέας τεχνογνωσίας για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας προϊόντων και υπηρεσιών.
9. Στη μείωση των διαφορών και ανισοτήτων μεταξύ των κατοίκων των αγροτικών και αστικών περιοχών.
10. Στην αξιοποίηση, προστασία και ανάδειξη φυσικών και πολιτιστικών πόρων.

Μέσα από την μελέτη της πτυχιακής μου εργασίας, θα ήθελα να αποτυπώσω και κάποιες προτάσεις τις οποίες θεωρώ απαραίτητες για την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία του προγράμματος.

Οι προτάσεις μου είναι οι εξής:

1. Απλοποίηση των διαδικασιών παρακολούθησης και διαχείρισης των LEADER τόσο από πλευρά των Δομών Στήριξης όσο και από πλευρά κεντρικών διαχειριστικών αρχών (Υπουργείου).
2. Ενίσχυση των ομάδων έργου με επιπλέον ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο θα υποστηρίζει τα έργα παρακολούθησης.
3. Διεύρυνση των περιοχών εφαρμογής των προγραμμάτων Leader, με την εφαρμογή τους και σε περιοχές πέρα από τις πεδινές / μειονεκτικές ώστε να υπάρχει συνολική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Τα προηγούμενα Leader I και Leader II, είχαν περιοριστεί σε πεδινές / μειονεκτικές περιοχές ενώ η Προσέγγιση Leader περιλαμβάνει για πρώτη φορά, πέρα από τα παραπάνω και ορεινές περιοχές.
4. Ενίσχυση των δράσεων που αφορούν την βελτίωση της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και στήριξη των γεωργών ως δικαιούχοι του προγράμματος.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

LEADER: Δεσμοί μεταξύ των δράσεων για την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας

Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ: Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

Ε.Γ.Τ.Α.Α: Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

ΟΠΑΑΧ: Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου

ΕΣΣΑΑ: Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής Αγροτικής Ανάπτυξης

ΔΕΠΑΚ: Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού και Αναψυχής Καλαμάτας

ΚΕΔΚΕ: Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος

ELARD: European Leader Association for Rural Development (Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης Προεδρίας Ελληνικού Δικτύου Leader

Π.Α.Α: Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης

ΟΤΔ: Ομάδα Τοπικής Δράσης

ΕΣΠΑ: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς

ΟΤΑ: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΤΕΔΚ: Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων

ΤΣΠ: Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας

Ε.Ε: Ευρωπαϊκή Ένωση

Α.Ε: Ανώνυμη Εταιρεία

Γ.Σ: Γενική Συνέλευση

Δ.Σ: Διοικητικό Συμβούλιο

Ν.Α: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση

WTO: World Tourism Organisation (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού)

ΕΟΚ: Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

ΕΛΟΤ EN ISO: Σύστημα ποιότητας

ΕΔΠ: Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος

ΠΟΤΑ: Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης

ΠΟΠ: Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης

ΠΓΕ: Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΜΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΤΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ:

- Προκήρυξη Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδος 2007-2013» στο πλαίσιο του Άξονα 4 «Εφαρμογή της προσέγγισης Leader»
- Την ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης www.minagric.gr
- Την ιστοσελίδα www.agrotikianaptixi.gr
- Έντυπο από την Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης «Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER II»
- Πρόταση του Νομού Μεσσηνίας κατά την Γ' Προγραμματική Περίοδο 2000-2006 (Leader Plus)
- Αναπτυξιακή Μεσσηνίας «Η ζωή στον Μεσσηνιακό Ελαιώνα»
- Προκήρυξη Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης για το Leader Plus

Οι πίνακες αντλήθηκαν από:

- Την Αναπτυξιακή Μεσσηνίας και την πρόταση της για στα πλαίσια του Άξονα 4 « Εφαρμογή της Προσέγγισης Leader».
- Την Αναπτυξιακή Μεσσηνίας και την πρόταση της στα πλαίσια της Γ' Προγραμματικής Περιόδου 2000-2006 για το Leader Plus.
- Την Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

Οι χάρτες προήλθαν από:

- Την Αναπτυξιακή Μεσσηνίας- Αναπτυξιακή Α.Ε ΟΤΑ

Οι εικόνες προήλθαν από:

- Την Αναπτυξιακή Εταιρεία Μάνης Α.Ε «Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader II»

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την ολοκληρωμένη προσέγγιση του θέματος της πτυχιακής μου εργασίας, αλλά και για την γενικότερη βοήθεια που μου έδωσαν ώστε να καταφέρω να δημιουργήσω μια εργασία που περιέχει αρκετά ενδιαφέροντα στοιχεία, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Διευθυντή της Αναπτυξιακής Μεσσηνίας κ. Χαντζή Βασίλειο καθώς και τα μέλη της Εταιρείας Τσαντύλα Αθηνά, Σπυράκη Δήμητρα, Μπαρδουινιώτη Σταυρούλα, και τον κ.Μαλαπέρδα Γιώργο.

Η βοήθεια τους ήταν σημαντική, τόσο ώστε να ολοκληρώσω την εργασία μου όσο και για εμένα που δεν υπήρχε καμία άρνηση σε ότι και να ζητούσα βοήθεια.

Απλόχερα μου έδωσαν πληροφορίες, αρκετό υλικό και σημαντική υποστήριξη που θεωρώ πως είναι και το πιο σημαντικό.